

Jaarverslaggeving 2021

Registratienr.: 2022001077 (Z21.001224)
Datum : mei 2022
Versie : 1.0

Waterschap **Scheldestromen**

Inhoudsopgave

1	Inleiding en jaarcijfers in één oogopslag	3
2	Jaarverslag	5
2.1	Programma's	5
2.2	Programma waterkeringen	7
2.3	Programma watersystemen	16
2.4	Programma Wegen.....	30
2.5	Programma afvalwaterketen	38
2.6	Programma bestuur en organisatie.....	46
2.7	Belasting- en algemene opbrengsten	56
2.8	Overkoepelende thema's	65
2.9	Analyse investeringen	70
2.10	Incidentele baten en lasten en structureel rekeningssaldo.....	75
2.11	Waterschapsbelastingen	76
2.12	Onttrekkingen aan (bestemmings)reserves	81
2.13	Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's	82
2.14	Financiering, rente en schuldpositie	89
2.15	EMU-saldo.....	92
2.16	Bedrijfsvoering	94
2.17	Verbonden partijen.....	96
3	Jaarrekening	101
3.1	Exploitatierkening naar programma's	101
3.2	Begrotingsrechtmatigheid	101
3.3	Exploitatierkening naar kostendragers.....	101
3.3.1	Verdeling van de programmakosten naar taken / categorieën	101
3.3.2	Toelichting op exploitatierkening naar kostendragers	103
3.4	Bestemming van het resultaat	103
3.5	Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	105
3.6	WNT.....	106
3.7	Balans met toelichting	108
3.8	Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	121
3.9	Gebeurtenissen na balansdatum.....	122
3.10	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	123
4	Besluiten jaarverslaggeving 2021	127
5	Bijlage 1: Kerngegevens	128
6	Bijlage 2: Lijst met afkortingen	129

1 Inleiding en jaarcijfers in één oogopslag

Voor u ligt de jaarverslaggeving voor het boekjaar 2021, dit geeft inzicht in het realiseren van de prestaties binnen de programma's. Net als in het jaar 2020 hadden we in 2021 te maken met het coronavirus. Thuiswerken was de norm. Ondanks dat dit een grote impact heeft op de organisatie zijn de werkzaamheden grotendeels uitgevoerd. Voor een aantal niet uitgevoerde werkzaamheden wordt voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen.

De jaarverslaggeving bevat de volgende onderdelen:

- Jaarverslag: per programma is een toelichting opgenomen en in de paragrafen is de financiële positie van het waterschap vermeld (hoofdstuk 2).
- Jaarrekening: de jaarrekening omvat de financiële verantwoording van de exploitatierekening en de balans en vormt als zodanig het belangrijkste object voor de controle door de externe accountant (hoofdstuk 3). De besluitvorming is opgenomen in hoofdstuk 4.

De jaarverslaggeving is in overeenstemming met de voorschriften (Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen) opgesteld.

De vermelde exploitatiekosten in de kolom 'begroting 2021' betreffen de bedragen inclusief de in de loop van 2021 door de algemene vergadering vastgestelde begrotingswijzigingen.

Exploitatieresultaat in één oogopslag

Er is in 2021 een positief exploitatieresultaat van € 4,360 miljoen. Van dit exploitatieresultaat heeft € 1,807 miljoen betrekking op kosten waarmee in de begroting 2021 rekening was gehouden, maar waarvoor de uitvoering in 2022 plaatsvindt. Het vormen van een bestemmingsreserve uit het resultaat van 2021 maakt deze uitvoering mogelijk. Het netto resultaat van € 2,553 miljoen wordt toegevoegd aan de reserves.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Kosten van de programma's	125.140	132.163	131.281
Opbrengsten programma's (incl inzet reserves)	130.838	132.163	135.641
Bruto resultaat	Voordeel 5.698	0	Voordeel 4.360
Af: Bestemming voor uitgestelde werken, leveringen en diensten	1.020	0	1.807
Netto resultaat toe te voegen aan alg. en egalisereserves	Voordeel 4.678	0	Voordeel 2.553

Investeringsbesteding in één oogopslag

Voor een kredietbedrag van netto € 140 miljoen zijn de lopende investeringen verantwoord in de jaarverslaggeving. Hiervan is ruim € 85 miljoen uitgegeven, diverse projecten lopen door in 2022. Van de € 85 miljoen totale besteding aan lopende projecten is in het boekjaar 2021 ruim € 29 miljoen uitgegeven.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Krediet	Besteed t/m 2021
Netto krediet / besteding investering van de programma's	140.021	85.503

Omschrijving	Geraamde besteding 2021	Gerealiseerde besteding 2021
Netto besteding investeringen in 2021 van de programma's	31.100	29.171

Jaarekening 2021

Onze **kosten** € 131,3 mln

Droge voeten

Veilig wonen en werken dankzij:

- 424 kilometer primaire waterkeringen
- 51 gemalen

Voldoende water

Maaien en baggeren van sloten

- 12.513 kilometer

Zorgen dat het niet te droog of te nat wordt dankzij:

- 1.311 stuwen

Schoon water

Een goede waterkwaliteit in de sloten

Schoonmaken van rioolwater in:

- 15 rioolwaterzuiveringen

Veilige wegen en fietspaden

Bermen maaien, groot onderhoud en onderhouden wegbepanting voor:

- 3.940 kilometer weg

Onze **inkomsten** € 135,7 mln

Belastingen

Iedereen die belang heeft bij het waterschap en ook vervuilers betalen waterschapsbelasting.

€ 99,3 mln

Overige opbrengsten

Inkomsten uit reserves, eigendomsbeheer (precario, erfpacht, visrecht, e.d.) en bijdragen van derden.

€ 36,4 mln

Resultaat **+**

€ 4,4 mln

€ 1,8 mln

Uitgestelde werken 2021

€ 2,6 mln

Reserves

Investeringen in ruim **100 projecten**

€ 29 mln

2 Jaarverslag

2.1 Programma's

De totale kosten zijn verdeeld over 6 programma's. In onderstaand overzicht zijn de netto kosten per programma, de inzet van de reserves en het bruto- en nettoresultaat weergegeven.

Programma / resultaat	(bedragen x € 1.000)		
	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Waterkeringen	11.088	11.114	10.707
Watersystemen	29.656	30.809	31.000
Wegen	3.769	6.502	6.076
Afvalwaterketen	25.547	26.801	27.070
Bestuur en organisatie	28.022	30.675	28.723
Belasting- en algemene opbrengsten	-101.460	-103.312	-105.570
Saldo netto kosten	Voordeel 3.378	Nadeel 2.589	Voordeel 1.994
Inzet reserves	2.320	2.589	2.366
Bruto resultaat	Voordeel 5.698	0	Voordeel 4.360
Vorming van bestemmingsreserve			
- uitgestelde leveringen en diensten	1.020	-	1.807
Netto resultaat toevoegen aan alg- en egalisereserves	Voordeel 4.678	-	Voordeel 2.553

Per programma wordt in dit hoofdstuk een toelichting gegeven op de prestaties, de externe kosten en opbrengsten, de personeelskosten, de kapitaallasten (rente en afschrijving) en de financieel afgeronde investeringen.

Uit het jaarverslag 2021 blijkt dat afgerond 53% van de prestaties is behaald. Daarnaast is er sprake van een aantal doelstellingen waarvan het voor 2021 geformuleerde doel voor een groot deel is bereikt (20% hiervan is voor 80% tot <100% behaald, 27% is voor <80% behaald).

In de monitor van september 2021 was er nog sprake van dat 65% van de prestaties behaald zouden worden. Deze verschuiving van circa 12% wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er bij het programma Wegen in totaal vier prestaties niet zijn gehaald, waarvan dat in september 2021 nog wel verwacht werd. Het grootste deel hiervan heeft betrekking op de percentages waarin onze wegen voldoen aan CROW-normen op verschillende vlakken. Meer dan de helft van de inspecties van ons wegennet zijn ouder dan twee jaar. Omdat inspecties niet ouder dan twee jaar mogen zijn om meegenomen te worden in de berekening van de normen, kunnen diezelfde normen niet worden vastgesteld.

Wij willen bij de prestaties benadrukken dat er sprake is van prestaties die qua belang niet één op één met elkaar vergelijkbaar zijn.

Een algemene toelichting op de personeelskosten en de kapitaallasten is hieronder opgenomen omdat deze op ieder programma van toepassing is.

Personeelskosten:

De totale personeelslasten bedragen bijna € 43 miljoen en de opbrengsten € 0,7 miljoen. Van het saldo van € 42,3 miljoen is € 3,7 miljoen toegerekend aan de uitvoering van investeringen. In de begroting 2021 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. In 2021 zijn er meer kosten verantwoord op "centraal management" dan begroot. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van de primaire programma's naar het programma Bestuur en Organisatie, waardoor de kosten voor het programma Bestuur en Organisatie hoger uitvallen ten gunste van de overige programma's. Resumerend bedragen de netto personeelslasten van alle programma's daarmee € 38,6 miljoen. Dit is € 0,4 miljoen minder dan begroot, ondanks de effecten van Corona en de toegenomen inhuurkosten voor de reeds bestaande knelpunten met hoge risico's.

Eén van de belangrijkste oorzaken van dit voordeel, is dat vacatures in 2021 niet of later zijn ingevuld. Dit komt enerzijds omdat functies moeilijk of niet zijn in te vullen (zowel in dienstverband als via inhuur) door een krapte op de arbeidsmarkt. Anderzijds zijn vacatures later ingevuld of is de invulling middels een vast dienstverband door geschoven naar 2022, om plaatsingsruimte te creëren voor de reorganisatie. In totaal zijn eind 2021, ten opzichte van de begroting 29 fte niet ingevuld (begroot 481,7 fte, werkelijk eind 2021 452,4 fte).

Een andere belangrijke oorzaak van de lagere personeelslasten betreft de studiekosten, veel studies zijn door de coronamaatregelen uitgesteld. Bij de besluitvorming van deze jaarrekening is dan ook het voorstel een bedrag aan studiekosten van € 270.000,- mee te nemen naar 2022 zodat de studies in 2022 gevolgd kunnen worden.

De netto personeelslasten van € 38,6 miljoen zijn gedetailleerd verantwoord en nader toegelicht bij de betreffende programma's.

Kapitaallasten:

De totale rente- en afschrijvingskosten (inclusief rentebaten/dividend) van alle programma's bedragen per saldo € 26 miljoen, dit is bijna € 0,5 miljoen meer dan geraamd. Dit betreft een hogere afschrijving omdat bij het opstellen van de jaarrekening een aantal projecten grotendeels zijn afgerond en hiervoor rekening is gehouden met afschrijvingskosten. In de begroting was hiermee geen rekening gehouden.

2.2 Programma waterkeringen

Wij zorgen voor sterke dijken en duinen. Als beheerder van de meeste Zeeuwse waterkeringen, is veiligheid prioriteit nummer 1. We houden rekening met zeespiegelstijging op basis van reële klimaatscenario's zodat veilig wonen in Zeeland haalbaar en betaalbaar blijft. (Bron: Strategienota 2019-2023).

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%)	60%-65%	61%	Ja
De organisatie voldoet aan de <u>inrichtingseisen</u> van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	89%	Nee
De organisatie voldoet aan de <u>uitvoeringseisen</u> van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	82%	Nee
560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%)	5%-10%	0%	Nee

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Waterveiligheid:

Primaire keringen op orde brengen

- 424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%).

Na de vaststelling van de nieuwe wettelijke normen voor waterveiligheid in 2017 is in 2017-2018 gestart met de voorbereiding van de wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen. Hiervoor moest intern ook de nodige kennis ontwikkeld worden. De nieuwe wettelijke normering zoals vastgelegd in de Waterwet is gebaseerd op overstromingsrisico's. Eind 2022 moeten alle primaire keringen van een veiligheidsoordeel zijn voorzien. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het wettelijk beoordelingsinstrumentarium (WBI). Het toezicht op de uitvoering van de beoordeling vindt plaats door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De inzet voor 2021 was dat totaal 60%-65% van het totale areaal is beoordeeld. In de begroting voor het programma waterkeringen is voorzien in het uitvoeren van geotechnisch onderzoek. Het inhuren van extra personele capaciteit voor het vertalen van onderzoeksresultaten, ondersteuning bij het uitvoeren van de wettelijke beoordeling en het opstellen van de beoordelingsrapportages voor ILT is opgenomen in de personeelsbegroting. In 2021 is 61% van het totale areaal beoordeeld. De prestatie is voor dit jaar gehaald en verantwoord in de voortgangsrapportage aan het dagelijks bestuur, welke in de vergadering van 14 december 2021 aan de orde is geweest. In deze rapportage zijn ook de risico's en beheersmaatregelen opgenomen met het oog op de beoogde einddatum medio 2022.

De huidige planning van onze projecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt continu herijkt op basis van de uitkomsten van de wettelijke beoordeling. We willen komen tot een stabiele programmering voor de 25 normtrajecten voor de beoordeling tot en met het realiseren van projecten. De wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen

wordt in 2022 afgerond. Op basis van de uitkomsten van de wettelijke beoordeling zal een stabiele programmering worden opgesteld. In deze programmering zal rekening worden gehouden met de beschikbare personele capaciteit en financiële middelen.

Het actuele ontwerp programma van het HWBP voor de periode 2023-2034 is ontvangen en beoordeeld door het waterschap. De bestuurlijke reactie is op 19 oktober 2021 verzonden aan de Unie van Waterschappen. De algemene vergadering is hierover op 18 november ingelicht. Op 14 december 2021 is schriftelijk bericht ontvangen van de programmadirectie HWBP met het definitieve programmavoorstel 2023-2034. Hierin zijn de door het waterschap voorgestelde aanpassingen verwerkt.

Voor de investeringen in 2021 is gerekend met de beschikbare informatie van de te realiseren projecten. De cijfers voor 2022 en daarna worden beïnvloed door de continue herijking zoals eerder aangegeven en de aansluiting met het landelijk programma van het HWBP.

Primaire keringen in stand houden

- De organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)
- De organisatie voldoet aan de uitvoeringseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)

Het nieuwe waterveiligheidsbeleid dat in 2017 van kracht is geworden en het gewijzigde toezicht namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat door ILT op de primaire waterkeringen is aanleiding voor het implementeren van het wettelijk kader zorgplicht. Doelstelling uit de Strategienota 2019-2023 is dat het waterschap eind 2021 werkt conform het wettelijk kader zorgplicht, passend bij de eigen organisatieontwikkeling en de landelijke richtlijnen. Jaarlijks wordt over de inrichting en uitvoering van de zorgplichtactiviteiten gerapporteerd in een Waterveiligheidsrapportage. Vooruitlopend hierop is de huidige stand van zaken als volgt.

De inrichting en de uitvoering van de zorgplichtactiviteiten is nog niet geheel op het gewenste niveau en sluit niet aan bij de beoogde voortgang in de Strategienota.

Desondanks heeft het waterschap in 2021 belangrijke stappen gezet om het procesmatig werken te implementeren. Processen zijn grotendeels geïmplementeerd. Verder zijn vorderingen gemaakt in het kader van een procesmatige aanpak om risico's vanuit aangrenzend areaal en de effecten op het eigen areaal in beeld te brengen. Nieuwe wetgeving zorgt voor uitbreiding van de taken van het waterschap Scheldestromen. De inrichting van de zorgplichtactiviteiten kennismanagement, informatiemanagement, beheren dagelijkse gegevens, vergunningverlening en calamiteitenzorg voldoen nog (net) niet aan de gestelde norm in de Strategienota.

Verder voldoen de zorgplichtactiviteiten nog niet geheel aan de norm voor wat betreft de uitvoeringseisen, waarbij toezicht en handhaving en calamiteitenzorg matig scoren.

Regionale waterkeringen en noodvoorzieningen op orde brengen/houden

- 560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%).

Voor de regionale waterkeringen vindt de herziening van de ligging van het stelsel van regionale waterkeringen en de normstelling door de provincie plaats. De normering van de natte regionale waterkeringen is in 2018 afgerond. In 2021 is gestart met de herziening van de normering en ligging van het stelsel van de droge regionale waterkeringen om zodoende bestuurlijke besluitvorming daarover af te ronden. Betreffende besluitvorming is gekoppeld aan de vaststelling van de Provinciale Omgevingsvisie en wordt in 2022 verwacht. In het verlengde hiervan, dient ook de legger Waterkeringen te worden aangepast.

Afspraak met de provincie is dat de toetsing van de regionale waterkeringen pas van start gaat na afronding van de WBI-toetsing primaire waterkeringen. Dit is onder meer geborgd in het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027, waarin wordt vermeld dat in 2023 gestart wordt met de toetsing van de regionale waterkeringen. Een toetsingsmethode hiertoe wordt in 2022 ontwikkeld in overleg met de provincie.

Omgeving

Waterkeringen zijn beeldbepalend in het Zeeuwse landschap. Zij bieden kansen voor recreatie, natuur en economie. Dit mag niet ten koste gaan van de waterveiligheid (primair belang).

Veerse Meer

Voor het Veerse Meer hebben we actief meegewerkt aan het opstellen van een gezamenlijke gebiedsvisie die in 2021 is vastgesteld. In 2022 zal een nieuw convenant Veerse Meer worden opgesteld en zullen nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met watersportverenigingen, recreatiebedrijven en commerciële jachthavens worden afgesloten. Het waterschap draagt bij in de exploitatie van het Veerse Meer.

Voorzieningen recreatief medegebruik

Een deel van de voorzieningen voor recreatief medegebruik heeft het waterschap zelf in beheer zoals bijvoorbeeld opengestelde onderhoudswegen. Het beheer en onderhoud van deze voorzieningen zullen we sober maar doelmatig invullen. Gezien de ontwikkelingen die de laatste jaren met name aan de kust hebben plaatsgevonden, hebben we met de gemeenten overleg gevoerd om te komen tot herziening en actualisatie van de afspraken over het beheer en onderhoud ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of de aanwezige recreatieve voorzieningen. Het overleg zal in 2022 worden voortgezet. Daarbij gaat het om het gewenste kwaliteitsniveau en de bijbehorende financieringsafspraken.

In dat jaar is ook de evaluatie van de Kustvisie Zeeland voorzien.

Eigen plannen

Voor 2021 stonden de actualisatie en herziening van een aantal plannen op de agenda, o.a. met betrekking tot inspecties, onderhoud en de aanpak van de versterkingsopgave (HWBP). Met het oog op de toekomstige uitvoering van de HWBP-projecten vindt ook de doorontwikkeling plaats van de Projectorganisatie Waterveiligheid. Eind 2021 is besloten om de vigerende samenwerkingsovereenkomst (SOK) aan te passen. Deze aanpassing zal in 2022 worden afgerond.

Evenals in 2020 zijn in 2021 de nodige onderzoeken uitgevoerd die nodig zijn voor de voorbereiding van de uit te voeren versterkingswerken in het kader van het HWBP.

Naast het uit te voeren reguliere onderhoud vindt er ook groot onderhoud plaats. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van eigen en door derden uitgevoerde jaarlijkse inspecties. In 2020 is gestart met het ontwikkelen van de werkwijze van risico gestuurd inspecteren en onderhoud en dit heeft in 2021 een vervolg gekregen. Dit zal in 2022 verder worden geoptimaliseerd.

Plannen van en met derden voor waterkeringen

Op diverse plaatsen in Zeeland was sprake van gebiedsontwikkeling, dan wel initiatieven van derden, die een relatie hebben met de waterkeringen. Met initiatiefnemers heeft het nodige overleg plaatsgevonden en zijn plannen beoordeeld. Te noemen zijn o.a. de uitwerking van de Zeeuwse Kustvisie, het opstellen van de Omgevingsvisie, het opstellen van een landelijke Waterveiligheidsvisie en het nader uitwerken van de Gebiedsagenda en Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta. Ook het beoordelen van vergunningsaanvragen viel hieronder. De randvoorwaarden zoals vastgelegd in de Strategienota zijn het kader voor onze opstelling in de genoemde planvorming en beoordeling van c.q. medewerking aan initiatieven.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Externe kosten	8.039	7.407	7.059
Externe opbrengsten	-766	-530	-546
Personeelskosten	3.426	3.863	3.772
Rente en afschrijving	389	374	422
Netto kosten programma waterkeringen	11.088	11.114	10.707

Toelichting belangrijkste financiële afwijkingen in de exploitatie:

Externe kosten

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen. Naast de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma valt hieronder ook het onderhouden van duinen, dijken, strandhoofden/strekdammen en kunstwerken. In veel geringere mate vond plaats aan regionale waterkeringen en kunstwerken. Het andere deel van de externe kosten omvat onderzoekskosten die nodig zijn voor de veiligheidsbeoordeling van de primaire waterkeringen en onderzoeken / advisering gerelateerd aan beleidsontwikkeling, zorgplicht en crisisbeheersing.

De totale externe kosten vallen een fractie (4,7%) lager uit. De solidariteitsbijdrage voor het HWBP valt hoger uit, de oorzaak hiervan is dat de 10% eigen project-bijdrage landelijk lager uitvalt waardoor het solidariteitsaandeel voor alle waterschappen stijgt.

De onderzoeken voor de wettelijke beoordeling van primaire waterkeringen en de externe advisering voor planvorming en evaluatie laten lagere kosten zien. Als gevolg van Covid-19 hebben de werkzaamheden bij de externe advies- en onderzoeksbureaus vertragingen opgelopen en worden deze nu begin 2022 afgerond. Ook de kosten gerelateerd aan de crisisorganisatie vallen lager uit. Er zijn trainingen gevolgd op het gebied van crisismanagement- en communicatie en in juli heeft de crisisorganisatie geholpen bij de wateroverlast in Limburg. Medewerkers zijn afgereisd naar Limburg om te helpen en diverse materialen zoals noodpompen en naaimachines voor zandzakken zijn op transport gezet.

De kosten voor het reguliere onderhoud aan waterkeringen en kunstwerken zijn lager dan begroot. Er is minder groot onderhoud uitgevoerd op primaire en regionale waterkeringen doordat de voorbereidende werkzaamheden door beleidsmedewerkers niet konden worden uitgevoerd in verband met herprioritering van werkzaamheden naar de wettelijke beoordeling. Naast het regulier onderhoud van de kunstwerken is er samen met de gemeente Tholen een oplossing gevonden voor de storingen aan de rolbrug op het keermiddel Tholen. Door aanpassingen aan de bediening is de werking van de rolbrug verbeterd.

De exploitatie Veerse Meer laat een klein voordeel zien. De kosten voor het regulier onderhoud van de aanlegvoorzieningen zijn een stuk lager dan begroot maar door de aanhoudende Covid-19 maatregelen zijn ook dit jaar weer extra kosten gemaakt voor het beheer van de terreinen (o.a. extra schoonmaak). Als gevolg van een brandschade is de waterskisteiger bij Oostwatering hersteld en met het extra budget wat onttrokken is uit de algemene reserve Veerse Meer zijn 3 steigers aan de Bastiaan de Langeplaat vervangen.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten, die in de begroting zijn opgenomen zijn bijdragen en vergoedingen van werkzaamheden voor derden. In de begroting zijn deze voor het grootste deel gerelateerd aan het Veerse Meer en de Projectorganisatie Waterveiligheid.

De totale externe opbrengsten vallen iets hoger uit ten opzichte van de begroting (3%).

Deze hogere opbrengsten bestaan grotendeels uit niet begrote incidentele posten zoals een schadevergoeding voor schade aan de keersluis Zierikzee uit 2019.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 2,3% lager uit dan bij de begroting ingeschat.

Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staan 2 fte eind 2021 nog open. Hiertegenover staat extra inhuur in 2021. De openstaande vacatures worden veroorzaakt door een krapte op de arbeids- en inhuurmarkt en de reorganisatie, zie algemene toelichting onder hoofdstuk 2.1.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De rente- afschrijvingskosten zijn hoger dan de begrote kosten. In de jaarrekening is rekening gehouden met de bestedingen in de loop van het jaar waardoor er meer rentekosten zijn toegerekend aan het programma Waterkeringen.

Investerings

Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen, onderverdeeld in financieel afgeronde - en onderhanden investeringen.

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
1 programma waterkeringen										
financieel afgerond										
PRJ1440A	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020	1-12-2020	1-4-2021	355		355	361		361	171
PRJ1469	Aankoop primaire waterkeringen 2021			300		300				
totaal financieel afgerond				655		655	361		361	171
onderhanden investeringen										
PRJ1011	HWBP Emanuelpld	1-10-2015	1-10-2015	5.125	-4.613	513	2.701	-2.701		
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)			542	-488	54	90		90	
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)		1-12-2026	24.758	-18.839	5.919	14.182	-9.804	4.379	3.591
PRJ1013HA	HWBP Hansweert Innovatie	1-12-2022	1-12-2022	575	-543	32	149	-117	32	21
PRJ1013I	HWBP Aansl kerncentr-Tennet (24S-3)			70	-63	7	3		3	
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)		1-9-2024	1.035	-931	104	351	-315	35	-34
PRJ1440B	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2021	1-12-2021	1-12-2021	320		320	353		353	340
PRJ1440C	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2022	31-12-2022	1-12-2022	320		320	41		41	41
PRJ1512	Westhavendam Breskens	1-8-2021	1-10-2021	1.600		1.600	1.316	-6	1.310	1.175
PRJ1513	Muur van Altena	1-12-2024	1-12-2023	2.016	-615	1.401	58		58	57
totaal onderhanden investeringen				36.361	-26.092	10.270	19.244	-12.944	6.300	5.191
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1176C	Aanpassingen getijdenduiker			155		155	156		156	156
PRJ1440D	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023			30		30				
totaal algemeen voorbereidingskrediet				185		185	156		156	156
intern in voorbereiding										
PRJ1013E	HWBP Zuid-Bevel.Oost Oostersch(24O)									-4
PRJ1013F	HWBP Kanaal Zuid-Bevel.Dr30 (24P)									-2
PRJ1013G	HWBP Zuid-Bevel.Oost Westersch (24R)									-1
PRJ1013M	HWBP Kop van Ossenis (24Z)									
PRJ1499	Restopgave vooroverbestortingen		1-1-2026							
totaal intern in voorbereiding										-6
Totaal programma waterkeringen				37.201	-26.092	11.110	19.762	-12.944	6.818	5.512

Toelichting afgeronde investeringen

PRJ1440A Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020

Dit project omvatte het vervangen van de damwandkade ter plaatse van het eiland de Omloop, het vervangen van de kade bij het eiland Arneplaat en het vervangen van een steiger bij het eiland Haringvreter. De laatste werkzaamheden van dit project zijn begin 2021 uitgevoerd

vanwege de weersomstandigheden in het najaar van 2020. Dit project is in 2021 technisch en financieel afgerond.

PRJ1469 Aankoop primaire waterkeringen 2021

Het DB is gemachtigd tot aankoop van gronden voor primaire waterkeringen tot een maximum bedrag van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf geformaliseerd worden door de AV. In 2021 zijn geen percelen aangekocht en hoeft er dus formeel geen krediet beschikbaar gesteld te worden en kan het project worden afgesloten.

Toelichting onderhanden investeringsprojecten

Algemeen : Projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Projecten die onderdeel zijn van het Hoogwaterbeschermingsprogramma worden voor 90% gesubsidieerd op basis van voorcalculatie. Voor projecten waarbij een subsidiebeschikking is vastgesteld wordt deze subsidie ook opgenomen in de (jaarlijkse) bestedingen. Voor projecten, die nog geen beschikking hebben ontvangen, wordt deze subsidie niet verantwoord.

PRJ1013D HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)

Dit project bevindt zich nog in de initiatieffase (d.w.z. afronden veiligheidsanalyse). De gemaakte kosten tot nu toe zijn (geactiveerde) personeelslasten. Het hiervoor aangestelde IPM-team zal (na afronding van de initiatieffase) de verkenningsfase gaan opstarten, inclusief het aanvragen van de subsidie bij het HWBP.

PRJ1013H : HWBP Hansweert (24S-1)

De dijk bij Hansweert zal over een lengte van ruim vijf km worden versterkt. Dit omdat deze niet voldoet aan de waterveiligheidsnorm. De HWBP-projecten kennen drie fasen, te weten de verkennings-, planuitwerking- en realisatiefase. In 2018 is de verkenningsfase afgerond waarbij een aantal kansrijke alternatieven voor het uitvoeren van de maatregelen zijn bepaald. Deze alternatieven zijn aan de interne en externe stakeholders gepresenteerd. De kansrijke alternatieven zijn in 2019 verder uitgewerkt tot het voorkeursalternatief dat bestuurlijk is vastgesteld. Vervolgens is gestart met de planuitwerkingsfase die in 2020 is voortgezet. Er is een bouwteam ingericht voor dit project (samenwerkingsverband van waterschap, ingenieursbureau en aannemer). In 2020 zijn diverse voorbereidende onderzoeken en ontwerpplannen (voorontwerp en referentieontwerp) uitgevoerd. Eind 2020 heeft de algemene vergadering ingestemd met de kredietaanvraag voor de planuitwerking. In juli 2021 heeft de algemene vergadering ingestemd met het verlenen van een aanvullend krediet om de planuitwerkingsfase in zijn geheel af te ronden. Er vinden gesprekken plaats met het HWBP om (een deel van) deze kosten alsnog subsidiabel te stellen. De netto bestedingen in 2021 vallen als gevolg van deze extra kosten hoger uit dan begroot. Op diverse momenten heeft overleg plaatsgevonden met de interne en externe stakeholders. De planuitwerking is in najaar 2021 afgerond (afronding definitief ontwerp) waarna de realisatiefase is gestart. Omdat de subsidieaanvraag voor deze realisatiefase in 2022 zal worden ingediend bij het HWBP, is voor de tussenliggende periode bij de algemene vergadering in oktober 2021 een overbruggingskrediet aangevraagd. De algemene vergadering heeft ingestemd met het verlenen van dit overbruggingskrediet.

PRJ1013HA : HWBP Hansweert Innovatie

Binnen het project Hansweert is in 2020 een aantal innovatieve maatregelen voorbereid. Het betreft onder andere de toepassing van zetsteen die is vervaardigd uit baggerspecie. De voorbereiding hiervoor is in 2021 voortgezet. In 2021 is een separate subsidieaanvraag voor innovatie ingediend bij het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Na het toekennen van deze subsidie is hiervoor een kredietaanvraag ingediend bij de algemene vergadering in juni 2021.

PRJ1013I : HWBP Aansluiting Kerncentrale-Tennet (24S-3)

Dit project bevindt zich nog in de initiatieffase (d.w.z. afronden veiligheidsanalyse). De gemaakte kosten tot nu toe zijn (geactiveerde) personeelslasten. Het hiervoor aangestelde IPM-team zal (na afronding van de initiatieffase) de verkenningsfase gaan opstarten, inclusief het aanvragen van de subsidie bij het HWBP.

PRJ1013L : HWBP Sint Annaland (24AK)

De scope van het project betreft het realiseren van een waterveilige, toekomstbestendige en beheerbare waterkering rond de haven van Sint-Annaland (tussen Dp 780 - 785), inclusief overgangsconstructies op de aansluitende waterkering. Het project moet uiterlijk 31 december 2024 zijn afgerond, waarbij er een bestuurlijk en maatschappelijk gedragen project gerealiseerd is, dat afgestemd is op de ontwikkelingen in de omgeving. Omdat de gemeente Tholen in dezelfde omgeving bezig is met een gebiedsontwikkeling, wordt geprobeerd zoveel als mogelijk samen te werken. Na realisatie van het project voldoet het dijktraject aan de Waterwet, met een zichttermijn / ontwerpperiode die aansluit op de ontwikkelingen die in de omgeving van de waterkering worden verwacht. In 2021 is het IPM-team gestart met de verkenningsfase. Hiervoor is een subsidieaanvraag ingediend bij het HWBP en is ook toegekend. De gemaakte kosten beperken zich tot nu toe tot (geactiveerde) personeelslasten en enkele onderzoeks-/advieskosten. Het hiervoor benodigde voorbereidingskrediet is via de machtiging begroting 2022 door de algemene vergadering toegekend.

PRJ1440B : Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2021

De scope van dit project bestond uit de volgende locaties/objecten:

- kade Mosselplaat;
- trailerhelling de Piet;
- steiger Bastiaan de Langeplaat (zuidoostzijde)

De werkzaamheden worden naar verwachting eind maart 2022 afgerond met het einde van de onderhoudstermijn. Het beschikbare uitvoeringskrediet is met 10% overschreden. Deze overschrijding is grotendeels veroorzaakt door diverse meerkosten op het bestek zoals verbeteringen in de constructies ten opzichte van het originele ontwerp, de uitvoeringswijze en de stijging van kosten voor leveranties (hout) tijdens de uitvoering. Daarnaast is als gevolg van slechte weersomstandigheden en langere levertijden van materialen de oplevering van het werk uitgesteld waardoor er extra interne kosten (uren) gemaakt zijn door de projectleider en toezichthouder. De financiële afronding vindt plaats in 2022. Daarmee wordt in 2022 het project volledig afgerond.

PRJ1440C : Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2022

De voorbereidingen voor dit project zijn in 2021 gestart. De scope van dit project bestaat uit de volgende locaties/objecten:

- Kade Schutteplaat
- Steigers Katse Heule

De start van de uitvoering van de werkzaamheden staat gepland in 2022.

PRJ1512 : Westhavendam Breskens

Er is ernstige scheurvorming in en vervorming van de waterbouwasfalt bekleding van de haven- dam geconstateerd. Het schadebeeld is zodanig dat groot onderhoud nodig is.

Voor dit project is gekozen voor een bouwteam en hebben de (verdere) voorbereidingen voor dit project samen met een opdrachtnemer (aannemer) plaats gevonden. Deze aannemer heeft ook de werkzaamheden uitgevoerd. De uitvoering van dit project stond gepland in 2022, maar vanwege andere werkzaamheden (van derden) op/rondom dezelfde locatie (bouw van appartementencomplex) is gekozen om de werkzaamheden naar voren te halen en hierdoor werk-met-werk te kunnen maken en (hierdoor) de overlast richting de omgeving te beperken. De uitvoering van de werkzaamheden zijn op tijd (vervroegd) afgerond. De financiële afronding van het project vindt in 2022 plaats.

PRJ1513 Muur van Altena

De Muur van Altena in Vlissingen is onderdeel van de primaire waterkering en is ook een Rijksmonument. Uit inspecties is gebleken dat groot onderhoud nodig is. De voorbereidingen voor dit project zijn in 2020 gestart. In het najaar van 2021 is de aanbestedingsprocedure gestart en kunnen de werkzaamheden in 2022 aanvangen. Voor dit project is een subsidiebedrag van € 615.000,- toegekend door de Provincie Zeeland. De tot nu toe gemaakte kosten binnen dit project zijn (geactiveerde) personeelslasten en het uitvragen/uitzetten van adviezen en onderzoeken.

Toelichting projecten algemeen voorbereidingskrediet

PRJ1176C : Aanpassingen getijdenduiker (Waterdunen)

De tot nu toe gemaakte kosten binnen dit project zijn (geactiveerde) personeelslasten en het uitvragen/uitzetten van adviezen en onderzoeken. Er is een eerste uitvoeringskrediet beschikbaar wat voortvloeit uit de vaststellingsovereenkomst die afgesloten is tussen waterschap en de aannemer. Alle projectkosten (dus ook personeelslasten) komen nu ten laste van dit uitvoeringskrediet.

PRJ1440D Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023

Het startdocument voor dit project is vastgesteld en de voorbereidingen voor dit project zijn in 2021 gestart. Start uitvoering van dit project staat gepland in 2023.

Toelichting investeringsprojecten in voorbereiding

PRJ1013E HWBP Zuid-Beveland Oost Oosterschelde (24O)

PRJ1013F HWBP Kanaal Zuid-Beveland DR30 (24P)

PRJ1013G HWBP Zuid-Beveland Oost Westerschelde (24R)

PRJ1013M HWBP Kop van Ossenis (24Z)

In de programmabegroting 2017 is voor de voorbereiding van de toen bekende HWBP-projecten een voorbereidingskrediet verleend van bruto € 1.300.000,- (netto € 130.000,-). De verdeling van dit bedrag over de verschillende projecten is intern bepaald. Aan de hierboven genoemde projecten is toen een deel van het voorbereidingskrediet toegewezen. In 2021 heeft een herverdeling van het voorbereidingskrediet plaatsgevonden, waarbij projecten die kunnen starten met de voorbereiding prioriteit krijgen. De HWBP-projecten die momenteel worden voorbereid, worden bij de 'onderhanden investeringsprojecten' nader toegelicht.

PRJ1499 Restopgave Vooroeverbestedingen

De initiatieffase van dit project wordt in 2022 afgerond (vaststellen Startdocument en bepalen scope). Vanaf dat moment zal het IPM-team dit project verder gaan voorbereiden en uitwerken.

2.3 Programma watersystemen

Water is zo vanzelfsprekend dat het pas opvalt als er een tekort of een overschot is. Er zijn dag en nacht waterschappers in de weer om te zorgen voor een goed waterbeheer. Kortere periodes met hevige neerslag en langere periodes met droogte komen steeds vaker voor. Samen met overheden, ondernemers en inwoners werken we aan een watersysteem dat tegen een stootje kan. (Bron: Strategienota 2019-2023).

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna (%)	75%	nog niet te bepalen*	ja*
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrophyten (%)	75%	nog niet te bepalen**	nee**
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton (%)	75%	nog niet te bepalen**	nee**
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis (%)	75%	72%	nee
Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)	45%	53%	ja
Natuurvriendelijke oevers aangelegd (in km)	3 km	1,25 km	nee
KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)	75%	nog niet te bepalen**	nee**
Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)	100%	100%	ja
De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	73%	59%	nee
<i>(tussen haakjes het percentage van de oppervlakte van het beheergebied dat voldoet aan de normen voor WB21)</i>	<i>(99,5%)</i>	<i>(99,5%)</i>	
Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)	100%	83%	nee
De maatregelen om het beheersgebied voor peilbeheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	67%	62%	nee
<i>(Tussen haakjes het oppervlakte van het beheergebied dat voldoet aan de normen voor GGOR)</i>	<i>(96,8%)</i>		
Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen	≤5	3	Ja

* score pas medio 2022 bekend, maar op basis van de resultaten in eerdere jaren is de kans groot dat deze in 2021 WEL behaald wordt.

** score pas medio 2022 bekend, maar op basis van de resultaten in eerdere jaren is de kans groot dat deze in 2021 NIET behaald wordt.

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Gezond water:

Goede ecologische waterkwaliteit

- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrophyten
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis

Ecologische waterkwaliteit:

We streven naar een goede ecologische waterkwaliteit in al onze oppervlaktewateren in 2027, in lijn met de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Eind 2020 werden nieuwe inzichten en modellen verwacht uit de Kennisimpuls waterkwaliteit. Hoewel de Kennisimpuls Brakke Wateren verschillende inzichten heeft opgeleverd, bleek het nog niet voldoende om beter passende doelen te onderbouwen. Met behulp van een expert-judgement-onderzoek was het wel mogelijk de doelen voor vis in een aantal KRW-waterlichamen aan te passen. Hiermee zijn deze doelen beter passend en beter onderbouwd. Voor de andere biologische soortgroepen (zoals algen, ongewervelde waterdieren en waterplanten) is de kennis op dit moment nog niet toereikend om doelaanpassingen voldoende te onderbouwen. Dit geldt ook voor de fysisch-chemische doelen. De (waar mogelijk aangepaste) doelen zijn in 2021 opgenomen in het Stroomgebiedsbeheerplan 2022-2027 en in het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027. Er is geld beschikbaar gesteld om komende jaren meer onderzoek te doen naar haalbare doelen en passende maatregelen, om doelbereik aan het einde van de 3^e KRW-periode in 2027 mogelijk te maken.

Macrofauna en fytoplankton:

De resultaten van deze bemonsteringen worden steeds in het jaar na het meetjaar gerapporteerd in de Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland. Deze verschijnt medio 2022 met de cijfers over 2021. Naar verwachting wordt deze doelstelling nagenoeg gehaald. Zoals hierboven beschreven wordt onderzocht of de doelen voor brakke wateren bijgesteld moeten/kunnen worden op basis van nieuwe kennis over brakke watersystemen. Dit omdat brakke systemen anders functioneren dan zoete watersystemen.

Macrophyten:

De resultaten van deze bemonsteringen worden steeds in het jaar na het meetjaar gerapporteerd in de Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland. Deze verschijnt medio 2022 met de cijfers over 2021. Naar verwachting wordt deze doelstelling niet gehaald. Zoals hierboven beschreven wordt onderzocht of de doelen voor brakke wateren bijgesteld moeten/kunnen worden op basis van nieuwe kennis over brakke watersystemen. Dit omdat brakke systemen anders functioneren dan zoete watersystemen.

Vis:

Bemonsteringen geven aan dat 72% van de KRW-lichamen voldoet aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis. Dit is ongeveer gelijk aan het geplande doel van 75%. De verwachting is dat het einddoel in 2027, na uitvoering van de resterende vispassages (zie hieronder), haalbaar is.

Leefruimte voor de biologie

- Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)
- Natuurvriendelijke oevers aangelegd (in km)

Bereikbaarheid voor vis:

Waterschappen hebben een resultaatverplichting voor het nakomen van afspraken in het Stroomgebiedbeheerplan. In het Stroomgebiedbeheerplan Schelde 2016-2021 is de aanleg van

vispassages en natuurvriendelijke oevers opgenomen. Voor vispassages zijn de doelstellingen in 2021 behaald: er zijn nog enkele aalgoten op stuwen gemonteerd waardoor de intrekbaarheid van het gebied voor vis en dan met name aal is vergroot tot 53%. De einddoelstelling van 60% in 2027 is realistisch door het plaatsen van enkele vispassages bij poldergemalen en het realiseren van enkele aalgoten bij stuwen in de periode tot 2027. De aanleg van nog 6 vispassages staat als maatregel opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027.

Aanleg natuurvriendelijke oevers:

Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers is de afgelopen jaren ingezet op een betere voedingsbodem voor (ondergedoken) waterplanten. Ondanks de aanleg van vele kilometers natuurvriendelijke oevers zien we dat bij de meeste 'natuurvriendelijke oevers geen ondergedoken waterplanten voorkomen, ook niet in heldere wateren. Ook voor andere soorten is het lastig om het effect van 'natuurvriendelijke oevers aan te tonen. Natuurvriendelijke oevers vervullen desondanks ook een functie als foerageer-, vlucht-, voortplanting- en verblijfplaats voor fauna én kunnen bijdragen aan het verminderen van emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater.

Vanaf 2018 is gesproken over het bijstellen van de opgave voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Hiertoe is in 2021 besloten. Hiermee is ruimte gecreëerd om in te zetten op maatregelen waarvan meer effect wordt verwacht. In 2021 stond de aanleg van 3 km natuurvriendelijke oever gepland. Deze doelstelling is niet gehaald. Het aankopen van gronden voor de aanleg van de KRW-oevers wordt steeds lastiger. Het laaghangende fruit is geplukt, op percelen van eigenaren die zelf een natuurvriendelijke oever wilden zijn deze reeds aangelegd. We proberen waar mogelijk de kansen te pakken en te werken met grondruilen. Voor de periode 2022 - 2027 gaan we alleen oevers aanleggen waar ook een GGOR of WB21 effect behaald kan worden. Het zoekgebied hiervoor is bepaald en is hiermee weliswaar kleiner geworden, maar dit heeft als voordeel dat we dan eenvoudiger actief kunnen benaderen. De algehele capaciteit bij grondverwerving blijft een aandachtspunt.

Ondanks dat de doelstelling voor 2021 niet is behaald, is door het formaliseren van de verlagings van de opgave voor de periode 2016-2021, wél aan de resultaatverplichting voor deze periode als geheel voldaan (36,1 km aangelegd).

Chemische waterkwaliteit

- KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)

Er zijn verschillende factoren die de chemische waterkwaliteit beïnvloeden, waaronder lozingen van bedrijven, landbouwemissies, effluent van onze eigen rioolwaterzuiveringen en natuurlijke bronnen zoals zoute kwel. Een goede chemie is een voorwaarde voor een gezond watersysteem. De Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt normen voor een reeks aan milieuvreemde stoffen. Als waterbeheerder zijn we verantwoordelijk voor het terugdringen van deze stoffen (prioritaire en specifiek verontreinigende stoffen). In drie gebieden beïnvloedt ons effluent de waterkwaliteit in belangrijke mate negatief. Voor die locaties onderzoeken we de haalbaarheid van aanvullende zuiveringstechnieken (zie ook het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027). Voor de overige factoren zien we toe op het naleven van lozingsvoorwaarden en overleggen we met bedrijven en de landbouw om de impact waar mogelijk te beperken. Verder dragen we bij aan het stimuleren van emissiebeperkende maatregelen. In 2021 zijn jaarlijks terugkomende stimuleringsregelingen voortgezet. Komend jaar wordt een structurele aanpak voor emissiebeperking voorbereid, waaronder via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW).

Monsternamen en analyse vindt plaats gedurende het hele jaar. In het voorjaar van 2022 worden de data getoetst en is de realisatie van 2021 dus dan pas bekend. Naar verwachting wordt deze doelstelling niet behaald. Dit is onder andere het gevolg van toenemende kennis en inzicht in de toestand. Uitbreiding van monitoring en nieuwe technieken tonen de aanwezigheid van meer stoffen aan. Dit gaat ook om stoffen die al jaren in het oppervlaktewater aanwezig zijn geweest, maar niet eerder aangetoond konden worden. Deze problematiek speelt landelijk en dient ook landelijk bekeken te worden.

Beperken wateroverlast: Inrichten van het watersysteem

- Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)
- De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)

Planvorming wateropgave:

De planning was om in 2021 de Planvorming Wateropgave (PWO) af te ronden. Door COVID-19 is het proces ook dit jaar wat vertraagd. Het technisch doorrekenen is voor alle gebieden afgerond (100%). Het besluitvormingstraject is in 2021 voor de gebieden Duiveland, Othene en Schouwen doorlopen. Voor West-Zeeuws-Vlaanderen moet de (digitale) streekbijeekomst nog worden georganiseerd en vervolgens de bestuurlijke en juridische procedure worden doorlopen. De planning is om medio 2022 de streekbijeekomst te organiseren, met daaropvolgend het ontwerppeilbesluit ter inzage legging in het najaar, de vaststelling voor de AV is voorzien voor 1^e kwartaal 2023.

Maatregelen voor wateroverlast:

Van de in 2018 doorgerekende gebieden is al meer dan 99% op orde, toch vraagt het resterende deel nog een forse investering. Als maatregelen te kostbaar zijn in verhouding tot de maatschappelijke baten, dan stellen we voor de normen aan te passen. Dat is nodig om het waterbeheer betaalbaar te houden. De doelstelling voor 2021 dat met uitvoering van investeringsprojecten tot 73% van de resterende opgave wordt opgelost is niet gehaald. Er zijn maatregelen uitgevoerd, maar deze dragen percentagegewijs niet bij aan de doelstelling. Voor de WB21 maatregelen geldt dat vrijwel altijd grondaankoop nodig is en het grondaankoopproces niet goed loopt door beperkte capaciteit.

In stand houden van het watersysteem

Naast het op orde brengen van het watersysteem, voeren we onderhoud uit om de vasthoud-, bergings- en afvoercapaciteit van het watersysteem in stand te houden. Hiertoe is in 2021 het reguliere onderhoud uitgevoerd door maaien, baggeren, en oeverherstel alsmede het onderhoud aan stuwen en gemalen. Alle werkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd.

Muskus- en beverratten vormen een risico voor de staat van onze waterkeringen, watersystemen en wegen. Landelijk is in 2019 de strategie vastgesteld om muskusratten terug te dringen tot aan de landsgrenzen. Dit wordt verder uitgewerkt in een landelijke strategie. Schelde-stromen is daarbij betrokken. In afwachting hiervan zetten we het huidige beleid voorlopig voort. Dat is gericht op het onder controle houden van de muskusrattenpopulatie in ons beheersgebied met een norm van <0,15 vangsten/km en dan door te dalen in de vangsten naar 0,001 vangsten/km in 2034. Voor beverratten is de ambitie om deze buiten de gebiedsgrenzen te houden.

In 2021 is de meeste inzet gepleegd in de gebieden waar dit het hardst nodig was. Ondanks deze inzet blijkt dat door capaciteitsproblemen niet aan de bestuurlijke verplichting van een gemiddelde van < 0,15 vangsten/km kon worden voldaan. In 2021 was het resultaat 0,37 vangsten/km. Ruim 2x zo groot als gewenst.

Momenteel wordt bekeken hoe extra capaciteit kan worden ingezet om te dalen naar < 0,15 vangsten/km om vervolgens door te dalen naar 0,001 vangsten/km in 2034.

Optimaal gebruik:

Gewenste waterpeilen

- Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)
- De maatregelen om het beheersgebied voor peilbeheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)
- Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen

Het Omgevingsplan Zeeland beschrijft de optimale waterstanden per grondsoort en gebruik. In peilbesluiten leggen we vast welk peilbeheer we hier onder normale omstandigheden op voeren. Hierbij zoeken we, met inbreng van de belanghebbenden, een balans tussen de waterbehoeften voor de verschillende functies en de bodemopbouw. Dat resulteert in een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Als onderdeel van de uitvoering van de PWO was het streven om eind 2020 alle peilbesluiten geactualiseerd te hebben. Door COVID-19 is het proces vertraagd en moet voor West-Zeeuws-Vlaanderen de (digitale) streekbijeenkomst nog worden georganiseerd, en vervolgens de bestuurlijke en juridische procedure worden doorlopen. De planning is om medio 2022 de streekbijeenkomst te organiseren, met daaropvolgend de ter inzagelegging van het ontwerppeilbesluit in het najaar. De vaststelling voor de AV is voorzien voor 1^e kwartaal 2023.

Vervolgens voeren we de benodigde maatregelen uit om de gewenste peilen overal te kunnen voeren. In 2027 moet het gebied hiervoor volledig op orde zijn. We streven er naar dat de peilen in het gehele gebied dan voldoen aan de actuele peilbesluiten (gemeten bij de afvoerende kunstwerken, zoals stuwen en gemalen). De doelstelling voor 2021 was dat tot 67% van de opgave wordt opgelost. Er zijn werkzaamheden uitgevoerd waar geen grondaankoop voor nodig was, die een bijdrage geven van 3534 ha. op de GGOR doelstelling maar dit levert percentagegewijs niet voldoende op om de doelstelling te halen. Er resteren nu vooral maatregelen waar grondaankoop voor nodig is. Dit kost veel tijd en capaciteit.

In 2021 hebben er drie afwijkingen plaatsgevonden van de bandbreedte in het peilgebied door technische falen. Hierbij voldoen we aan de gestelde norm.

Zoetwaterbeschikbaarheid

We hebben de beleidsmatige uitvoering aan het zoetwaterprogramma in 2021 gecontinueerd. Dit betrof onder ander inzet in het living lab Schouwen-Duiveland en broedplaats Schouwen-Duiveland, inzet in POP3-regeling voor zoetwatermaatregelen, inzet voor de Waterhouderij, vergroting gebied Reigersbergschepolder, stuwtjesproject Noord-Beveland, participatief monitoren Noord-Beveland, project Water uit de Wal en Aquaconnect. Daarnaast hebben we bepaald hoe we invulling gaan geven aan de gestelde zoetwaterambitie in het Waterschapsbeheerprogramma en Strategienota aan de hand van de in het deltaprogramma zoetwater gestelde ambitie “In 2050 is Nederland weerbaar tegen zoetwatertekort”. Deze invulling is grotendeels bepaald via het Zeeuws Deltaplan Zoetwater waarin we gezamenlijk met de provincie Zeeland en stakeholders invulling geven aan de gestelde zoetwaterambitie. Het is de bedoeling om deze ambitie vorm en inhoud te geven door in te zetten op een grotere personele capaciteit van ca. 3 fte. Hiervoor is in de begroting een structureel bedrag van € 270.000,- opgenomen. Deze ruimte is nog niet volledig ingevuld, per 1 mei 2021 is er een beleidsmedewerker aangenomen voor het toetsen van plannen van derden. Het is de bedoeling om de extra ruimte in te zetten op drie terreinen, te weten het met de provincie en stakeholders realiseren van de ambitie “In 2050 is Zeeland weerbaar tegen zoetwatertekort”, het faciliteren van initiatieven die aan deze ambitie bijdragen en het uitwerken van het beleidsmatige en juridische kader in relatie tot gebruik van zoetwater.

Grondwater

Reguliere activiteiten bestaan uit het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen voor grondwater. In de droge jaren 2018-2020 was er een grote toename in het aantal aanvragen

tot grondwateronttrekkingen. 2021 was een natter jaar, waardoor de aanvragen iets zijn afgenomen, maar nog steeds meer zijn dan gemiddeld. Dit geeft nog steeds een risico dat de gestelde termijnen voor behandeling van aanvragen overschreden worden en geeft tevens een risico op vertraging van beleidsuitwerking.

In 2020 is in navolging van de in 2019 vastgestelde Nota grondwater een uitvoeringsnotitie opgesteld die richting geeft aan verdere beleidsontwikkeling. De uitvoering gaat trager dan gepland door beperkte capaciteit van hydrologen en vergunningverleners. In 2021 is gestart met een plan van aanpak om het beleid met betrekking tot de kleine landbouwonttrekkingen te herzien, dit project wordt medio 2022 afgerond. Eind 2021 is gestart met het herzien van de infiltratieregelgeving, dit wordt in het 2^e kwartaal 2022 afgerond. Verdere uitwerking van de overige onderdelen wordt in de komende jaren geprogrammeerd.

In 2020 is samen met de provincie Zeeland gewerkt aan een update van het Zeeuwse grondwatermodel. In 2021 is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld voor een vervolgproject: Kalibratie en ontsluiting van het grondwatermodel Zeeland 2.0. De oplevering is voorzien medio 2022. Daarnaast is er gewerkt aan een uitbreiding van het grondwatermeetnet met zoet zout grensvlak metingen, zodat de zoetwatervoorraden gemonitord kunnen worden. Het vooronderzoek is gereed. Eind 2022 wordt gestart met het plaatsen van het meetnet.

Water in de stad

We zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van stedelijk oppervlaktewater en het afvoeren van overtollig water uit het stedelijk gebied. Beide komen steeds meer onder druk te staan door klimaatverandering met meer hevige buien, periodes van langdurige droogte en hogere gemiddelde temperaturen. Gezamenlijk met gemeenten bepalen we in SAZ+ -verband (Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland) de Stedelijke Wateropgave (SWO). Voor de Zeeuwse kernen worden in een doorlopend proces concrete maatregelen bepaald die nodig zijn om deze woongebieden toekomst-/ klimaatbestendig te maken. Daarbij zetten wij in op verwerking van overtollig water via het watersysteem en de bodem en niet via het rioleringsstelsel. Dit om verdunning van het afvalwater zoveel mogelijk te voorkomen (zie het programma Afvalwaterketen). De exacte ambitie en planning bepalen we samen met de gemeenten in de SAZ+. In 2021 zijn diverse SWO onderzoeken volgens planning doorlopen. De planning voor deze projecten wordt vastgelegd in samenwerking met de partners in de SAZ+.

Verantwoord gebruik van water

Vergunningen, toezicht en handhaving zijn essentiële instrumenten om verantwoord gebruik van water te borgen. Dit geldt zowel voor waterkwaliteit als -kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater. In 2021 is gestart met het aanpassen van de keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De keten heeft betrekking op al onze primaire taken. Gewerkt is aan de landelijke kwaliteitseisen waaraan moet worden voldaan en aan de aanpassingen die noodzakelijk zijn voor de toekomstige Omgevingswet. Dit vraagt aanpassing van de organisatie (onderdeel van de organisatieontwikkeling) en het op orde brengen van de personele capaciteit.

Exploitatie

Kosten- en opbrengstsoorten Bedragen x € 1.000	2020 Rekening	2021 Begroting incl. begr.wijziging	2021 Rekening
Externe kosten	14.202	14.078	14.122
Externe opbrengsten	-929	-128	-133
Personeelskosten	8.223	8.712	8.637
Rente en afschrijving	8.160	8.147	8.374
Netto kosten programma watersystemen	29.656	30.809	31.000

Toelichting op de exploitatie:

De netto kosten op het programma Watersystemen laten een lichte overschrijding zien van 0,6%. Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Externe kosten

De externe kosten binnen het programma watersystemen betreffen onder andere de kosten voor het bedienen en onderhouden van kunstwerken, het onderhoud van waterlopen, verwerken, verwijderen en opslag van baggerspecie, de muskusrattenbestrijding en calamiteitenbestrijding watersystemen en het monitoren van de kwaliteit en kwantiteit van oppervlaktewater. De externe kosten vallen per saldo 0,3 % hoger uit dan begroot. De grootste afwijkingen worden hieronder vermeld:

1. Onderhoud en bedienen van het buitengebied (overschrijding 0,8%)
 - De energiekosten op de gemalen en geautomatiseerde stuwen veroorzaken een forse overschrijding. In de begroting 2021 zijn om de stijging van de energiekosten op te vangen binnen het financiële kader bepaalde keuzes gemaakt. De oorspronkelijke begroting 2021 is gebaseerd op een gemiddeld jaar. Bij de primaire begroting 2021 is vanwege de laatste 3 drogere jaren uitgegaan van 50% van de prognose van de energiekostenstijging. In de bestuurlijke monitors van 2021 is reeds aangegeven dat de verwachting was dat de realiteit fors hoger zal zijn. Inmiddels is bekend dat 2021 natter was dan een gemiddeld jaar. Door de zeer natte periode eind 2021 is echter de overschrijding fors geworden dan waarmee in de laatste prognose rekening gehouden was.
 - Het afvoeren en verwerken van (vervuilde) baggerspecie valt hoger uit. Dit vanwege aangepaste regelgeving (vervoer en verwerking Slufter). Deze hogere kosten worden gecompenseerd doordat minder uitgegeven is op het verwijderen en verspreiden van baggerspecie. Dit als gevolg van de natte periode. Hierdoor waren de waterlopen onvoldoende bereikbaar om baggerwerkzaamheden uit te voeren.
 - Het onderhoud op kunstwerken waterbeheersing onderschrijft de planning. Niet alle geplande werken zijn in 2021 uitgevoerd ten gevolge van vertraging in levering, corona en slechte weersomstandigheden in het laatste kwartaal. De geplande werken zijn als uitgesteld werk opgenomen in de jaarrekening.
2. Onderhoud en bedienen binnen (overschrijding 16,1%)
Aangescherpte wet- en regelgeving heeft geleid tot hogere kosten bij het verwerken, onderzoeken en vervoeren van baggerspecie.

3. Overige afwijkingen (onderschrijding -16,8%)

- Door beperkte personele capaciteit zijn geplande onderzoeken uitgesteld naar 2022. Hierdoor is er sprake van € 205.000,- aan uitgesteld werk.
- Er zijn onvoorziene kosten voor PFAS onderzoek in bagger gemaakt.
- Waterbodemonderzoek is naar voren gehaald om de verschillende processen binnen baggeren beter op elkaar aan te laten sluiten. Er is er sprake van een incidentele overschrijding op dit onderdeel.
- Monitoring waterkwaliteit en in kleinere mate het budget van monitoring kwantiteit laat een onderschrijding zien. Bij waterkwaliteit wordt dit veroorzaakt doordat de projecten inzake kennisontwikkeling geen doorgang hebben kunnen vinden. Dit door beperkte personele capaciteit vanwege het opleveren van het Waterschapsbeheerprogramma (WBP) en het Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP). Op de korte termijn loopt het waterschap hier geen risico. Op lange termijn is deze kennis benodigd voor doelaflading.
Bij waterkwantiteit zijn de kosten lager door samenwerking met andere partijen.
- In 2021 is er vanuit de bestemmingsreserve 'te verstrekken subsidies Leader' € 125.000,- beschikbaar gesteld voor cofinanciering van initiatieven op het gebied van levende landbouw, samenwerking en de vrijetijdseconomie en burgerinitiatief. Momenteel zijn er nog geen toegewezen subsidie aanvragen, waardoor er tevens geen onttrekking uit de bestemmingsreserve plaatsvindt.
- Zoals aangekondigd in de monitor november zijn diverse onderzoeken en projecten voor het beperken van emissies in 2021 niet uitgevoerd in verband met het wegvallen van personele capaciteit. Dit werk zal de komende jaren alsnog moeten worden uitgevoerd.
- Voor extern advies ten behoeve van peilbesluiten zijn minder kosten gemaakt, deels door vertraging van het peilbesluit West-Zeeuws Vlaanderen.
- Tegenover deze meevallers staan hogere kosten voor de ontwikkeling van het Waterschapsbeheerprogramma (WBP). Met name door meer externe begeleiding en het digitaal moeten organiseren van bijeenkomsten met stakeholders. Dit is conform de prognose van juni 2022.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten komen nagenoeg op de begroting uit. De betuining Sloeweg voor de Provincie is in 2021 afgerond.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 0,9% lager uit dan bij de begroting ingeschat. Er zijn diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staan 10,3 fte eind 2021 (ten opzichte van de begrote fte's) nog open. Hiertegenover staat extra inhuur in 2021.

De openstaande vacatures worden veroorzaakt door een krapte op de arbeids- en inhuurmarkt en de reorganisatie, zie algemene toelichting bij hoofdstuk 2.1. Mede hierdoor zijn een aantal prestaties niet volledig behaald, zoals de uitvoering van subsidie- en inrichtingsprojecten en de PWO.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De kosten van rente en afschrijving vallen 2,8 % hoger uit dan begroot. Bij het opstellen van de begroting is een inschatting gemaakt van de eind 2020 afgeronde projecten waarvan de eerste afschrijving in 2021 plaatsvindt. Voor een aantal projecten was nog geen afschrijving begroot. Omdat deze projecten inmiddels volledig of voor 75% gereed zijn, zijn de kapitaallasten hoger uitgevallen dan voorzien.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen opgenomen, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
2 programma watersystemen										
financieel afgerond										
PRJ1078	Baggeren Westerschenge	1-12-2019	1-12-2019	2.253	-1.202	1.051	2.270	-1.202	1.067	
PRJ1090B	Vismigratie Walcheren		1-12-2026				9		9	
PRJ1121	Baggeren Sloekreek	1-12-2018	1-12-2018	1.945	-1.416	529	1.879	-1.354	525	4
PRJ1153D	Ombouw gemaal Duiveland	1-10-2019	1-10-2019	1.500		1.500	1.412		1.412	32
PRJ1159	Verv.best.techn.inst. opmal.20	1-12-2020	1-12-2020	500		500	461		461	124
PRJ1175	Herinrichting Gatemissiekreek	1-12-2017	1-12-2017	2.872	-1.052	1.820	2.271	-1.501	769	
PRJ1391F	BOB Zeeuws Vlaanderen 2020	1-12-2021	1-12-2021	600	-300	300	165		165	50
PRJ1432	Bag.gr.wat.Moerschans/zestig voet'18	1-8-2020	1-12-2021	1.875		1.875	1.621		1.621	85
PRJ1433B	Baggeren Molenkreek	1-8-2020	1-12-2019	721		721	626	-253	372	
PRJ1454	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2020	1-12-2021	1-12-2021	1.500		1.500	1.567	-34	1.533	376
PRJ1458	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2020	1-12-2021	1-12-2021	900		900	921	-26	895	114
PRJ1502	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2020	1-12-2021	1-12-2021	464		464	490		490	280
totaal financieel afgerond				15.130	-3.970	11.160	13.690	-4.372	9.319	1.067
onderhanden investeringen										
PRJ1034	PWO WB21/KRW/GGO 14-19	1-12-2021	1-12-2021	2.058		2.058	1.644		1.644	28
PRJ1116	Sanering Stadshavens en havenk, Goes	1-3-2020	1-12-2020	2.701	-2.217	484	2.697	-2.192	506	44
PRJ1153H	Vervang. krooskreiniger gm Willem	1-10-2021	1-10-2021	350		350	327		327	304
PRJ1153I	Revisie pompinstallatie gm Hellewoud	1-12-2021	1-10-2021	950		950	499		499	478
PRJ1153J	Gemaal de Luyster	31-12-2021	31-7-2022	400		400	9		9	9
PRJ1168C	Kruispolder (voorbereidingskrediet)		1-10-2025	2.183		2.183	1.889		1.889	524
PRJ1393	OAS-Wschouwen maatr watersyst fase A	1-12-2022	1-12-2022	470		470	277		277	
PRJ1431A	Baggeren Vinkenisse-en Bathsekreek17	1-12-2019	1-12-2019	1.900		1.900	1.126		1.126	10
PRJ1431B	Baggeren Domburgse watergang '17	1-12-2019	1-12-2019	1.250		1.250	1.104		1.104	29
PRJ1431C	Baggeren het Koegat '17	1-12-2019	1-12-2019	1.000		1.000	743		743	
PRJ1433E	Baggeren en verdiepen Oude Haven '18	1-8-2020	1-12-2020	1.600		1.600	1.671	-1.308	363	-106
PRJ1443	OAS-Wschouwen maatr watersyst fase B	1-12-2027		1.323		1.323				
PRJ1456A	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2021	1-12-2021		1.500		1.500	1.002		1.002	1.002
PRJ1458A	Uitv WB21/KRW/GGOR Oude Haven	1-12-2021		350		350	266	-250	16	102
PRJ1459	Baggeren uitwat. kanaal Cadzand	1-12-2022	1-3-2023	9.900	-1.100	8.800	4.823	-1.090	3.733	2.364
PRJ1459A	Baggeren Stierskreek	1-12-2021	1-12-2021	5.295	-746	4.549	2.359	-746	1.613	584

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
2 programma watersystemen										
onderhanden investeringen										
PRJ1471	Baggerwerken Dauwend/Magistraatw.BOB	1-12-2022	1-12-2022	555		555	383		383	282
PRJ1472	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2021	1-12-2022	1-12-2022	1.250		1.250	203		203	183
PRJ1491B	Baggeren grote wateren Bonte Kof	31-12-2023	31-12-2024	721		721	57		57	56
PRJ1498A	Verv.best.techn.inst. Opmaal 21	1-12-2021		500		500	119		119	119
PRJ1504	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2021	1-12-2021		302		302	63		63	60
PRJ1519	Voorbereiding gemaal Othene	1-12-2020		250		250	196		196	3
PRJ1520	Voorbereiding gemaal Nol zeven	1-10-2021		250		250	3		3	2
totaal onderhanden investeringen				37.058	-4.063	32.995	21.459	-5.585	15.873	6.079
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1088	Gemaal Zoetendijk Oud-Vossemeer		1-9-2023	52		52	21		21	1
PRJ1129	Gemaal de Poel,capaciteitsvergroting		1-6-2023	229		229	144		144	114
PRJ1455	Gemaal Braakmankreek			60		60	7		7	1
totaal algemeen voorbereidingskrediet				341		341	171		171	116
intern in voorbereiding										
PRJ1153P	Renovatie poldergemaal Baarland									
PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe									
PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder									
PRJ1153S	Renovatie Poldergemaal Zuidwatering						1		1	1
PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk									
PRJ1170B	Moervaart/Zuidleden en Zwarte Sluis						5		5	5
PRJ1391	BOB Zeeuws Vlaanderen						2		2	
PRJ1434	Baggerwerken grote wateren 2026 e.v.						1		1	
PRJ1453	Gemaal Waarde		1-12-2021				4		4	3
PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek		1-12-2025				6		6	5
PRJ1491A	Bag. Smedekbrugge Kreek		1-12-2025				3		3	2
PRJ1491C	Bag. Boschkreek De Sluis		1-12-2025				3		3	2
PRJ1493	Baggeren grote wateren 2025									
PRJ1505	Bijdrage stedelijke waterplannen2021									
totaal intern in voorbereiding							26		26	19
Totaal programma watersystemen				52.529	-8.033	44.496	35.346	-9.957	25.389	7.281

Toelichting afgeronde investeringen

PRJ1078 Baggeren Westerschenge

Uit de studie voor de planvorming wateropgave (PWO) is gebleken dat de windopzet in de Westerschenge te groot is. Dit leverde problemen op voor het bovenstroomse gebied. Middels het baggeren is dit opgelost. Het project is technisch binnen de planning afgerond. Financieel is het project met een overschrijding van minder dan 10% en/of € 250.000,- afgerond.

PRJ1090B Vismigratie Walcheren

Het project was in voorbereiding maar is naar achteren geschoven omdat uit metingen is gebleken dat het aanbod van trekvis op dit moment ontbreekt. Vispassage gemaal De Noord (PRJ1084B) is als alternatief opgepakt. De 3 projecten in Walcheren worden te zijner tijd in 1 project vismigratie Walcheren uitgevoerd. Vanwege beperkt visaanbod komt dit project te vervallen.

PRJ1107A Uitvoering SWP Molenpolder 2016

De Gemeente Reimerswaal is regelmatig geconfronteerd met wateroverlastproblemen in de kern Yerseke en dan met name in de omgeving van de Julianastraat die westelijk gelegen is van de Molenpolder. De meest doelmatige oplossing voor dit probleem bleek de aanleg van een overstort te zijn die tijdens extreme neerslag het water afvoert naar genoemde Molenpolder. Het oppervlaktewatersysteem in de Molenpolder zelf is echter niet optimaal en voorzien van erg lange duikers en hemelwaterstelsels. Om dit overtollige water in en door de Molenpolder goed te kunnen afvoeren is een extra waterloop aangelegd in Noord-Zuid richting door de Molenpolder tussen het ontvangtpunt van de overstort tot aan de primaire waterloop richting gemaal De Moer.

Het project is in 2019 technisch binnen de oorspronkelijke planning en op een kleine € 1.500,- na binnen het beschikbaar gestelde budget afgerond. Het project is eind 2020 financieel afgerond.

PRJ1121 baggeren Sloekreek

Betreft het baggeren van de Sloekreek om te voorkomen dat de achterliggende landbouwpercelen te nat kunnen worden. Dit door een te geringe waterdiepte in de Sloekreek. De baggerspecie is in een grootschalige baggerverspreiding op percelen in de directe nabijheid van de kreek toegepast.

Het project is binnen de oorspronkelijke planning in 2018 technisch afgerond en binnen het beschikbaar gestelde budget. Financieel is het project in 2021 afgerond.

PRJ1153D Ombouw gemaal Duiveland

Betreft de ombouw van de elektrische- en besturingsinstallatie van het gemaal Duiveland, waardoor de bedrijfszekerheid gewaarborgd wordt en de functionaliteit van het gemaal verbeterd is. Het project is in 2019 technisch afgerond conform de planning en financieel afgerond in 2021 binnen het beschikbaar gestelde krediet (benutting krediet 94,1%).

PRJ1159 Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren 2020

Dit project behelst het vervangen van diverse elektrotechnische - en besturingstechnische installaties van stuwen en opmalingen. De specifieke objecten worden aan de hand van een prioriteringslijst opgesteld en gerealiseerd. In 2020 zijn conform de programmering, 16 installaties ruim binnen het beschikbare krediet vervangen (benutting krediet 92,2%).

PRJ1175 Herinrichting Gaternissekreek

In het project is het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en het vergroten van de waterafvoer- en bergingscapaciteit gecombineerd. Hierdoor is de ecologische kwaliteit van de watergang verbeterd. Daarnaast is de waterloop gebaggerd met als doel om de afvoercapaciteit in de Gaternissekreek te vergroten en de waterkwaliteit te verbeteren. Door deze genoemde maatregelen is het waterpeil beter beheersbaar.

Het project is tijdig afgerond en ruimschoots binnen het beschikbaar gestelde budget (benutting krediet 42,2%). Dit enerzijds vanwege lager uitvallende kosten en anderzijds vanwege de hoger ontvangen subsidiebijdrage.

PRJ1391F BOB Zeeuws Vlaanderen 2020

Dit project betreft het wegwerken van een deel van het achterstallig onderhoud in bebouwd gebied in Zeeuws Vlaanderen. Betreft beschoeiing kleine kreek Axel in de gemeenten Terneuzen, lange duikers reinigen in de gemeente Sluis en baggerwerk in enkele kleine kernen van de

gemeente Hulst (Ossenisse, Zeedorp, Noordstraat, Walsoorden, Terhole, Lamswaarde en Vogelwaarde).

Het project is tijdig afgerond en binnen het beschikbaar gestelde budget (benutting krediet 54,9%). De kosten zijn lager uitgevallen doordat een deel van de werkzaamheden is doorgeschoven in verband met het tot nog toe ontbreken van depotcapaciteit in de gemeente Hulst. Hier wordt op dit moment aan gewerkt. In een later project zullen o.a. de Vesten van Hulst nog gebaggerd moeten worden.

PRJ1432 Baggeren grote wateren Moerschans/zestig voet'18

Betreft een gecombineerd baggerproject behorende tot het programma 'Baggeren grote wateren

Het project is ruim 1 jaar uitgelopen op de planning. De slechte weersomstandigheden hebben ervoor gezorgd dat het baggerdepot pas later is afgewerkt en opgeleverd. Financieel is het project ruim binnen het verstrekte krediet afgerond (benutting krediet 86,5%).

PRJ1433B Baggeren Molenkreek

In dit baggerproject zijn werkzaamheden verricht die behoren tot het programma 'Baggeren grote wateren'. Het project is binnen de planning afgerond. Financieel is het project ruim binnen het verstrekte krediet afgerond (benutting krediet 51,6%). Dit komt doordat de ingeschatte kosten voor munitie lager zijn uitgevallen en dat voor aanleg, onderhoud, en opruimen van het baggerdepot gebruik is gemaakt van de raamovereenkomst BOB-Zeeuws.

PRJ1454 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2020

Betreft het aanpassen van het watersysteem door het vergroten/verruimen van waterlopen, duikers en stuwen om daarmee te voldoen aan de normering voor Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en aan de norm voor een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Het betreft een taakstellend budget.

Binnen dit budget zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd met de bijbehorende onderzoeken en te verleggen kabels en leidingen:

- 4 kokerduikers (rechthoekige) aangebracht in gebied Tholen;
- 24 maatregelen uit de PWO zijn hiervoor uitgevoerd in de PWO gebieden Tholen, Walcheren, Schenge, Zak van Zuid-Beveland, Maelstede, Zuid-Beveland-Oost en Braakman;
- 2 stuwen zijn geautomatiseerd op Tholen en Campen.

Daarnaast zijn er nog gronden aangekocht voor 5 maatregelen op Tholen, St. Philipsland en Schenge.

Het project is technisch binnen de planning afgerond. Het project is financieel afgerond met een overschrijding van minder dan 10% en/of € 250.000,- (benutting krediet 102,2%).

PRJ1458 Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2020

Het project behelst het inrichten van natuurvriendelijke oevers om daarmee te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. Het betreft een taakstellend budget van 2 jaar. In totaal is er ca. 3 km aan oever gegraven, op basis van een breedte van 10 m.

Het project is in 2021 binnen de planning en het beschikbaar gestelde budget afgerond.

PRJ1502 Uitvoering stedelijke waterplannen 2020

Dit project betreft stedelijke waterplanmaatregelen in Wemeldinge en in Hulst. In samenwerking met de gemeente is schoon water uit de riolering afgekoppeld en afgevoerd via de sloten. De sloten zijn hiervoor verbeterd. Het project is technisch binnen de (uitgestelde) planning afgerond. Doordat er in samenwerkingsverband met de Gemeente Kapelle het onderdeel van het waterschap is uitgevoerd, is de uitvoering met een jaar achteruit geschoven. Het project is financieel afgerond met een overschrijding van minder dan 10% en/of € 250.000,- (benutting krediet 105,5%).

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1116 Sanering Stadhavens en havenkade, Goes

Dit project behelst het saneren van een deel van de stadhaven, het havenkanaal en de jachthaven de Werf in Goes. Het ging om een waterbodembodem die nog niet eerder is gesaneerd. Het project betrof een samenwerking met de gemeente Goes. Daarbij wordt het project grotendeels gesubsidieerd door de Provincie Zeeland. De sanering werd gekenmerkt door diverse risico's, waaronder erg veel puin met munitie in de bodem, waardoor de bedachte baggermethode maar deels kon worden uitgevoerd. Daarnaast was de gesteldheid van de oeverconstructies beduidend minder dan uit de voorbereiding naar voren was gekomen. Het project is in 2020, 9 maanden na de oorspronkelijke planning, technisch afgerond. Financieel is het project nog niet afgerond door een bezwaar over de financiële afwikkeling vanuit de gemeente Goes. Op dit moment zijn we in afwachting van de reactie van de gemeente Goes op de zienswijze die in december is verstuurd.

PRJ1153I Revisie pompinstallatie gemaal Hellewoud

Gemaal Hellewoud is een poldergemaal op Zuid-Beveland en staat aan de zuidkant van Ellewoutsdijk aan de rand van de Westerschelde. Dit gemaal is in de vijftiger jaren gebouwd en gedurende deze tijd is alleen de elektrische installatie een keer vernieuwd. Nu wordt de gehele pompinstallatie gereviseerd, zodat deze weer de komende jaren storingsvrij kan draaien. De werktuigbouwkundige werkzaamheden zijn inmiddels afgerond. Wegens leveringsproblemen van elektrische componenten is er een vertraging van minder dan 6 maanden.

PRJ1153J Gemaal de Luyster

Gemaal De Luyster is een poldergemaal gelegen aan de Zuiddijk te Sint Philipsland. Van dit gemaal is de bestaande krooshekreiniger een heel eind versleten en toe aan vervanging. Tegelijkertijd zal er ook een deel van de elektrische installatie worden aangepast. Doordat tijdens de projectvoorbereiding een mogelijke scope-uitbreiding is onderzocht, is de uitvoering van de werkzaamheden meer dan 6 maanden verschoven ten opzichte van de oorspronkelijke planning.

PRJ1168C Kruispolder

Dit project betreft de bouw van een gemaal in de Kruispolder om het waterbeheer van PWO gebied Campen te optimaliseren. De maatregel heeft vooral effect op het waterbeheer onder normale omstandigheden (GGOR), maar dient ook de doelen WB21 en KRW. De bouw van het gemaal heeft een relatie met het 'sociale innovatie project Kruispolder'. Het project bevindt zich in de afronding van de ontwerpfase. Tijdens deze fase is het ontwerp verder geoptimaliseerd en hebben kavelruilgesprekken plaats gevonden. Met een groot deel van de eigenaren is mondeling overeenkomst bereikt over de gewijzigde kavelpositie. Ook zijn diverse onderzoeken uitgezet waaronder het onderzoek naar het 'opbarsten' van de bodem van de grote waterloop. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de bodem zal opbarsten en dat beheersmaatregelen om dit risico te voorkomen niet robuust zijn, maar ook zullen leiden tot negatieve effecten zoals verdroging en mogelijk verzilting. Om die reden wordt nu ingezet op onderzoek naar alternatieve oplossingsrichtingen voor de opgave vanuit GGOR en WB21.

PRJ1443 OAS-Westerschouwen maatregelen watersysteem fase B

Dit project gaat over maatregelen aan het watersysteem om het rioolvreemd water van het stelsel van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Westerschouwen te halen. De raming van € 1,3 miljoen komt nog uit het Maatregelenplan voor fase A (2014). Er is toen een doorkijk en een grove raming gemaakt voor fase B. Inmiddels is fase A afgerond. In de afronding zit evaluatie van fase A (waar staan we: opgave opgelost en financieel verantwoorden), te verrekenen bedrag over fase A en een nieuw programma voor fase B. Uit het onderzoek waar staan we is gebleken dat we in fase A veel opgaven hebben gerealiseerd en onze kennis van het stelsel is vergroot. De opgave voor fase B is lager en aanpassingen aan de watersystemen zijn nog niet

in beeld. Met de gemeente is afgesproken om dit krediet op PM te zetten. Bijstelling naar beneden van het totale krediet van € 1,3 miljoen volgt in 2022 via de monitor.

PRJ1491B Baggeren grote wateren Bonte Kof

Het project betreft een onderhoudsbaggerwerk dat voortkomt uit het 'Baggerprogramma Grote Wateren' (BGW) en wordt geïnitieerd door de afdeling Waterbeheer.

De start van de uitvoering stond gepland in het voorjaar 2022. Door vertraging in de aanbesteding schuift de start op naar eind 2e kwartaal 2022. Verwachting is dat het baggerwerk eind 2022 gereed is. Het opleveren van het depot is afhankelijk van de weersomstandigheden tijdens het omzetten. Streven is om dit eind 2024 gerealiseerd te hebben en hiermee het project technisch af te ronden.

Gewasschades en/of grondbewerkingen kunnen nog doorlopen tot eind 2026 of bij slecht weer zelfs nog tot eind 2027. Pas daarna kan het project financieel worden afgerond.

PRJ1498A Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren 2021

Dit project is doorgevoerd omdat er vanaf 1 maart 2022 geen communicatie meer mogelijk is met de oude besturingsapparatuur. Hierdoor zou er geen informatie meer beschikbaar zijn van de laatste 12 objecten die het waterschap nog heeft met deze communicatie.

Een korte aanbestedingsprocedure bleek niet mogelijk. Hierdoor is het project verder vertraagd en is er voor gekozen om alleen een noodverband aan te leggen. Hierdoor zal er waarschijnlijk na 1 maart weer communicatie mogelijk zijn. Na 1 maart zal er wederom een inventarisatie gemaakt worden om alsnog de stuwen om te bouwen.

Het budget van 2021 zal hierdoor niet meer toereikend zijn en er zal naar verwachting geld herverdeeld worden van het jaarlijks onderhoud stuwen en opmaling.

PRJ1520 Voorbereiding gemaal Nol zeven

Gemaal Nol zeven is een uitwateringssluis. Door deze sluis om te bouwen tot gemaal voor periodes dat de ontwateringssluis niet voldoende kan lozen, heeft dit een positief effect voor de normen van WB21 dus de afvoer in extreme situaties. In dit project zal uitgezocht worden of en hoe deze sluis omgebouwd kan worden tot bijmaling. Momenteel loopt dit project nog in de planvorming.

2.4 Programma Wegen

Weginspectie, bermen maaien, bomen snoeien, groot onderhoud: er is altijd veel werk aan de weg. Onze buitendienst neemt de dagelijkse zorg op zich. De wegenspecialisten op kantoor maken plannen voor verkeersveiligheid en het groen langs de wegen. Met bijna 4.000 kilometer plattelandswegen is het waterschap een belangrijke wegbeheerder in Zeeland. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Aantal geregistreerde verkeersdoden op waterschapswegen	0-4*	5	Nee
Vrijliggende fietspaden voldoen aan de verkeersveiligheidseisen m.b.t. breedte (%)	75%	75%	Ja
80km-wegen ingericht volgens EHK (%)	93%	100%	Ja
Percentage van de wegen waarvan de kwaliteit van de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor veiligheid	≥95%	Geen percentage te rapporteren	Onbekend**
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor comfort	≥95%	Geen percentage te rapporteren	Onbekend**
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor aanzien	≥94%	Geen percentage te rapporteren	Onbekend**

* De doelstelling gaat uit van een halvering van het aantal slachtoffers ten opzichte van het gemiddelde in de periode 2007-2009, maar elk ongeval en elk verkeersslachtoffer is er één teveel.

** Dit percentage is niet bekend, omdat de bijbehorende metingen over 2020 niet konden worden uitgevoerd. Zie nadere toelichting in tekst.

Wat doen we om prestaties te realiseren

Algemeen

De wegen en fietspaden van het waterschap liggen in het buitengebied om woningen, bedrijven en percelen te ontsluiten. Daarnaast liggen onze wegen en fietspaden tussen woonkernen om deze te ontsluiten naar wegen van hogere orde. Deze wegen en fietspaden zijn in de loop der jaren aangepast aan de eisen van de tijd. Dat gebeurt nog steeds omdat het buitengebied in beweging is. Dit vanwege toenemende bedrijvigheid of recreatie, of een verkeersonveilige situatie. Dan is het nodig om onze wegen en fietspaden aan te passen, te verbeteren of uit te breiden. We streven daarbij naar een eerlijke verdeling van de kosten met de andere belanghebbenden en geven daar de komende periode verder uitwerking en invulling aan.

We hebben bij de inzet en de besteding van de middelen gefocust op het in stand houden van wat er ligt. De opgaven die er liggen vragen om een risicogestuurd aanpak waarbij de verkeersveiligheid centraal staat. Met de verdere implementatie van assetmanagement is en wordt hier uitwerking en invulling aan gegeven. Dat betekent dat we ons vooral richten op de 13% van onze wegen waarop meer dan de helft van de verkeersslachtoffers valt. Dat zijn de gebiedsontsluitingswegen (GOW) en de belangrijkste erftoegangswegen (ETW-1).

Verkeersveiligheid

- Aantal geregistreerde verkeersdoden op waterschapswegen

We spannen ons zodanig in, dat er zo min mogelijk verkeersslachtoffers zijn. Elk ongeval en elk verkeersslachtoffer is er één teveel. Maar de realiteit is helaas dat er ongelukken plaatsvinden, waarbij soms verkeersslachtoffers vallen. De ambitie van de Zeeuwse wegbeheerders is om maatregelen te treffen die zorgen voor een scherpe daling van het aantal ernstige ongevallen. Dat hebben we in 2021 voortgezet en we rapporteren over dit jaar. Onder ernstige verkeersslachtoffers verstaan we: ziekenhuisgewonden en doden. Als indicator hanteren we voorts nog het aantal geregistreerde verkeersongevallen met dodelijke afloop.

In 2021 hebben er vijf verkeersongevallen met dodelijke afloop plaatsgevonden op onze wegen. Vier van de vijf ongevallen waren eenzijdige ongevallen waarbij de bestuurder van de weg is geraakt en eveneens vier van de vijf ongevallen hebben plaatsgevonden in Zeeuws-Vlaanderen.

Veilige fietsroutes

- Vrijliggende fietspaden voldoen aan de verkeersveiligheidseisen m.b.t. breedte (%)

We hebben uitwerking gegeven aan de beleidsnotitie Verkeersveiligheid. Met de vastgestelde prioritering hebben we invulling gegeven aan de aanpak van de in de notitie benoemde knelpunten. In 2021 hebben we het Bunkerpad, een solitair fietspad ten noorden van Vlissingen, en het fietspad langs de Zwaanweg bij Koudekerke verbreed naar 3,50 meter. Hiermee zijn twee knelpunten aangepakt. Daarmee komen we op 75%.

Veilige inrichting van de weg

- 80km-wegen ingericht volgens EHK (Essentiële Herkenbaarheidskenmerken %)

Alle 80km-wegen, behalve de Muidenweg bij Wolphaartsdijk, zijn ingericht volgens de Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (EHK). Er is besloten om de Muidenweg af te waarderen naar een 60-km weg. De afwaardering laat nog even op zich wachten aangezien de definitieve ontsluiting van het Waterpark Veerse Meer alsook de routing van het bouwverkeer voor dit park nog niet vastligt. Zodra hierover duidelijkheid is nemen we de maatregelen om de weg af te waarderen.

Veilige staat van de weg

- Percentage van de wegen waarvan de kwaliteit van de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor veiligheid

Door het uitvoeren van het beheer en onderhoud hebben we ervoor gezorgd dat de staat van de weg (inclusief berm, beplanting en kunstwerken) geen gevaar voor de weggebruikers heeft opgeleverd. Hierbij heeft de staat van de berm en de beplanting specifiek onze aandacht gekregen. Dit blijkt immers een kritische factor bij het ontstaan van veel eenzijdige ongevallen. De staat van de (weg)verharding en beplantingen is grotendeels in beeld. We hebben de staat van de kunstwerken in onze wegen beter in beeld gebracht maar zijn daar nog niet mee gereed. Ook aan het afzetten van de staat van de kunstwerken tegen de landelijke veiligheidsnormen en het prioriteren van de opgaven voor wat betreft beheer en onderhoud op basis van risico, beschikbare capaciteit en middelen moet nog verder invulling worden gegeven.

De Zeeuwse samenwerking voor de gladheidbestrijding hebben we voortgezet. Afgelopen jaar is het uitvoeringscontract door Rijkswaterstaat opnieuw op de markt gezet. Daarnaast is er hard gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst waarbij we ons laten ontzorgen door Rijkswaterstaat.

Vooralsnog hanteren we de landelijke CROW-eisen voor de kwaliteit van de verharding van

de weg als indicator voor de veilige staat van de weg. Om aan te geven of we voldoen aan hetgeen de CROW eist moeten we beschikken over recente inspectiegegevens van onze wegen. Volgens de door ons gehanteerde beheersystematiek zijn inspectiegegevens die ouder zijn dan twee jaar niet meer representatief. We inspecteren jaarlijks grofweg de helft van onze wegen en dat is ons tot en met 2019 gelukt. In 2020 is dat niet gelukt omdat onze kantoniers vanwege de coronacrisis niet konden worden opgeleid om de wegen te inspecteren. In 2021 speelde dit nog steeds en daarom hebben we ervoor gekozen om de inspecties door een marktpartij te laten uitvoeren. Echter vanwege het ontbreken van de inspectiegegevens over 2020 kunnen we geen percentage rapporteren over 2021. De kwaliteit van de verharding gaat al jaren langzaam achteruit. We verwachten dat deze trend zich voortzet en we op een gegeven moment maatregelen moeten nemen om te voorkomen dat we onder de gestelde doelen zakken. Er is echter geen reden om aan te nemen dat dit in 2021 al heeft plaatsgevonden.

Veilig rijgedrag

Weggebruikers vertonen veilig rijgedrag doordat zij zich bewust zijn van wat er van hen verwacht wordt qua snelheid, te volgen route en gedrag. Verwachtingsmanagement, verkeersstellingen alsook verlenen van ontheffingen en het nemen van verkeersbesluiten zijn hier input voor. We hebben het afgelopen jaar samengewerkt met de andere Zeeuwse wegbeheerders om veilig rijgedrag te bevorderen en zetten deze samenwerking voort.

Bereikbaarheid

Onder bereikbaarheid verstaan we dat een bestemming door het daarvoor bestemde verkeer binnen een redelijke tijd en via een geschikte weg kan worden bereikt. Als norm voor redelijke tijd wordt er van uit gegaan dat de inrichting van ons wegennet zodanig is dat automobilisten uit de grotere kernen (>1.000 inwoners) binnen 10 minuten op het hoofdwegennet kunnen zijn en tegelijkertijd ook de andere weggebruikers binnen redelijke tijd hun bestemming kunnen bereiken. Bij de inrichting van ons wegennet, het beheer en onderhoud daaraan alsook de advisering inzake plannen van derden hebben we hier rekening mee gehouden.

Omgeving

- Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor comfort
- Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor aanzien

Wegen nemen in het Zeeuwse landschap een prominente plaats in. Inwoners hebben dan ook veel aandacht voor de uitstraling van deze wegen, met name voor de beplanting. We meten het comfort en aanzien van de weg volgens landelijke eisen en plannen hierop ons onderhoud. Goed rentmeesterschap ten aanzien van natuurwaarden, landschappelijke waarden en cultuurhistorische waarden is hierbij het uitgangspunt. We houden rekening met de biodiversiteit en kwetsbaarheid voor ziekten. Verder hebben we gewerkt aan een norm om de beeldkwaliteit van het totale wegbeeld te kunnen vaststellen en daaraan te kunnen toetsen. Daar zijn we nog niet mee gereed. Tot die tijd hanteren we de landelijke CROW-eisen voor comfort en aanzien van de verharding van de weg als indicatoren voor wat betreft de omgeving. Het is om eerdergenoemde reden niet mogelijk om een percentage te rapporteren over 2021. Het comfort en aanzien van de verharding gaat, net zoals de kwaliteit van de verharding, al jaren langzaam achteruit. We verwachten dat deze trend zich voortzet en we op een gegeven moment maatregelen moeten nemen om te voorkomen dat we onder de gestelde doelen zakken. Er is echter geen reden om aan te nemen dat dit in 2021 al heeft plaatsgevonden.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Externe kosten	14.065	15.929	15.783
Externe opbrengsten	-17.005	-16.871	-16.695
Personeelskosten	3.844	4.581	4.119
Rente en afschrijving	2.865	2.863	2.869
Netto kosten programma wegen	3.769	6.502	6.076

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

Het grootste deel van de externe kosten is besteed aan onderhoud (en verbetering) van wegen en dan met name aan de verharding en bermen inclusief de aanwezige beplanting. Daarnaast is onderhoud uitgevoerd aan kunstwerken in wegen en aan voorzieningen vanuit verwante belangen (o.a. recreatie). Een andere belangrijke pijler is de verkeersveiligheid. Meest in het oog springend is hierbij de uitvoering van gladheidbestrijding. Bovendien zijn relatief kleine maatregelen uitgevoerd om knelpunten op te lossen en is onderhoud uitgevoerd aan wegmeubilair, verlichting en markeringen. Vanuit de calamiteitenbestrijding wordt het waterschap steeds meer geconfronteerd met illegale lozingen en dumpingen, waarbij de kosten lastig te verhalen zijn. De totale externe kosten vallen een fractie lager uit dan begroot.

De kosten in het kader van beleidsontwikkeling zijn dit jaar hoger. Naast reguliere studies zijn er bodem- en verhardingsonderzoeken op vier parkeerterreinen uitgevoerd, is er een verkeersonderzoek uitgevoerd op de Zanddijk te Kruiningen en is er onderzoek gedaan naar vrachtverkeer op onze waterschapswegen. De overschrijding is intern gecompenseerd vanuit het budget voor groot onderhoud aan kunstwerken.

De kosten voor 'onderhoud verharding' zijn lager dan begroot. Als gevolg van de slechte weersomstandigheden in het najaar was het niet mogelijk om een deel van de geplande werkzaamheden zoals het opvullen van scheuren, oppervlakbehandelingen en markeringen uit te voeren. Deze werkzaamheden worden in 2022 zodra het weer het toelaat voortgezet en afgerond. Daarnaast zijn als gevolg van een nieuwe aanbesteding van het maaibestek, hogere indexering van het regiebestek en meer bermshades door natte weersomstandigheden de kosten voor het maaien en aanvullen van de bermen hoger dan begroot.

Ook bij onderhoud van kunstwerken zijn de kosten lager dan begroot. Met extra budget uit de bestemmingsreserve uitgestelde werken 2020 is een duiker aan de Axelsestraat te Zaamslag vernieuwd. Naast dit werk stonden ook de vervanging van het brugdek van twee fietsbruggen in de Hogelandseweg tussen Middelburg en Biggekerke en de vervanging van een duiker in de Noordweg bij Westkapelle voor 2021 op de planning. Als gevolg van prioritering van werkzaamheden was er afgelopen jaar onvoldoende capaciteit om de projecten verder voor te bereiden en is de uitvoering uitgesteld naar 2022.

In het kader van wegenverkeersveiligheid zijn dit jaar wegen verkeersveiliger gemaakt met een subsidie van het Rijk, de Hoofdplaatsweg in Driewegen is in samenwerking met de gemeente Terneuzen opnieuw ingericht met verkeersremmende maatregelen zoals drempels, een kruispuntplateau en een asverspringing. Op de Langeweg bij Nieuw- en St. Joostland is de snelheid teruggebracht van 80 naar 60 km/uur. Als snelheidsremmende maatregelen zijn hier

drie drempels en een kruispuntplateau aangebracht en is de bestaande markering aangepast. De kosten voor de gladheidbestrijding zijn dit jaar aanzienlijk hoger dan geraamd. De oorzaak hiervan ligt bij de hogere uitvoeringskosten voor de bestrijding van gladheid in het voorjaar van 2021. De weersomstandigheden zijn hierbij de bepalende factor.

Externe opbrengsten

In de begroting is de bijdrage vanuit het gemeentefonds voor onderhoud aan wegen in volume de grootste post die is opgenomen. Tevens was rekening gehouden met de opbrengst voor eigen inbreng van materieel, personeel en steunpunten voor de samenwerking gladheidbestrijding en zijn bedragen begroot voor werkzaamheden voor derden.

De totale externe opbrengsten vallen lager uit als gevolg van een verschuiving van de opbrengsten uit de samenwerking gladheid naar de kosten. Omdat dit geen externe opbrengsten zijn worden deze niet meer verantwoord bij de opbrengsten maar zijn ze in mindering gebracht op de kosten voor gladheidbestrijding. De opbrengsten uit het gemeentefonds zijn 1% hoger dan begroot en ook zijn er subsidies ontvangen van het Rijk voor het verkeersveilig inrichten van de Hoofdplaatse weg te Driewegen en de Langeweg bij Nieuw en St. Joostland.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen ruim 10% lager uit dan bij de begroting ingeschat.

De inschatting voor de tijdsbesteding vanuit het ingenieursbureau is te hoog begroot, werkelijk is er minder tijd verantwoord op exploitatieprojecten. Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staan 3 fte eind 2021 nog open. De openstaande vacatures worden veroorzaakt door een krapte op de arbeids- en inhuurmarkt en de reorganisatie, zie algemene toelichting bij hoofdstuk 2.1.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

Marginale verschillen in de afschrijvingskosten zorgen er voor dat de werkelijke kosten iets hoger zijn dan in de begroting voorzien.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
3 programma wegen										
financieel afgerond										
PRJ1412	Reconstructies wegen 2019	1-11-2019	1-4-2020	2.345		2.345	2.491	-12	2.479	-12
PRJ1463	Reconstructies wegen 2020		1-7-2021	2.345		2.345	2.500	-12	2.488	756
totaal financieel afgerond				4.690		4.690	4.991	-23	4.968	744
onderhanden investeringen										
PRJ1462	Reconstructies wegen 2021	30-11-2021	30-6-2022	1.586		1.586	1.441	-5	1.436	1.254
PRJ1497A	Herinrichting Wijkhuijweg	1-6-2021	1-5-2021	573		573	535	-17	519	316
PRJ1497B	Verbr.Bunkerpad en fietspad Zwaanweg	1-12-2021	1-6-2022	652		652	702	-230	473	394
PRJ1497C	Verbreding fietspad Langendijk	31-12-2022		519	-159	360	46		46	46
PRJ1497D	Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost	31-12-2022	1-12-2022	459	-195	264	76		76	76
PRJ1500	Landbouwroute Kamperland	1-11-2020	1-6-2021	1.255	-686	569	1.133	-686	447	32
PRJ1514A	Gr.onderh.kunstwerken wegen 2021	1-5-2022	1-5-2022	596		596	65		65	58
PRJ1525	Reconstructies wegen 2022	31-10-2022	30-6-2023	2.230		2.230	183		183	183
totaal onderhanden investeringen				7.870	-1.040	6.830	4.182	-937	3.245	2.359
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1299	Fietspad Roterij-Zuidijk(Dreischor)		1-10-2024	107		107	294	-61	233	52
PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent			20		20	7		7	2
totaal algemeen voorbereidingskrediet				127		127	301	-61	240	54
intern in voorbereiding										
PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend						13		13	13
PRJ1554	Reconstructies Wegen 2023		1-10-2023				4		4	4
totaal intern in voorbereiding							17		17	17
Totaal programma wegen				12.687	-1.040	11.647	9.491	-1.022	8.469	3.174

Toelichting investeringen financieel afgerond

PRJ1412 Reconstructies wegen 2019

De (technische) oplevering heeft in 2020 plaats gevonden en in 2021 is het project financieel afgerond.

PRJ1463 Reconstructies wegen 2020

De technische oplevering, met uitzondering van de locatie Noordstraat te Groede, heeft eind 2020 plaats gevonden. De Noordstraat in Groede is in 2021 opgeleverd. Het nog resterende bedrag is in 2021 besteed aan de Ketellappersweg. Dit project is ook financieel afgerond.

Toelichting bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1462 Reconstructies wegen 2021

Via de scope van dit project zijn in 2021 de volgende wegvakken gereconstrueerd:

- Fietspad Valkenisseweg te Valkenisse;
- Noldijk te Ovezande;
- Fietspad Watervlietseweg te IJzendijke;
- Krommeweg te Rilland.

Deze wegvakken zijn in 2021 technisch opgeleverd, het project moet nog wel financieel worden afgerond.

PRJ1497A Herinrichting Wijkhuijsweg

Dit project is in 2021 technisch afgerond. De financiële afronding moet nog plaats vinden in verband met vaststellen verkeersveiligheidssubsidie.

PRJ1497B Verbreden Bunkerpad en fietspad Zwaanweg

De verbreding van het Bunkerpad is in 2021 uitgevoerd en technisch opgeleverd. In 2022 vinden op kosten van de aannemer nog herstelwerkzaamheden plaats aan het asfalt.

De verbreding van het fietspad Zwaanweg is in 2021 uitgevoerd, maar hiervoor zullen in 2022 nog enkele restwerkzaamheden worden uitgevoerd, incl. het afronden van de herplantplicht. De technische afronding staat gepland in 2022 en de financiële afronding van beide verbredingen zal later plaatsvinden, dit in verband met de vaststelling van de verkeersveiligheidssubsidie.

PRJ1497C Verbreding fietspad Langendijk

De ontwerpnota voor dit project is vastgesteld. Voor dit project is een subsidieaanvraag ingediend. De uitvoering van dit werk zal in 2022 starten.

PRJ1497D Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost

De tot nu gemaakte kosten zijn (geactiveerde) personeelskosten en onderzoekskosten. Binnen dit project worden ook enkele onderhoudswerkzaamheden meegenomen (werk-met-werk maken) en draagt de gemeente Borssele financieel bij aan dit project. De start van de uitvoering van dit project staat gepland in 2022.

PRJ1500 Landbouwroute Kamperland

Dit project was in 2020 al grotendeels technisch afgerond. Alleen bij het kruispunt Ruiterslaatsweg moest eerst een voorbelasting aangebracht worden omdat het kruispunt een zettingsgevoelige ondergrond heeft. In het tweede kwartaal van 2021 is de voorbelasting verwijderd en zijn de werkzaamheden aan het kruispunt afgerond waarmee het project in juni 2021 volledig technisch is opgeleverd. De verantwoording voor de POP3-subsidie is eind 2021 ingediend. De vaststelling van de subsidie en de financiële afronding van het project vindt plaats in 2022.

PRJ1514A Groot onderhoud kunstwerken wegen 2021

Binnen de scope van dit project valt het groot onderhoud aan de brug in de Zwinstraat (Retranchement) en de vijf bruggen die langs de Paalseweg (Paal) liggen. De voorbereiding van dit project is later gestart dan was voorzien, hierdoor zal de uitvoering volledig in 2022 plaats vinden.

PRJ1525 Reconstructies wegen 2022

De voorbereidingen voor dit project zijn gestart in 2021. In het Startdocument zijn voor dit project 2 wegvakken opgenomen:

- Olmendijkweg (Philippine)
- Ringdijk/Kapelleweg (Scharendijke)

Start uitvoering van de reconstructies staat gepland in 2022.

Toelichting investeringen algemeen voorbereidingskrediet

PRJ1299 Fietspad Roterijdijs-Zuiddijk (Dreischor)

De grondverwerving van het fietspad verloopt moeizaam. Het is niet gelukt in 2021 alle gronden aan te kopen. Hopelijk gaat dit in het voorjaar 2022 met de laatste grondeigenaar lukken. Zodra de grondaankoop is afgerond wordt verder gegaan met de verdere voorbereiding zoals het uitvoeren van onderzoeken, het aanvragen van vergunningen en overleg met de gemeente Schouwen-Duiveland. Besloten is de kosten voor de wegverbreding Roterijdijs ten laste te laten komen op het project fietspad. De scope van het werk wordt mogelijk uitgebreid met de aanpassing van de Zuidlangeweg en het kruispunt Zuidlangeweg-Stoofweg. Mede hierdoor wordt mogelijk een POP3 subsidie Landbouwnetwerk aangevraagd in juni 2022.

PRJ1462A Reconstructie Vrijstraat (Sas van Gent)

De uitvoering van deze reconstructie stond gepland in 2024 en wordt mede gefinancierd vanuit de gemeente Terneuzen en de gemeente Assenede (B). Echter de gemeente Assenede heeft aangegeven vanaf 2025 over het krediet te kunnen beschikken. Dit betekent dat ook de werkzaamheden vanuit de scope van het waterschap en de gemeente Terneuzen doorschuiven naar 2025 of later. Door middel van het uitvoeren van (klein) onderhoud wordt ervoor gezorgd dat er in de tussenliggende periode geen gevaarlijke situaties ontstaan.

Toelichting investeringen intern in voorbereiding

PRJ1497E Verbreden fietspaden Klaassesweg en Werendijkseweg

De scope voor dit project is vastgelegd in een Startdocument. Dit is incl. een uitbreiding van de oorspronkelijk scope die bestaat uit het verbreden van een tussenliggend stuk fietspad en het verbreden van de rijbaan. In 2022 zal het project verder worden voorbereid. De start van de uitvoering van dit project staat gepland in 2023.

PRJ1554 Reconstructies wegen 2023

Zodra definitief bekend is welke wegvakken binnen de wegreconstructies vallen zal worden gestart met de verdere voorbereidingen voor dit project, zodat in 2023 kan worden gestart met de uitvoering van de betreffende wegvakken.

2.5 Programma afvalwaterketen

Soms is ons werk onzichtbaar en valt het pas op als we ons werk niet goed doen. Zo lijkt het de normaalste zaak van de wereld dat afvalwater ‘gewoon’ wegstroomt via het afvoerputje. Op onze 15 rioolwaterzuiveringen wordt 24 uur per dag het afvalwater gezuiverd. Met oog voor duurzaamheid, innovatie en energiebesparing. (Bron: Strategienota 2019-2023).

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)	98%	97,9%	Nee
Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem	0	14	Nee
Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)	100%	97,6%	Nee

Wat doen we om prestaties te realiseren

Gezuiverd afvalwater:

Voldoende capaciteit

-Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)

Onder verantwoordelijkheid van de gemeenten wordt stedelijk afvalwater in gemeentelijke rioleringen ingezameld en afgevoerd naar een overnamepunt. Vanaf de overnamepunten transporteren wij met transportleidingen en rioolgemalen het afvalwater naar een van onze rioolwaterzuiveringen. Met de gemeenten hebben we afspraken gemaakt over hoeveel water ons systeem kan transporteren. Deze afspraken hebben we vastgelegd in een afnameverplichting.

De capaciteit van onze rioolgemalen wordt jaarlijks beoordeeld. Gemiddeld over het hele waterschapsgebied voldeden onze rioolgemalen voor 97,9% aan de afgesproken capaciteitsafspraken. Daarmee is de doelstelling net niet gehaald. Dit wordt onder andere veroorzaakt door uitstel van renovatieprojecten.

-Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem

Naast het op orde hebben en houden van de capaciteit van ons systeem, is het ook belangrijk dat het systeem goed functioneert. Ons beheer en onderhoud is er op gericht dat zich geen situaties voordoen waarbij we ongezuiverd afvalwater moeten lozen door het falen van ons systeem.

Desondanks is het in 2021 14 maal voorgekomen dat door technisch of menselijk falen afvalwater is geloosd op het oppervlaktewater. Meestal gaat het dan om door regenwater sterk verdund afvalwater. Dit is veel meer dan in voorgaande jaren. Dat komt gedeeltelijk door een betere registratie, maar gedeeltelijk ook doordat er zich daadwerkelijk meer incidenten hebben voorgedaan die ondanks de 24-uurs-storingsdienst niet op tijd konden worden verholpen om een lozing te voorkomen. Achterliggende oorzaken zijn het uitstel van verschillende renovatieprojecten van rioolgemalen, maar ook knelpunten in de personele bezetting.

Zuiveren van afvalwater

-Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)

Water dat in onze rioolwaterzuiveringen gezuiverd is, lozen we op het oppervlaktewater. Voor elke rioolwaterzuivering zijn in een vergunning lozingseisen vastgelegd. Dit betreft individuele eisen per rioolwaterzuivering en eisen voor de verwijdering van fosfaat en stikstof voor het hele waterschap. Wij streven ernaar om volledig aan de lozingseisen te blijven voldoen.

Met name de rwzi Breskens heeft dit jaar veel overtredingen gehad (18), wat betreft onopgeloste bestanddelen (OB) en fosfaatverwijdering (P). De overschrijding van OB heeft waarschijnlijk te maken met een te hoog opgelopen drogestofgehalte in de beluchtingstanks (Neredareactoren), aangezien er geen mogelijkheid was om voldoende slib af te voeren. Ondertussen is dit handmatig wel gelukt en is er een nieuw besturingsprogramma geïnstalleerd, waarbij dit automatisch kan verlopen. De slechte fosfaatverwijdering is het gevolg van (soms extreme) neerslag, waardoor hoge fosfaatconcentraties in het effluent aanwezig zijn. Hiervoor moet nog een oplossing worden gevonden. Daarnaast was er een bovengemiddeld aantal overtredingen bij de rwzi Walcheren (11), op m.n. fosfaatverwijdering. De oorzaak is de extreme neerslag in november en december gecombineerd met extreem natte monsternamedagen. Verder heeft deze rwzi dit jaar veel last gehad van een hardnekkige drijfslag, waarvan de oorzaak niet precies bekend is. Zowel de rwzi Breskens als de rwzi Walcheren hebben dit jaar niet aan de individuele lozingseisen voldaan en hebben, in negatieve zin, bijgedragen aan het niet kunnen halen van de 75% gebiedsrendement fosfaatverwijdering. Het resultaat over 2021 was 73,3% fosfaatverwijdering. Hierdoor zijn de individuele eisen per rwzi van kracht, die beide rwzi's dus ook niet gehaald hebben.

Verwerken van reststromen

Na het zuiveren van afvalwater blijven enkele reststromen over, zoals zuiveringsslib. Waar doelmatig, benutten we deze reststromen voor het terugwinnen van energie. We zorgen voor een duurzame verwerking van al het zuiveringsslib. Hiervoor hebben we een deelneming in de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Deze deelneming zetten we voort. Wat betreft doelstellingen met betrekking tot duurzaamheid van de afvalwaterketen, hier kan meer over gevonden worden bij het overkoepelende thema Duurzame energie en circulaire economie.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijziging	Rekening 2021
Externe kosten	10.578	10.817	12.088
Externe opbrengsten	-929	-625	-1.687
Personeelskosten	5.793	5.991	5.961
Rente en afschrijving	10.105	10.618	10.708
Netto kosten programma afvalwaterketen	25.547	26.801	27.070

Toelichting op de exploitatie:

De netto kosten op het programma Afvalwaterketen laten een kleine overschrijding zien van 1%. Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Externe kosten:

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de transportstelsels, rioolwaterzuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties. De andere component betreft het transporteren en verwerken van slib en overige restproducten. Een relatief gering deel van de kosten wordt gebruikt voor onderzoek en advisering gerelateerd aan beleidsontwikkeling.

De totale externe kosten vallen in 2021 bijna 12 % hoger uit bestaande uit hogere onderhoudskosten zuiveringen (7%), hogere electriciteitskosten (2,6%), hogere laboratoriumkosten (1,6%) en hogere kosten slibverwerking (2,5%), maar lagere kosten voor onderhoud transportstelsels (-2,5%).

De onderhoudskosten voor de transportstelsels zijn aanzienlijk lager uitgekomen omdat door personeelsverschuivingen in 2021 minder reinigingen en inspecties uitgevoerd zijn dan begroot. Deze overschotten zijn ingezet om de overschrijdingen bij onderhoud zuiveringen deels te compenseren. De meerkosten bij de zuiveringsinstallaties betreffen incidentele/niet voorziene kosten zoals Covid bemonstering, plaatsen bemonsteringskasten voor COVID bemonstering en revisie gasmotor.

Bij de slibverwerkingsinstallaties is ook sprake van een kostenoverschrijding door meer afzet slib (4%) naar SNB maar vooral een fors hogere prijs (11%) dan begroot. (Dit wordt deels gecompenseerd door meer opbrengsten doordat ook meer slib is afgezet door derden; zie toelichting opbrengsten.)

De energiekosten zijn in 2021 fors hoger. In de begroting 2021 zijn om de stijging van de energiekosten op te vangen binnen het financiële kader bepaalde keuzes gemaakt. De oorspronkelijke begroting is gebaseerd op een gemiddeld jaar. Voor de begroting 2021 is, met de laatste 3 drogere jaren in gedachte, uitgegaan van deze drogere jaren en daarom is in de begroting 2021 maar 50% van de prognose van de verwachte verhoging van de energiekosten meegenomen. In de 2 bestuurlijke monitors van 2021 is al aangegeven dat de verwachting was dat de realiteit fors hoger zal zijn door een natter jaar dan de afgelopen 3 drogere jaren. Daarnaast was er minder beschikbare gasmotorcapaciteit deze zomer op RWZI Walcheren. In de bestuursmonitor van september was in de prognoses rekening gehouden met 10,7 % stijging electriciteitskosten ten opzichte van het begrotingsbedrag welke uiteindelijk 12 % is geworden, doordat 2021 een natter jaar is geworden dan een gemiddeld jaar.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten die in de begroting zijn opgenomen, zijn bijdragen en vergoedingen in het kader van samenwerking in de afvalwaterketen en / of werkzaamheden voor derden.

De totale externe opbrengsten vallen flink hoger uit ten opzichte van de begroting (+170%). De grootste verschillen worden veroorzaakt door hogere opbrengst afzet slib/restproducten en een verrekening SNB nieuwe kostenverdeling 2018-2021 (63 %), de vergoeding van de kosten voor Covid-bemonsteringen en de plaatsing van monsternamekasten welke in begroting 2021 niet voorzien waren (82 %). Daarnaast door hogere energiekosten ook hogere doorberekening energiekosten MBR (13 %).

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 0,5% lager uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2021 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van het programma Afvalwaterketen naar het programma Bestuur en Organisatie. Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staat 0,5 fte eind 2021 nog open. Hiertegenover staat extra inhuur in 2021.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

Bij het programma Afvalwaterketen liggen de kosten van rente en afschrijving iets boven het niveau van de begroting (0,8% overschrijding). Bij het opstellen van de begroting is een inschatting gemaakt van de eind 2020 afgeronde projecten waarvan de eerste afschrijving in

2021 plaatsvindt. Voor een aantal projecten was nog geen afschrijving begroot. Omdat deze projecten inmiddels volledig of voor 75% gereed zijn, zijn de kapitaallasten hoger uitgevallen van voorzien.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
4 programma afvalwaterketen										
financieel afgerond										
PRJ1223M	Renovatie rg Oosterland	1-11-2019	1-11-2019	725		725	707		707	
PRJ1233D	Rwzi Terneuzen aanp.belucht/tank	1-7-2019	1-7-2019	1.400		1.400	1.535		1.535	
PRJ1233F	Rwzi WA-polder, gaswasser	1-9-2019	1-11-2019	350		350	362		362	
PRJ1233G	Vervanging blowers rwzi Hulst	1-7-2020	1-7-2020	675		675	632		632	6
PRJ1233H	Aanpassing bedrijfsgebouw rwzi WAP	1-9-2020	1-9-2021	150		150	148		148	47
PRJ1236	Rwzi Waarde, perforatierooster	1-10-2018	1-10-2018	400		400	356		356	6
PRJ1249	Rwzi Camperland, perforatierooster	1-12-2019	1-12-2019	400		400	483	-51	432	
PRJ1414	Uitrol WinCC OA rg zuid+uniform rwzi	1-12-2020	1-12-2020	2.800		2.800	3.007		3.007	36
PRJ1442	Afrekening fase A OAS Westerschouwen	1-12-2020	1-12-2020	1.611		1.611	1.611		1.611	1.611
PRJ1521	Verv. en renoveren afvalwaterleiding	1-11-2023		44		44				-42
totaal financieel afgerond				8.555		8.555	8.840	-51	8.789	1.665
onderhanden investeringen										
PRJ1223A	Renovatie rg Zierikzee	1-9-2020	1-9-2021	1.910		1.910	1.825		1.825	114
PRJ1223O	Ombouw rioolgemaal Borssele	1-1-2022	1-1-2022	515		515	19		19	14
PRJ1223P	Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp	1-1-2022	1-1-2022	395		395	27		27	21
PRJ1223Q	Renovatie rg Amemuiden	1-12-2022		1.070		1.070	45		45	45
PRJ1223R	Renovatie rg Oost-Souburg	1-12-2022		1.190		1.190				
PRJ1223S	Renovatie rg Rilland	1-12-2021		530		530				
PRJ1228	Amov.rwzi Groede/ub rwzi Bres	1-2-2019	1-9-2021	11.842		11.842	11.830		11.830	18
PRJ1233I	Prakt.onderz SVI-beheersing rwzi Tnz	1-7-2021	1-10-2021	350		350	2		2	
PRJ1233J	Aanpass. ontvangwerk rwzi Walcheren	1-10-2021	1-12-2021	1.000		1.000	1.026		1.026	550
PRJ1233K	Rwzi Verseput, renovatie E/W	1-12-2021	31-7-2023	2.500		2.500	70		70	64
PRJ1233L	Brandmeldinstal. rwzi TER+WAL+WAP	1-12-2023	1-2-2023	900		900	10		10	10
PRJ1234A	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	1-12-2022	1-2-2023	2.500		2.500	3		3	2
PRJ1241	OAS maatregel Westerschouwen	1-12-2022	1-6-2022	1.575		1.575	142		142	99
PRJ1241A	Groot ond. RWZI Westerschouwen	1-10-2020	1-8-2021	5.700		5.700	5.700	-5	5.695	487
PRJ1245	Rwzi Retranchement, uitbreiding hydr	30-6-2022	30-3-2023	8.900		8.900	1.256		1.256	783
PRJ1496	Bijdrage Phario	1-12-2021	1-12-2021	500		500	600		600	2
PRJ1521A	Relinen afvalwaterleidingen perc 1SD	1-11-2023		2.003		2.003	475		475	464
PRJ1521B	Relinen afvalwaterleidingen perc 2ZV	1-11-2023		7.378	-2.400	4.978	2.893	-609	2.283	867
totaal onderhanden investeringen				50.758	-2.400	48.358	25.923	-614	25.308	3.540

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
4	programma afvalwaterketen									
	algemeen voorbereidingskrediet									
PRJ1223T	Renovatie rg Goes		1-12-2023	65		65	47		47	33
	totaal algemeen voorbereidingskrediet			65		65	47		47	33
	Totaal programma afvalwaterketen			59.378	-2.400	56.978	34.810	-665	34.144	5.238

Toelichting financieel afgeronde investeringen

Financieel afgeronde projecten programma afvalwaterketen

PRJ1223M Renovatie rioolgemaal Oosterland

De installatie van het rioolgemaal was dusdanig verouderd dat de kans op storingen en eventueel uitval groter wordt. Het rioolgemaal voldeed niet aan de huidige stand van de techniek. De elektrische- en besturingsinstallaties zijn vervangen en voldoen hiermee weer aan de hedendaagse eisen. Het project is technisch en financieel afgerond met een onderschrijding (-2%).

PRJ1233D Rwzi Terneuzen aanpassen beluchting/tank

Het beluchtingssysteem en beluchtingsmethodiek was sterk verouderd. Deze zijn grondig gerenoveerd. Dit project was in 2020 al technisch en financieel afgerond maar is toen niet afgesloten. Het project is bijna 10% overschreden.

PRJ1233F RWZI WA-polder gaswasser

Er is in 2019 een biogasbehandelingsinstallatie geplaatst op de zuivering Willem Annapolder te Kapelle. De werkzaamheden omvatten het plaatsen en aansluiten van een biowasser, droger en koolfilters. In 2020 heeft de financiële afwikkeling met 3% overschrijding plaatsgevonden maar het project is vorig jaar niet gereed gemeld in de jaarrekening 2020.

PRJ1233G Vervanging blowers rwzi Hulst

De installatie van de zuivering van Hulst was dusdanig verouderd dat de kans op storing en eventueel uitval groter werden. De algehele renovatie van RWZI Hulst staat gepland voor 2025-2026. De beoogde renovatie is al een paar keer uitgesteld wegens herprioritering. Vooruitlopend op deze renovatie, zijn dit jaar de blowers vervangen. Reden hiervoor was dat de technische levensduur van deze blowers was verstreken en dat reparaties niet meer mogelijk waren. Deze renovatie voorziet in het voldoen aan de hedendaagse eisen, maar ook in het toekomstbestendig maken. Hierdoor past deze maatregel binnen de toekomstige renovatie van de hele zuivering. In 2020 is de installatie in bedrijf genomen. De blowers draaien prima, echter is gebleken dat zuurstofafgifte ondermaats was als gevolg van defecte beluchtingsplaten. Een direct gevolg hiervan was dat de zuiveringsprestaties achter bleven en dat er een grote kans was op overschrijding van de effluenteisen. Op voorhand was reeds bekend dat de beluchtingsplaten als gevolg van veroudering defecten hadden opgelopen. Desalniettemin was de inschatting dat deze beluchtingsplaten afdoende zouden functioneren totdat de algehele renovatie in 2023 zou starten. Om dit probleem op te lossen is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 275.000,- waarmee dit probleem kon worden opgelost. Inmiddels zijn ook deze aanvullende werkzaamheden binnen het beschikbare krediet uitgevoerd (-6%). In 2021 zijn de laatste restpunten uitgevoerd en verrekend waardoor het project nu ook financieel afgesloten kan worden.

PRJ1233H Aanpassing bedrijfsgebouw rwzi Willem Annapolder

Ter voorbereiding op het elektrisch ombouwen van K100 op de zuivering Willem Annapolder, is de vervallen gascompressorruimte omgebouwd tot schakelruimte. Tevens moest de verouderde hydrofoorinstallatie worden vervangen. De luchtvoorziening voor de gasmotor is omgelegd en de hydrofoor is vervangen. Diverse bouwkundige obstakels zijn gesloopt, 2 toegangsdeuren zijn geplaatst, wanden, vloer en plafond zijn vernieuwd, en toiletten zijn verplaatst. Voor de vrijgekomen materialen is een container geplaatst en het geheel is geschilderd. De ruimte staat gereed om ingericht te worden. Het project is met een geringe onderschrijding (-1%) nu ook financieel afgerond.

PRJ1236 RWZI Waarde, perforatierooster

De roostergoedreiniger bij de RWZI Waarde was sterk verouderd en functioneerde niet goed meer. Door de vervanging is de bedrijfszekerheid gewaarborgd en is de functionaliteit (meer vuilafvang) sterk verbeterd. Begin 2021 is het project financieel afgerond ruim binnen het beschikbare krediet (-11%).

PRJ1249 Rwzi Camperland, perforatierooster

De roostergoedreiniger was sterk verouderd en functioneerde onvoldoende.

Door vervanging van het bestaande stappenrooster naar een nieuw perforatierooster is de bedrijfszekerheid op roostergoedverwijdering gewaarborgd en is de functionaliteit (meer vuilafvang) sterk verbeterd. Dit project was in 2020 al technisch afgerond maar is toen financieel nog niet afgesloten door een shadeafhandeling met een gecontracteerde dienstverlener. Het project wordt afgesloten met een overschrijding van 8%.

PRJ1414 Uitrol WinCC OA rg zuid+uniform rwzi

Dit project omvat de uitbreiding van het WinCC OA systeem met de objecten uit regio Zuid zodat alle objecten via dit systeem bediend kunnen worden. De PLC-besturing van alle zuiveringen zijn vernieuwd, en regelingen en besturingen zijn uniform gemaakt. Daarnaast is de hardware en software vernieuwd zodat de systemen naar de toekomst toe ondersteund blijven en verbeterde beveiliging mechanismen toegepast kunnen worden. Het project is in 2021 afgerond met ruim 7 % overschrijding.

PRJ1442 Afrekening fase A OAS Westerschouwen

OAS Westerschouwen kent twee uitvoeringstermijnen van de opgaven, die waterschap en gemeente realiseren in het verzorgingsgebied van RWZI Westerschouwen. In Fase A (2014- 2020) hebben beide partijen werken uitgevoerd en verrekend conform verdeelsleutels zoals vastgelegd in het convenant OAS Westerschouwen. Fase B kent een uitvoeringstermijn van 2021 t/m 2027. Op basis van de huidige uitgevoerde maatregelen OAS Westerschouwen tot en met 2020 (fase A) heeft in 2021 de eerste onderlinge verrekening plaats gevonden. Het krediet van begroting 2020 ad € 1.059.000,- was niet toereikend om de onderlinge verrekening af te dekken, vooral doordat een aantal projecten van het waterschap vertraging heeft opgelopen. Het gaat hier onder andere om de rioolgemalen Westerschouwen en Ellemeet. In 2021 is, via de bestuursmonitor september 2021, een aanvullend krediet van € 552.000,- ter beschikking gesteld waarna de verrekening ad € 1.611.000,- heeft plaatsgevonden.

In de volgende fase (B) gaan we de vertraagde projecten realiseren. De voor deze vertraagde projecten afgesproken bijdragen van de gemeente Schouwen-Duiveland worden daarin meegenomen en uiteindelijk bij de afrekening van fase B alsnog met de gemeente verrekend (in 2028).

PRJ1521 Vervangen en renoveren afvalwaterleiding

In voorgaande jaren zijn op dit project de voorbereidingskosten voor de deelprojecten PRJ1521A en PRJ1521B verantwoord. Deze kosten zijn in 2021 verdeeld over de twee deelprojecten A en B waarmee dit project nihil is en kan worden afgesloten.

Toe te lichten onderhanden projecten

PRJ1223O Ombouw rioolgemaal Borssele/ PRJ1223P Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp/ PRJ1223R Renovatie rioolgemaal Oost-Souburg/ PRJ1223S Renovatie rioolgemaal Rilland

Deze 4 renovatieprojecten zijn als gevolg van capaciteitsproblemen on hold gezet. De verwachting is dat deze projecten in 2022 verder worden voorbereid en in 2023/2024 worden gerealiseerd.

PRJ1223Q Renovatie rioolgemaal Arnhemuiden

De technische installatie van het rioolgemaal Arnhemuiden is sterk verouderd en storingsgevoelig. De gehele technische installatie dateert uit 1999. Het project is daarom in 2022 gepland door hoge urgentie vanwege de slechte staat van onderhoud en hoge storingsfrequentie.

PRJ1233I Praktijk onderzoek slibvolume-index (SVI) beheersing rwzi Terneuzen

De bezinkeigenschappen van het slib (SVI) worden nu beheerst door de dosering van een aluminiumzout. In een praktijkonderzoek wordt een aanpassing gedaan die de bezinkeigenschappen zonder dosering van chemicaliën positief beïnvloedt, zodat uitspoeling van slib uit de nabezinktank wordt beperkt en daardoor de lozing van effluent kan blijven voldoen aan de vergunningseisen. Dit project op de rwzi Terneuzen is als gevolg van capaciteitsproblemen doorgeschoven naar 2022-2023. Er wordt extern advies ingewonnen om dit project te begeleiden.

PRJ1233J Aanpassingen ontvangwerk rwzi Walcheren

Dit project voorziet de zuivering Walcheren o.a. van een nieuwe zandwasinstallatie, reviseert de roostergoedreiniging en brengt een voorziening aan om het gehele ontvangwerk te kunnen by-passen. Het project is technisch afgerond en begin 2022 worden de laatste restpunten afgewikkeld. De verwachting is dat het project in 2022 met een overschrijding van circa 3% financieel afgerond wordt. Op de zuivering Walcheren is een verhoogde concentratie legionella gemeten. Uit voorzorg bieden we voorlopig geen rondleidingen aan en is het aantal leveranciers op het terrein beperkt. Er loopt onderzoek naar procesverbeteringen om de concentratie legionella te verlagen. We volgen hier de landelijke kennisontwikkelingen op dit gebied.

PRJ1233K Rwzi de Verseput, renovatie E/W

De oorspronkelijke scope omvatte het vervangen van de elektrische installatie en het beluchtingsstelsel. Begin 2022 worden de bestekstukken voor de aanbesteding gemaakt. Hierbij worden twee projecten samengevoegd, namelijk op werktuigbouwkundig en civiel gebied (o.m. de roostergoedreiniger, het lavafilter, diverse pompen en leidingen, de beluchtingsplaten, debietmeters, afsluiters, tandwielkasten en diverse betonwerkzaamheden).

PRJ1233L Brandmeldingsinstallatie rwzi's Terneuzen/Walcheren/Willem-Annapolder

Dit project is als gevolg van capaciteitsproblemen vertraagd. De verwachting is dat deze projecten in 2022 verder worden voorbereid en in 2023 worden gerealiseerd.

PRJ1234A Rwzi Willem-Annapolder; vervangen E-installatie en fakkels

Dit project wordt als gevolg van professionalisering grotendeels in 2022 en 2023 uitgevoerd. De eerder verwachte lagere besteding is vanwege de marktontwikkelingen en uitbreiding van de scope (energiemonitoring) naar het eerdere niveau van € 2.500.000,- teruggedraaid.

PRJ1245 Rwzi Retranchement uitbreiding hydraulisch en groot onderhoud

In de algemene vergadering van 19 februari 2020 is een krediet van € 8,9 mln. beschikbaar gesteld voor de uitbreiding en renovatie van de RWZI Retranchement waarna de voorbereiding is gestart. Vervolgens is in de algemene vergadering van 27 januari 2022 als gevolg van prijsontwikkelingen, een te lage raming en aanpassingen in het ontwerp een aanvullend krediet verstrekt van € 3,2 mln. waardoor € 12,1 mln. beschikbaar is om het project te kunnen realiseren in de jaren 2022/2023.

PRJ1496 Bijdrage Phario

In de projectbegroting is ervan uitgegaan dat de bijdrage van de waterschappen aan het project vrij van BTW is. Hiervoor wordt bevestiging gezocht via een besluit van de belastinginspectie. Via Deloitte wordt hiertoe een aanvraag ingediend die door de inspectie van Hollandse Delta zal worden behandeld en wordt afgestemd met de inspecteurs van de andere waterschappen. Naar verwachting zal het enige tijd duren voordat dit besluit verkregen wordt. Er is een risico dat de belastingdienst vaststelt dat er wel BTW verrekend moet worden over de investering van € 500.000,-. De hoogte van dit risico is afhankelijk van de vraag of het risico alleen door de deelnemende waterschappen wordt gedragen of door alle deelnemende partijen, en komt hiermee neer op € 105.000,- of € 70.000,- (incl. BTW), respectievelijk. Wanneer hierover duidelijkheid is, wordt dit via de bestuursmonitor / jaarrekening gemeld. Daarnaast zijn er enkele financiële tegenvallers in het project die mede het gevolg zijn van de overspannen markt voor bouwmaterialen en elektrische componenten. Daarnaast heeft voorbereidend onderzoek geleid tot enkele ontwerpaanpassingen die het risico bij de productie verlagen maar wel leiden tot extra kosten. Er wordt gezocht naar extra middelen om de productie van 600 kg toch te kunnen halen, omdat de inschatting is dat deze hoeveelheid minimaal nodig is om het project tot een succes te maken.

2.6 Programma bestuur en organisatie

Een doelmatig en rechtmatig bestuur en werkorganisatie zijn het uitgangspunt. Betrokken, gemotiveerde en gekwalificeerde medewerkers zijn essentieel voor het behalen van onze doelen. Ook zijn medewerkers onze ogen en oren waardoor zij zeer belangrijke spil in de uitvoering van ons werk zijn. Omgevingsgericht werken staat daarbij voorop. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Medewerkertevredenheid en -betrokkenheid	7,5	6,9	Nee
Ziekteverzuim (%)	≤4%	5,47%	Nee
Investeringen gerealiseerd binnen het oorspronkelijk verleende krediet (+ max 10%)	90%	74%	Nee
Investeringen gerealiseerd binnen de oorspronkelijke planning (+ max 6 maanden)	90%	86%	Nee-
Tevredenheid over het klantcontact	6,5	6,8	Ja
Vergunningaanvragen en bezwaren afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%)	98%	87%	Nee
Digitalisering voldoet aan de Baseline Basis op Orde (%)	40%	n.b. **	Nee
Baseline informatieveiligheid Overheid geïmplementeerd (%)	40%	20%	Nee
Medewerkertevredenheid over digitale werkomgeving*	-	-	-
Medewerkertevredenheid over fysieke werkomgeving*	-	-	-
Ongevallen met verzuim	0	0	Ja

* Dit wordt om het jaar gemeten en komt in 2022 weer aan de orde.

** Dit kon niet gemeten worden. Duidelijk is dat de doelstelling voor 2021 niet is gehaald, zie nadere toelichting in de tekst.

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Democratisch & rechtmatig

Om als algemene vergadering (AV) toe te zien op de uitvoering van het vastgestelde (strategische) beleid van het waterschap zal het dagelijks bestuur de AV twee keer per jaar tussentijds informeren over de voortgang op strategische doelen, exploitatie en investeringen. Na afloop van het jaar legt het dagelijks bestuur verantwoording af met de jaarverslaggeving. De accountant zal hierbij een verklaring afgeven over de getrouwheid en de rechtmatigheid. We brengen in beeld wat de wetgeving op het gebied van open overheid betekent voor het openbaar maken van documenten en welke middelen daarvoor benodigd zijn.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt aandacht besteed aan integriteit. In 2021 hebben er in tegenstelling tot voorgaande jaren geen trainingen op dit vlak plaatsgevonden. Er wordt gezien hoe in de komende jaren weer invulling aan het onderwerp gegeven kan worden.

Medewerkers

- Medewerkertevredenheid en -betrokkenheid

Tevreden en betrokken medewerkers zijn essentieel voor een goed werkende organisatie en een goede dienstverlening. We weten uit onderzoek dat tevreden en betrokken medewerkers “harder werken”. Ook bevorderen tevreden en betrokken medewerkers het imago dat wij als werkgever hebben. Ondanks de ontwikkelingen (zowel intern als extern), die automatisch onzekerheid met zich meebrengen, willen we de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers wel vasthouden.

Het Medewerkertevredenheidsonderzoek scoort in totaliteit in 2021 lager dan in 2019. In 2019 was het cijfer voor de module bevoegenheid 7,1, dit is nu in 2021 een 6,9 (zie tabel PI's). Voor de module betrokkenheid was de score in 2021 een 6,4, dit is nu in 2021 een 6,2. Ook de respons is dit jaar (2021) lager dan in het jaar 2019. Er is dit jaar een respons van 68,1%, in 2019 was dit 80,9%. De top 4 verbeterpunten die uit dit Medewerkertevredenheidsonderzoek naar voren komen zijn: leiderschap, samenwerken, werkdruk en resultaatgerichtheid.

- Ziekteverzuim (%)

Een goed werkgever zorgt voor condities die een veilige en gezonde werkomgeving creëren. Het gaat hier zowel om fysieke veiligheid als om sociale veiligheid. Aandacht voor de arbeidsomstandigheden is hierbij cruciaal. Vandaar dat we het ziekteverzuim monitoren en analyseren en minimaal op hetzelfde (lage) percentage willen houden.

Het ziekteverzuimpercentage bedraagt 5,47%. Omdat werkgever niet naar de aard en oorzaak van ziekte mag vragen en dit niet mag vastleggen, is niet aan te geven in welke mate bijvoorbeeld COVID-19 van invloed is op het ziekteverzuimpercentage. Wel is aan te geven dat er in 2021 een toename is van het aantal medewerkers met langdurig verzuim (= langer dan 4 weken).

Belastingen & financiën

In 2021 is bij het opstellen van de begroting uitgegaan van een lastendrukstijging van 3,5%. Dit valt binnen de kaders van het waterschapsprogramma: stijging van 1% tot 2% per jaar, exclusief inflatie.

Voor de inflatie is in de begroting gekeken naar de CPI index. bij het opstellen van de begroting is gerekend met 1,5% inflatie op basis van de CPI index van juli 2020. Volgens het CBS bedraagt de CPI index over 2021 2,7%. Met name de laatste maanden van 2021 waren de stijgingen hoog (ruim 5%).

De netto schuldquote moet gezond blijven: lager dan 250%. Dit is de schuld in verhouding tot de inkomsten van het waterschap. In de praktijk sluit dit aan bij een investeringen van circa € 31 miljoen per jaar in deze bestuursperiode. In 2021 bedraagt de werkelijke netto besteding € 29 miljoen hetgeen een gunstige invloed heeft op de schuldquote. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk investeringen. De netto schuldquote bedraagt eind 2021 228%.

Als de dividendopbrengst van de aandelen Nederlandse Waterschapsbank structureel hoger uitvalt dan € 3 miljoen kan dit worden ingezet om toekomstige tegenvallers op te vangen (incidenteel) en investeringen (structureel) over te hevelen naar de exploitatie. In 2021 is € 3,45 miljoen dividend ontvangen. De hogere dividendopbrengst is via een begrotingswijziging in 2021 aan de algemene reserves toegevoegd.

We streven naar een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (waardering B). Dat betekent dat we genoeg algemene reserves hebben om risico's te kunnen opvangen. Eind 2021 is sprake van een “A” waardering (uitstekend).

Projecten

- Investerings gerealiseerd binnen het oorspronkelijk verleende krediet (+ max 10% en/of € 250.000,-)
- Investerings gerealiseerd binnen de oorspronkelijke planning (+ max 6 maanden)

We streven er uiteraard naar om de geplande investeringen binnen de tijdsplanning (conform het kredietvoorstel) en het budget (het door de AV verleende krediet) te realiseren. Wanneer door omstandigheden respectievelijk meer dan 6 maanden of 10% van het krediet wordt afgevoerd, dan wordt een nieuwe planning of financiële prognose ter goedkeuring aan de AV voorgelegd.

Ook in 2021 is er een aantal projecten gemeld aan de AV omdat de planning qua tijd dan wel budget niet gehaald werd. In totaal zijn er twaalf projecten aan de AV gemeld omdat het geplande budget overschreden werd en is dit qua tijdsplanning bij acht projecten gebeurd. Dit opgeteld bij het aantal in 2021 lopende projecten die al eerder bij de AV zijn gemeld, heeft ertoe geleid dat de doelstelling voor 2021 in beide gevallen niet gehaald is. Specifieke oorzaken voor afwijkingen zijn te vinden in de gepubliceerde bestuursmonitors via Scheldestromen.begrotingsapp.nl.

Dienstverlening & draagvlak

-Tevredenheid over het klantcontact

De 'klanten' van het waterschap (burgers, agrariërs, bedrijven, maatschappelijke instellingen) verwachten een goede dienstverlening van het waterschap op momenten dat zij het waterschap benaderen. Terecht, want de overheid is er voor hen. Het gaat hier om zaken als: direct bij de goede medewerker terecht komen, intern zaken met elkaar afstemmen, inleven in hun situatie, tijdige en duidelijke beantwoording. Wat men van het waterschap mag verwachten is vastgelegd in de Servicegarantie. We doen onderzoek naar de ervaren dienstverlening. De enquête is gericht op de beleving van de burger wat betreft tijdigheid en correctheid van behandelen van verzoeken en meldingen.

Dit cijfer is een gemiddelde, waarbij we grote uitschieters zien, zowel positief als negatief (ook al kregen ze misschien wel op tijd en netjes het antwoord, dan was men het niet eens met het antwoord). Vaak vullen alleen mensen met een sterke mening of specifieke ervaring de enquête in. Dit was mede de reden dat, omdat het gemiddelde cijfer niet zo makkelijk te beïnvloeden is, we kiezen voor een bescheiden groei in het cijfer. In de huidige meting ligt de focus op hoe men de reactie vond (serieus genomen, op tijd en duidelijk?) waarbij in het cijfer niet meetelt of men tevreden is met het antwoord. Voorbeeld: als men vraagt om 3 keer per jaar de sloot te maaien, en we antwoorden dat het waterschap alleen in het najaar sloten maait, dan kan de dienstverlening goed zijn geweest in die zin dat we snel, duidelijk en serieus hebben geantwoord, maar dat het antwoord tegenvalt. Doelstelling voor 2021 was het cijfer 6,5 als score op deze PI. Het daadwerkelijke cijfer was een 6,8. De vraag rijst of deze PI representatief voor het totaalbeeld van de dienstverlening van Scheldestromen, want dit betreft enkel een uitvraag aan burgers die enkel per e-mail of brief contact hebben met het waterschap. Deze vraag met betrekking tot de bruikbaarheid en houdbaarheid van deze PI kan worden meegenomen in de evaluatie van de Strategienota in 2022.

-Vergunningaanvragen en bezwaren afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%)

Als bevoegd gezag heeft het waterschap in het jaar 2021 vergunningen verleend en meldingen op basis van de Waterwet en de daarmee samenhangende regelgeving (zoals de Keur) afgehandeld. Dit betreft een klantvraag-gedreven proces. Dit proces bevat tevens zogenaamde samenloop situaties waar andere waterbeheerders bij zijn betrokken.

Doel hierbij is het zoveel mogelijk reguleren van:

- het gebruik maken van waterstaatswerken (activiteiten in, op en rondom waterstaatswerken of de beschermingszones daarvan);

- het onttrekken van water uit en het brengen van water in oppervlaktewaterlichamen;
- het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem;
- het lozen in oppervlaktewaterlichamen of op een zuiveringstechnisch werk.

Dit levert een bijdrage aan het bereiken van de waterdoelstellingen.

De bezwaren op de verleende vergunningen zijn alle (100%) binnen de wettelijke afhandeltermijn afgehandeld. Van de vergunningaanvragen is in 2021 87% binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dit is lager dan het gestelde doel. Oorzaak zijn de toegenomen werkzaamheden. Zo dienen sedert 1 juli 2021 alle ingediende aanvragen en verleende vergunningen te worden gepubliceerd op officiële bekendmakingen.nl. Ook namen werkzaamheden ter voorbereiding van de nieuwe vergunningenstructuur van de Omgevingswet tijd in beslag. Ook in 2022 zal hier nog voorbereidend werk aan zijn.

Faciliteiten

Digitale werkomgeving

-Digitalisering voldoet aan de Baseline Basis op Orde (%)

In het beleid Informatievoorziening is een visie opgesteld als eerste uitwerking richting de verplichting die in 2018 is aangegaan vanuit de Sectorscan Digitalisering en de hierop gebaseerde Baseline Basis op Orde. De thema's die hierin genoemd worden, zijn in het beleid informatievoorziening in 4 pijlers ondergebracht:

1. Digitale transformatie: van Digitalisering naar Digitale transformatie.
2. Standaardisatie: Focussen op de kerntaak door 'dezelfde taal te spreken'.
3. Data-gedreven werken: Beslissingen baseren op juiste en actuele data.
4. Samenwerking: Samenwerkingen gericht op gezamenlijke toegevoegde waarde.

In 2021 zijn er nog weinig vorderingen geweest, waarmee de doelstelling niet is behaald.

Eind 2021 is een Chief Information Officer aangetrokken, zodat vanuit een duidelijke centrale aansturing (op strategisch niveau) gewerkt kan worden aan het behalen van de gestelde doelen in het Beleid Informatievoorziening. Tevens wordt er binnen alle programma's, primair en ondersteunend, extra capaciteit ingezet om de basis op orde te brengen in de data en de verantwoordelijkheden op het gebied van gegevensbeheer gestructureerd op te pakken. In 2022 zal een nulmeting worden gedaan. Van daaruit wordt de meting van de PI (opnieuw) bepaald, zodat we de voortgang duidelijk in beeld kunnen gaan brengen.

-Baseline informatieveiligheid Overheid geïmplementeerd (%)

De Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) is in de Ministerraad van 14 december 2018 vastgesteld voor het Rijk en al het interbestuurlijk verkeer van het Rijk met overige overheden. Op grond van dit ministerieel besluit is de BIO van toepassing verklaard voor alle waterschappen en daarmee ook waterschap Scheldestromen. De BIO bestaat uit 114 maatregelen waaraan Scheldestromen dient te voldoen om aantoonbaar haar informatieveiligheid op orde te hebben. Het reorganisatieplan met procesgericht werken, betrokken cultuur en leiderschap biedt een unieke kans om de BIO te borgen in de nieuwe organisatieopzet. Als trekker van het onderwerp is in het vierde kwartaal van 2021 de voltijd functie van CISO ingevuld. De afgelopen periode is voorwerk verricht zodat vanuit het bestuursprogramma de BIO aantoonbaar kan worden ingevoerd. Er worden verdere stappen gezet om structuur en resultaat te koppelen aan de maatregelen gekoppeld aan de percentages doelstellingen.

-Medewerkertevredenheid over digitale werkomgeving

Een digitale werkomgeving (DWO) is het digitale platform waar medewerkers de beschikking hebben over alle informatie, kennis, mensen en tools die zij nodig hebben om hun werk te doen. Met de digitale werkomgeving streven we naar positieve uitkomsten zoals (verhoogde) productiviteit, innovatie, wendbaarheid, medewerkertevredenheid- en betrokkenheid en een betere klantbeleving.

De medewerkertevredenheid over de digitale werkomgeving wordt o.a. bepaald door de digitale volwassenheid van de communicatie, digitale samenwerking en het kennismanagement.

Uit studie blijkt dat werknemers die gebruikmaken van een digitale werkomgeving niet alleen productiever zijn, maar ook beschikken over meer motivatie, tevredener zijn met hun beroep en spreken over een beter welzijnsgevoel.

Fysieke werkomgeving

-Medewerkerstevredenheid over fysieke werkomgeving

Met de fysieke werkomgeving wordt ernaar gestreefd om een efficiënte en aantrekkelijke werkomgeving te realiseren voor de medewerkers. De werkomgeving voor onze medewerkers is zo ingericht dat flexibel, tijd- en plaats onafhankelijk werken mogelijk is binnen de bestaande werkplekken op hoofdkantoren en andere waterschap locaties.

De vaste werkplek in bestaande gebouwen komt door de effecten van de coronacrisis onder druk te staan. Het inrichten (stellen van eisen) van thuiswerkplekken zal nader in beschouwing worden genomen.

-Ongevallen met verzuim

Een goed werkgever zorgt voor condities die een veilige en gezonde werkomgeving creëren. Het gaat hier zowel om fysieke veiligheid als om sociale veiligheid. Aandacht voor de arbeidsomstandigheden is hierbij cruciaal. Vandaar dat we streven naar nul arbeidsgerelateerde ongevallen met verzuim.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Externe kosten	13.375	14.701	13.231
Externe opbrengsten	-3.700	-3.404	-4.220
Personeelskosten	14.880	15.853	16.048
Rente en afschrijving	3.467	3.525	3.664
Netto kosten programma bestuur en organisatie	28.022	30.675	28.723

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

De kosten en opbrengsten van het programma bestuur en organisatie hebben betrekking op het onderhoud van de tractiemiddelen, huisvesting, interne faciliteiten en automatisering. Daarnaast zijn er externe kosten opgenomen voor engineering, communicatie, financiële-, juridische-, organisatie- en personeelsadviezen. Ook de externe kosten van heffing- en invordering belastingen, het bestuur, vergunningen en handhaving zijn hier opgenomen.

De totale externe kosten vallen 10% lager uit dan begroot. 2% hiervan betreft uitgestelde leveringen en diensten. Onder andere ten behoeve van het documentenatelier, implementatie Omgevingswet, hekwerk magazijn Driewegen, aanbesteding lease auto's en lopende juridische procedures. Corona is van invloed geweest op verschillende posten. Zo zijn kosten voor catering en geografische informatie lager uitgevallen. Ook voor organisatie adviezen is minder uitgegeven. Bij automatisering was de toevoeging aan de voorziening automatisering nog onterecht begroot. Daarnaast zijn er nog lagere onderhoudskosten en huur (warmte koude voorziening WatStad) voor het kantoor Middelburg.

In 2020 is de DVO met RUD gewijzigd waardoor de bijdrage lager is geworden. Vanaf 2020 is p x q van toepassing en niet meer op basis van een vaste bijdrage.

Externe opbrengsten

De meeropbrengsten (ca. 24%) worden grotendeels veroorzaakt door een hogere opbrengst voor in gebruik gegeven waterschapseigendommen (erfpachten voorschotten Zoutelande), verhuur van gronden, aanpassing tarieven en verkoop gronden. Daarnaast is voor de implementatie Omgevingswet een bijdrage ontvangen via de Unie van Waterschappen voor extra kosten wegens uitstel invoering Omgevingswet.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 1,2% hoger uit dan bij de begroting ingeschat, maar dit heeft te maken met een verschuiving van kosten, zie algemene toelichting onder hoofdstuk 2.1.

Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2021 later ingevuld en staan er bij het programma bestuur en organisatie eind 2021 nog 8,9 fte open. Hiertegenover staat extra inhuur in 2021.

Daarnaast zijn er nog 3,5 fte in het kader van de participatiewet niet ingevuld. De openstaande vacatures worden veroorzaakt door een krapte op de arbeids- en inhuurmarkt en de reorganisatie, zie algemene toelichting. Mede hierdoor zijn een aantal prestaties niet (volledig) behaald en kan niet de benodigde ondersteuning gegeven worden die nodig is.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2021 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De rente- en afschrijvingskosten vallen 4% hoger uit dan begroot. In de jaarrekening is rekening gehouden met de bestedingen in de loop van het jaar waardoor er meer rentekosten zijn toegerekend.

Exploitatieprojecten

Implementatie Omgevingswet

Voor de implementatie van de Omgevingswet is in de begroting 2019 netto € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld als investeringskrediet voor de extra kosten die de implementatie met zich mee zou brengen. Aangezien het om niet activeerbare kosten bleek te gaan, verloopt de uitvoering en verantwoording hiervan sinds 2019 via de exploitatie.

De oorspronkelijk beoogde datum van inwerkingtreding, 1 januari 2021, is uitgesteld tot 1 juli 2022. Inmiddels is bekend dat de invoering uitgesteld zal worden tot 1 januari 2023. Er is landelijk en lokaal nog veel werk te verrichten. Voor het waterschap zal dit hoofdzakelijk bestaan uit het complementeren van de diverse werkzaamheden. Dit betreft onder andere het testen van het vergunningproces in het landelijk systeem, het uitwerken van het Projectbesluit en het opzetten van het participatiebeleid. Hiervoor wordt samengewerkt met de landelijk DSO organisatie en onze regionale samenwerkingspartners. De Waterschapsverordening (opvolger van de Keur) is gereed voor consultatie en de daarbij behorende geografische informatie is volledig bijgewerkt. Na vaststelling van de Waterschapsverordening (versie 1.0 AV juni 2022) wordt de regelgeving in lijn gebracht met de Omgevingswet, waarna een zgn. 2.0 versie vastgesteld wordt. De software is gereed voor acceptatie testen.

De besteding van de beschikbaar gestelde middelen is weergegeven in onderstaande tabel.

budget		1.100.000,00
subsidie		100.000,00
netto budget		1.000.000,00
kosten tm 2019		157.297,54
kosten 2020	334.633,70	
subsidie 2020	-98.847,00	
totaal netto 2020		235.786,70
kosten 2021	410.283,94	
subsidie ivm uitstel	-87.470,00	
totaal netto 2021		322.813,94
restant budget tbv 2022		284.101,82

Voor 2021 is er in de exploitatie € 447.000,- opgenomen, netto uitgaven 2021 € 322.813,-. Het restant van het budget 2021 ad € 124.187,- wordt via “uitgestelde werken 2021” beschikbaar gesteld in 2022. Totaal is dan beschikbaar in 2022 € 284.101,-. De prognose voor 2022 is momenteel € 425.000,-. Daarnaast zal in 2023 nog een bedrag van ca € 100.000,- benodigd zijn. Dit voor optimalisatie in de afstemming tussen de bevoegde gezagen waardoor systemen en configuraties mogelijk bijgesteld moeten worden. Het tekort voor 2022 wordt in de 1^e bestuursmonitor opgenomen en voor 2023 zal dit in de begroting 2023 meegenomen worden. De totale netto-kosten zullen dan op € 1.241.000,- uitkomen.

De ontvangen subsidie in verband met uitstel invoering Omgevingswet wordt in 2022 hoofdzakelijk besteed aan de extra kosten voor de projectleiding implementatie in verband met het uitstel.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond en onderhanden investeringen.

x € 1.000

PRJ-nr.	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke bestedingen			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	t/m 2021 bruto	t/m 2021 subs	t/m 2021 netto	netto in 2021
5 programma bestuur en organisatie										
financieel afgerond										
PRJ1340A	Vloerbedekk. kant. & b.loc	1-6-2021	1-6-2021	605		605	618		618	438
PRJ1417	Aank./vervangen auto's 2020	1-12-2020	1-3-2021	1.200	-27	1.173	1.334		1.334	125
PRJ1457	Aank./vervangen tractiemiddelen 2020	1-12-2020	1-12-2020	1.177	-114	1.063	876		876	6
PRJ1487	Verv.cent.r.warmte/koude voorz.M'burg	31-12-2023	31-12-2023	490		490	254		254	68
PRJ1495A	Uitbreiding mat. gladheidbestr.2019	1-12-2021	1-12-2021	340		340	280		280	280
PRJ1495B	Uitbreiding mat. gladheidbestr.2020	1-12-2020	1-2-2021	235		235	199		199	199
totaal financieel afgerond				4.047	-141	3.906	3.561		3.561	1.115
onderhanden investeringen										
PRJ1338	Vervangen peilboot Meermin III	1-2-2022	1-12-2021	2.540		2.540	1.256		1.256	1.099
PRJ1418	Aank./vervangen auto's 2021	31-12-2021	31-12-2021	1.597		1.597	1.488		1.488	1.488
PRJ1418A	Inruil auto's 2021	31-12-2021	31-12-2021		-24	-24	9	-35	-26	-26
PRJ1425	Hoofdk.Terneuzen, vervang cv-ketels	31-12-2021	31-12-2023	213		213				
PRJ1477	Aank./vervangen tractiemiddelen 2021	31-12-2022	31-12-2022	2.152		2.152	569		569	569
PRJ1477A	Inruil tractiemiddelen 2021	31-12-2022	31-12-2022		-176	-176		-99	-99	-99
PRJ1487A	Verv.cent.r.warmte/koude M'bug plafo	31-12-2023	31-12-2023	210		210				
PRJ1515	Aanpassing steunpunt Mauritsfort	1-12-2020	1-5-2021	110		110	75		75	14
PRJ1522	Aanleg zonnepanelen terr. & gebouwen	1-12-2021	1-1-2022	5.263		5.263	3.859		3.859	3.806
totaal onderhanden investeringen				12.085	-200	11.885	7.256	-134	7.122	6.852
Totaal programma bestuur en organisatie				16.132	-341	15.791	10.817	-134	10.683	7.966

Toelichting financieel afgeronde investeringen

PRJ1340A Vloerbedekking kantoren & buitenlocaties

Het kantoor in Middelburg is in 2021 voorzien van nieuwe vloerbedekking. Omdat vanwege de coronamaatregelen de bezetting in kantoor Terneuzen beperkt was, is besloten om in 2021 ook een deel van de vloerbedekking in kantoor Terneuzen te vervangen. Het vervangen van de vloerbedekking op diverse buitenlocaties en de tribune AV-zaal kantoor Middelburg zijn vanwege uitputting van het krediet als gevolg van extra kosten niet meer meegenomen in dit project. Deze werkzaamheden zullen later (in een apart project) worden geprogrammeerd.

PRJ1417 Aankoop/vervangen auto's 2020

Twee voertuigen die in 2020 waren besteld zijn in 2021 geleverd en betaald. Alle aankopen/vervangingen van dienstauto's 2020 zijn hiermee (financieel) afgerond. In totaal zijn 31 auto's aangeschaft. Aan inruil is € 31.000,- ontvangen. Voor deze investering is op 25 juni 2020 € 350.000,- extra krediet beschikbaar gesteld, totaal € 1.173.000,- netto. De werkelijke uitgaven en prognose eind 2021 (jaarrekening) bedroeg € 1.280.000,- netto, een overschrijding van

9%. In augustus 2021 zijn er nog 2 facturen (totaal € 22.000,-) voor BPM nagekomen, waardoor de overschrijding nu 11% bedraagt. Hiervoor is alsnog extra krediet aangevraagd en verleend (€ 129.000,-).

PRJ1457 Aankoop/vervangen tractiemiddelen 2020

De hiervoor gemaakte kosten in 2021 betreffen de aanschaf van een buitenboordmotor voor een boot. Deze was in 2020 besteld, maar is begin 2021 geleverd en betaald.

PRJ1487 Vervangen centrale warmte-/koudevoorziening Middelburg

De gezamenlijke aanbesteding met de gemeente Middelburg is in 2019 geannuleerd wegens te hoge kosten van de aanbieder. Besloten is de aanbesteding door te schuiven en nu slechts de kritische delen van de installatie te vervangen. Dit betreft de regelkasten en het gebouwbeheersysteem. Dit onderdeel is afgerond. Voor het tweede deel, het installatiedeel dat zich boven de plafonds bevindt, is doorgeschoven naar 2022/2023 (PRJ1487A).

PRJ1495A Uitbreiding materieel gladheidbestrijding 2019

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst gladheidbestrijding Zeeland 2016-2019 brachten de drie grootste Zeeuwse wegbeheerders personeel, steunpunten en materieel in om de gladheidbestrijding uit te voeren. De ideale situatie zou zijn dat iedere wegbeheerder exact datgene zou inbrengen dat past bij het door diezelfde partij ingebrachte wegareaal. In de praktijk was dit echter niet het geval. Het waterschap bracht in de samenwerking te weinig materieel in. Door de aanschaf van extra materieel voor de gladheidbestrijding is een meer evenwichtige situatie bereikt.

Het betrof de aanschaf van 6 strooiers, 3 sneeuwplougen en 2 rolbezems. Het materieel is geleverd en betaald in 2021. Het project is daarmee financieel afgerond. Omdat het materieel wordt ingezet voor de samenwerking kon de btw verrekend worden. Daardoor zijn de kosten lager uitgevallen.

PRJ1495B Uitbreiding materieel gladheidbestrijding 2020

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst gladheidbestrijding Zeeland 2016-2019 brachten de drie grootste Zeeuwse wegbeheerders personeel, steunpunten en materieel in om de gladheidbestrijding uit te voeren. De ideale situatie zou zijn dat iedere wegbeheerder exact datgene zou inbrengen dat past bij het door diezelfde partij ingebrachte wegareaal. In de praktijk was dit echter niet het geval. Het waterschap bracht in de samenwerking te weinig materieel in. Door de aanschaf van extra materieel voor de gladheidbestrijding is een meer evenwichtige situatie bereikt.

Het betrof de aanschaf van 5 strooiers en 3 sneeuwplougen. Het materieel is geleverd en betaald in 2021. Het project is daarmee financieel afgerond. Omdat het materieel wordt ingezet voor de samenwerking kon de btw verrekend worden. Daardoor zijn de kosten lager uitgevallen.

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1338 Vervangen peilboot Meermin III

Project is als gevolg van leverantieproblemen (motoren, chips) vertraagd. Door deze stagnatie kwamen de geplande peilingen voor 2022 in gevaar. Vroegtijdig is gekozen om de Meermin III van onderhoud te voorzien waarbij het meetseizoen veilig kan worden ingegaan. Aangezien bestaande componenten van de Meermin III worden hergebruikt, is de oplevering van de nieuwe peilboot verbonden met het afronden van de geplande meetopdrachten. Momenteel wordt 1 augustus 2022 als finale opleverdatum gezien.

PRJ1418 Aankoop/vervangen auto's 2021

In totaal zijn in 2021 34 auto's aangeschaft en is nog 1 auto in bestelling. Hierin is begrepen de vervroegde vervanging (bereiken max. km stand) van auto's (aantal 9) en uitbreiding (2).

Voor deze vervroegde vervanging en enkele extra kosten heeft de algemene vergadering aanvullende kredieten verleend (AV 1-7-2021 (€ 186.000,- en AV 15-12-2021 € 527.000,-).

PRJ1425 Vervangen CV-ketels kantoor Terneuzen

Begin 2021 is besloten om deze investering voorlopig uit te stellen.

PRJ1477 Aankoop/vervangen tractiemiddelen 2021

In 2021 zijn 4 nieuwe zoutstrooiers aangeschaft. Daarnaast zijn in 2021 zijn enkele maaiarmen besteld. Eén maai-arm is in 2021 geleverd en betaald, maar als gevolg van corona worden de overige maai-armen pas in 2022 geleverd en betaald. De geplande aanschaf van 3 nieuwe tractoren is doorgeschoven naar 2022. Daarnaast is de geplande aankoop/vervangen van diverse andere tractiemiddelen (o.a. divers materieel t.b.v. gladheidbestrijding) doorgeschoven naar volgende jaren.

PRJ1487A Vervangen warmte-/koudevoorziening Middelburg (plafond)

Deze investering is afgesplitst van PRJ1487 en betreft het installatiedeel dat zich boven de plafonds bevindt. Mogelijk is het eerste deel van de investering, de regelkasten en gebouwenbeheersysteem, voldoende en is de vervanging van de delen boven de plafonds niet noodzakelijk. In afwachting van de beoordeling is dit deel daarom ook doorgeschoven naar 2022/2023.

PRJ1515 Aanpassing steunpunt Mauritsfort

Met de afronding van de realisatie van de berging voor de aanhangwagens is dit project in 2021 zowel technisch als financieel afgerond.

PRJ1525 Aanleg zonnepanelen terreinen & gebouwen

De zonneparken zijn eind december 2021 in bedrijf gesteld. Daarnaast is er nog werk aan het opbouwen van de communicatie, deze moet ervoor zorgen dat de teruglevering zichtbaar wordt op het scada-programma. De terreinen dienen begin tweede kwartaal nog op orde gebracht te worden, de winterperiode was hiervoor te nat. Financieel zal het project in 2022 afgerond worden.

2.7 Belasting- en algemene opbrengsten

In dit programma worden de belastingopbrengsten en overige algemene opbrengsten opgenomen die de kosten van het waterschap dekken.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijziging	Rekening 2021
Externe kosten	-40	71	-10
Externe opbrengsten	-3.444	-2.639	-2.842
Rente en afschrijving	-		
Dividendopbrengst	-4.219	-3.450	-3.455
Belastingopbrengst (inclusief oninbaar/kwijtschelding)	-93.757	-97.294	-99.263
Netto kosten programma Belasting- en algemene opbrengsten	-101.460	-103.312	-105.570

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting voor overheden ingegaan. Over 2021 is als raming € 35.500,- aan vennootschapsbelasting verantwoord en een teruggaaf over 2020 van € 1.300,-. De teruggaaf van betaalde BTW 2016 bedraagt € 43.900,-. Met de belastingdienst is overeenstemming bereikt over een teruggaaf van de BTW van algemene kosten voor zover het belaste prestaties betreft.

Externe opbrengsten

De opbrengsten hebben betrekking op precario, leges en retributies. Er is een hoger bedrag (€ 122.000,-) aan leges ontvangen, deze opbrengst is afhankelijk van het aantal vergunningen en van het soort vergunning dat wordt aangevraagd.

De retributie voor zoetwater valt € 64.000,- hoger uit. Op 16-11-2018 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan en bepaald dat alleen degenen die water onttrekken belastingplichtig zijn. De precario valt € 5.000,- lager uit dan begroot. De Specifieke Uitkering (SPUK) voor de kinderopvang toeslag bedraagt voor 2020 € 21.000,-. Dit is een uitkering ter compensatie voor verleende kwijtscheldingen voor de mensen die getroffen zijn door de zgn. toeslagen affaire (hersteloperatie kinderopvangtoeslag). Deze wordt aangevraagd bij het Rijk (BZK).

Dividendopbrengst

De NWB bank heeft in 2019 besloten weer dividend uit te keren. Over het boekjaar 2020 is in 2021 € 3.453.000,- aan dividend ontvangen.

Belastingopbrengst

De bruto opbrengsten van de waterschapsbelasting zijn per categorie als volgt:

Waterschapsbelasting	Bedragen * € 1.000,-	
	Begroting	Jaarrekening
Watersysteemheffing ingezetenen	19.493	19.666
Watersysteemheffing gebouwd	31.903	32.529
Watersysteemheffing ongebouwd	11.287	11.376
Watersysteemheffing natuurterreinen	264	272
Zuiveringsheffing	35.865	36.793
Verontreinigingsheffing	727	691
Kwijtschelding	-1.745	-1.706
Toevoeging voorziening oninbaar	-500	-358
Totaal	97.294	99.263

De opbrengsten (belastingjaar) zijn gebaseerd op onderstaande eenheden:

Belastingeenheden	Begroting	Jaarrekening
	Woonruimten	169.500
WOZ-waarden in € 1.000,-	55.530.000	56.586.143
Hectares ongebouwd	145.300	146.061
Hectares natuurterreinen	27.800	28.279
Vervuilingseenheden zuiveringsheffing	552.700	554.869
Vervuilingseenheden verontreinigingsheffing	11.200	10.277

Analyse resultaat belastingopbrengsten (€ 1.969.000,-)

(bedragen x € 1.000,-)

Ingezetenen	173	
meer opbrengst 2021		132
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren		41

In de volgende tabel is de ontwikkeling van de heffingseenheden voor de watersysteemheffing van ingezetenen vanaf 2013 weergegeven.

IO jaar	eenheden	
	begroot	werkelijk
2013	163.530	164.143
2014	163.530	165.131
2015	164.000	165.700
2016	165.500	166.275
2017	165.500	166.621
2018	166.000	167.609
2019	167.000	168.715
2020	168.000	169.389
2021	169.500	170.651

Gebouwd	626
meer opbrengst 2021	606
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	20

In de volgende tabel is de waarde ontwikkeling gebouwd weergegeven en de afwijking ten opzichte van de begrote waarde.

gebouwd	waarde		afwijking %
	jaar	begroot	
2013	47.660.000.000	47.263.865.035	-0,83%
2014	46.080.000.000	45.006.122.829	-2,33%
2015	45.617.000.000	48.551.411.797	6,43%
2016	46.061.000.000	46.363.632.874	0,66%
2017	46.361.000.000	46.591.385.684	0,50%
2018	47.866.000.000	48.474.406.099	1,27%
2019	50.257.000.000	50.913.847.703	1,31%
2020	53.046.000.000	53.522.053.856	0,90%
2021	55.530.000.000	56.586.142.733	1,90%

Ongebouwd	89
meer opbrengst 2021	59
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	30

Begroot waren in 2021 145.300 belastbare hectares, werkelijk opgelegd 146.061 ha.

De begroting is gebaseerd op realisatie 2020 en prognoses voor 2021 van Sabewa Zeeland. Ten opzichte 2020 is het totaal aantal hectares ongebouwd (excl. natuur) gestegen met 623 ha (belast 586 ha). Bij natuur is de toename ten opzichte van 2020 449 ha.

Natuur	8
meer opbrengst 2021	5
opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	3

In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het aantal heffingseenheden ongebouwd en natuur weergegeven.

jaar	watersysteemheffing ongebouwd ha.			totaal belast ha. ongebouwd	watersysteem natuur belast ha.	watersysteemhef. totaal ha.
	vol tarief	wegen	totaal ongebouwd			
2013	143.341	nvt	143.341		24.682	168.023
2014	134.062	9.726	143.788	153.514	25.002	168.790
2015	133.301	9.647	142.948	152.595	26.914	169.862
2016	132.781	9.709	142.490	152.199	28.152	170.642
2017	132.859	9.708	142.567	152.275	26.560	169.127
2018	134.048	8.174	142.222	150.396	27.699	169.921
2019	136.908	4.673	141.581	146.254	27.720	169.301
2020	136.337	4.569	140.906	145.475	27.830	168.736
2021	136.997	4.532	141.529	146.061	28.279	169.808

<u>Zuiveringsheffing</u>	<u>928</u>
Huishoudens:	
meer opbrengst 2021	141
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	71
Bedrijven:	
opbrengst 2021	-
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	716

Voor de huishoudens zijn in 2021 2.169 vervuilingseenheden (v.e.'s) meer opgelegd dan begroot (begroot 418.000, werkelijk 420.169).

Bij de zuiveringsheffing bedrijven is er bij Sabewa Zeeland nog steeds een achterstand in de definitieve aanslagoplegging. In 2021 heeft de definitieve aanslagoplegging 2018 en grotendeels 2019 plaatsgevonden (in 2020 betrof dit 2017). Voor 2020 is op basis van de prognose van de meetbedrijven voor 2020 het aantal eenheden voor bedrijven bijgesteld naar 132.000 v.e. Hoewel werkelijk meetbedrijven 2020 hoger uitvalt dan de prognose is voorlopig het totaal bedrijven gelijk gehouden aan de prognose. Aangezien 2020 nog definitief opgelegd moet worden, zijn mogelijk nadelige gevolgen in verband met de Covid19 nog niet inzichtelijk. In vergelijking met definitief 2018 / 2019 is dit een flinke daling, waardoor de prognose als reëel wordt beschouwd. Idem voor 2021 is de prognose voor de bedrijven gelijk gehouden aan het begrote aantal eenheden. In vergelijking met 2018/2019 is dit dan ook een reële raming, waarbij rekening is gehouden met Covid 19.

De planning voor de (restant) aanslagoplegging 2019 definitief is april 2022, voor 2020 definitief is dit april / juni 2022 en voor 2021 definitief is dit december 2022.

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van het aantal v.e.'s weergegeven voor zowel de zuiveringsheffing huishoudens als bedrijven.

ZH	eenheden			totaal
	huishoudens	bedrijven		
2013	426.973	144.874		571.847
2014	415.780	141.090		556.870
2015	415.240	141.097		556.337
2016	415.320	138.650		553.970
2017	415.203	139.957		555.160
2018	416.630	147.725		564.355
2019	417.821	143.353		561.173
2020	418.365	132.000		550.365
2021	420.169	134.700		554.869

op basis prognose 2020 en begroot 2021

In de volgende tabel is de afwijking weergegeven ten opzichte van begrote eenheden zuiveringsheffing (ZH) huishoudens en - bedrijven.

	ZH-huishoudens	ZH-bedrijven		totaal
begroot 2021	418.000	134.700		552.700
verschil	2.169	0		2.169

In de volgende tabel is de ontwikkeling van het aantal vervuilingseenheden (v.e.) weergegeven voor de zuiveringsheffing bedrijven, gespecificeerd naar de meetbedrijven (incl. contract en tabelbedrijven op basis van bemonstering) en de overige bedrijven (tabel op basis bijlage II klasse indeling en forfaitaire bedrijven).

jaar	meetbedrijven	overige bedr.	totaal
2013	40.964,1	103.909,7	144.873,8
2014	38.266,8	102.822,9	141.089,7
2015	37.754,5	103.342,8	141.097,3
2016	33.182,3	105.467,5	138.649,8
2017	30.614,1	109.342,7	139.956,8
2018	35.274,8	112.450,0	147.724,8
2019	32.148,2	110.689,5	142.837,7
2020	28.903,1	103.096,9	132.000,0
2021	28.179,0	106.521,0	134.700,0

Voor de meetbedrijven lijkt nu een stabilisatie plaats te vinden op ca. 28.000 v.e. Het jaar 2020 is definitief opgelegd / bekend. Het jaar 2021 betreft een prognose op basis definitief 2020. Voor de overige bedrijven is voor 2020 en 2021 uitgegaan van de prognose 2020 en begrote eenheden 2021. Voor 2020 en 2021 is dit 7.000 - 4.000 v.e. lager ten opzichte van het jaar 2019.

2018 is groen gearceerd omdat deze zowel voor de meetbedrijven als de overige bedrijven een duidelijke piek vertoont. De daling bij de meetbedrijven is vervolgens veroorzaakt doordat bedrijven zijn gestaakt of zelf zijn gaan zuiveren. Voor de overige bedrijven is het wachten op de definitieve aanslagen 2020. Maar voor 2022 kan mogelijk weer uitgegaan worden van ca 110.000 v.e.

Verontreinigingsheffing - 36

Huishoudens:

minder opbrengst 2021 - 9
opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren -

Bedrijven:

minder opbrengst 2021 - 29
meer opbrengst voorgaande jaren 2

Raming huishoudens 2021 7.850 v.e., werkelijk 7.712 v.e.

De opbrengsten verontreinigingsheffing 2021 liggen in de lijn met de begroting. Voor de bedrijven moeten naast 2019, ook hier nog de definitieve aanslagen 2020 opgelegd worden.

Raming bedrijven 2021 3.350 v.e., werkelijk 2.900 v.e.

De meer opbrengst over voorgaande jaren is een kleine afwijking ten opzichte van de prognose opgenomen in de jaarrekening 2020.

Kwijtschelding -39

Ingezetenen:

minder kwijtschelding 2021 53
meer kwijtscheldingen voorgaande jaren - 23

Zuiveringsheffing:

minder kwijtschelding 2021 43
meer kwijtscheldingen voorgaande jaren - 34

In de volgende tabellen is vanaf het jaar 2011 een overzicht opgenomen over de werkelijk verleende kwijtscheldingen. In 2014 is het beleid en in 2017 is de leidraad kwijtschelding aangepast, zie voor verdere toelichting daarop paragraaf 3.3 Waterschapsbelastingen, onderdeel Kwijtscheldingsbeleid. Vanaf 2019 heeft Sabewa Zeeland de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken uitbesteed.

Overzicht verleende kwijtschelding per boekjaar

verleende kwijtschelding								
jaar	Ingezetten		Zuiveringsheffing		sub-totaal		totaal	
	dienstjaar	voorgaand	dienstjaar	voorgaand	dienstjaar	voorgaand		
2011	€ 471.000,00	€ 21.000,00	€ 592.000,00	€ 35.000,00	€ 1.063.000,00	€ 56.000,00	€ 1.119.000,00	
2012	€ 500.000,00	€ 13.000,00	€ 630.000,00	€ 24.000,00	€ 1.130.000,00	€ 37.000,00	€ 1.167.000,00	
2013	€ 509.015,00	€ 14.081,00	€ 624.986,00	€ 25.054,00	€ 1.134.001,00	€ 39.135,00	€ 1.173.136,00	
2014	€ 484.455,00	€ 25.107,00	€ 589.304,00	€ 34.534,00	€ 1.073.759,00	€ 59.641,00	€ 1.133.400,00	
2015	€ 528.422,00	€ 72.283,00	€ 643.425,00	€ 73.365,00	€ 1.171.847,00	€ 145.648,00	€ 1.317.495,00	
2016	€ 611.657,00	€ 63.483,00	€ 650.002,00	€ 133.686,00	€ 1.261.659,00	€ 197.169,00	€ 1.458.828,00	
2017	€ 685.420,00	€ 27.230,00	€ 693.941,00	€ 53.825,00	€ 1.379.361,00	€ 81.055,00	€ 1.460.416,00	
2018	€ 546.651,00	€ 34.460,00	€ 516.010,00	€ 42.140,00	€ 1.062.661,00	€ 76.600,00	€ 1.139.261,00	
2019	€ 804.632,87	€ 136.962,00	€ 816.740,67	€ 164.402,00	€ 1.621.373,54	€ 301.364,00	€ 1.922.737,54	
2020	€ 805.021,79	€ 28.138,00	€ 806.170,60	€ 36.020,00	€ 1.611.192,39	€ 64.158,00	€ 1.675.350,39	
2021	€ 818.519,98	€ 35.950,00	€ 829.915,80	€ 46.495,00	€ 1.648.435,78	€ 82.445,00	€ 1.730.880,78	

In 2018 was er een grote achterstand ontstaan bij de kwijtschelding die in 2019 verder afgehandeld is. Dit verklaart het grote bedrag dat in 2019 aan kwijtschelding is verleend over voorgaande jaren in vergelijking met de periode daarvoor.

Overzicht werkelijk verleende kwijtschelding in € en eenheden naar belastingjaar.

Jaar	Ingezetten		Zuiveringsheffing		totaal
	€	eenheden	€	eenheden	
2011	€ 484.000,00	5.991	€ 616.000,00	11.765	€ 1.100.000,00
2012	€ 514.081,00	6.363	€ 655.054,00	12.329	€ 1.169.135,00
2013	€ 534.122,00	6.503	€ 659.520,00	12.413	€ 1.193.642,00
2014	€ 556.738,00	6.778	€ 662.669,00	12.231	€ 1.219.407,00
2015	€ 591.905,00	7.067	€ 777.111,00	13.989	€ 1.369.016,00
2016	€ 638.887,00	6.772	€ 703.827,00	12.631	€ 1.342.714,00
2017	€ 719.880,00	7.229	€ 736.081,00	12.777	€ 1.455.961,00
2018	€ 683.613,00	6.497	€ 680.412,00	11.679	€ 1.364.025,00
2019	€ 832.770,87	7.722	€ 852.760,67	14.220	€ 1.685.531,54
2020	€ 840.971,79	7.172	€ 852.665,60	12.928	€ 1.693.637,39
2021	€ 818.519,98	7.118	€ 829.915,80	12.790	€ 1.648.435,78

Als prognose voor 2021 heeft Sabewa Zeeland nog circa € 49.000,- opgegeven als nog te verlenen kwijtschelding over 2021. Hiervan is 50% toegerekend aan de watersysteemheffing ingezetenen en 50% aan de zuiveringsheffing.

Oninbaar	142
Ingezetenen hogere toevoeging	- 31
gebouwd hogere toevoeging	- 72
Ongebouwd hogere toevoeging	- 5
ZH-huishoudens lagere toevoeging	332
ZH-bedrijven hogere toevoeging	- 82

In totaal is voor de zuiveringsheffing € 285.000,- begroot als oninbaar, de werkelijke toevoeging is gesplitst naar huishoudens en bedrijven en bedraagt in totaal € 35.000,-.

In de volgende tabel zijn de jaarlijkse mutaties en de stand per 31 december van de voorziening oninbare belastingdebiteuren opgenomen in relatie tot de debiteurenstand per 31 december.

Voorziening oninbaar				debiteuren	
jaar	afgeboekt	toegevoegd	stand per 31-dec	stand per 31-dec	
2011	€ 302.298	€ 150.425	€ 457.634	€ 1.416.865	
2012	€ 324.505	€ 206.460	€ 339.589	€ 1.729.428	
2013	€ 198.483	€ 345.728	€ 486.834	€ 2.147.403	
2014	€ 13.541	€ 474.185	€ 974.561	€ 8.038.221	
2015	€ 20.849	€ 275.026	€ 1.201.654	€ 5.559.489	
2016	€ 206.744	€ 272.386	€ 1.267.295	€ 4.675.084	
2017	€ 175.978	€ 232.289	€ 1.323.606	€ 4.727.939	
2018	€ 708.541	€ 564.968	€ 1.180.033	€ 5.060.906	
2019	€ 384.376	€ 727.934	€ 1.523.456	€ 4.415.397	
2020	€ 521.022	€ 964.396	€ 1.966.830	€ 4.482.533	
2021	€ 285.838	€ 357.825	€ 2.038.817	€ 5.262.431	

In 2018 heeft een inhaalslag plaatsgevonden met betrekking tot het afboeken van oudere jaren. Bij de overgang naar Sabewa Zeeland heeft het waterschap in 2012 nog posten van oudere jaren "opgeschoond", idem in 2011 bij de fusie.

Per 31-2-2011 was de stand van de voorziening oninbaar circa 32% van het openstaand saldo van € 1,4 miljoen belastingdebiteuren en per 31-12-2021 is dit circa 39% van het openstaand saldo van € 5,2 miljoen aan belastingdebiteuren. In verband met de mogelijke gevolgen van Covid19 heeft in 2020 (in vergelijking met 2019) een hogere toevoeging voor met name de zuiveringsheffing bedrijven plaatsgevonden. Ook is het totaal openstaande belastingdebiteuren gestegen ten opzichte van 2020. In 2020 bedroeg deze € 4,4 miljoen, deze hogere stand is te wijten aan het nog in de periode eind oktober - december opleggen van bedrijfsaanslagen over 2018 en 2019, maar ook voor de watersysteemheffing gebouwd 2021.

Overzicht belastingdebiteuren per 31 december bij Sabewa Zeeland

soort	jaar	stand 31-12-2020	opgelegd 2021	kwijtschelding	debiteuren oninbaar	ontvangst	saldo 31-12-2021
Ingezetten omslag	2011	1.469,24			712,98	250,12	506,15
	2012	3.427,89			1.678,82	655,77	1.093,30
	2013	7.164,59			3.947,34	1.183,60	2.033,65
	2014	29.620,97			6.405,18	4.557,96	18.657,83
	2015	42.556,90			8.897,03	7.176,42	26.483,45
	2016	64.365,09			11.176,89	11.775,43	41.412,77
	2017	82.209,12	-497,90		11.257,08	15.318,25	55.135,89
	2018	117.529,10	-726,76		13.970,04	26.137,72	76.694,58
	2019	161.473,00	15.425,18		13.216,45	61.457,03	102.224,70
	2020	449.207,02	27.075,63	35.949,86	16.178,59	239.420,94	184.733,26
	2021		19.576.680,00	794.170,98	4.171,46	18.290.723,96	487.613,60
totaal Ingez. Omslag		959.022,92	19.617.956,15	830.120,84	91.611,86	18.658.657,19	996.589,18
geb/ongeb/natuur	2011	534,52			55,72	239,93	238,87
	2012	1.740,12			298,69	715,17	726,26
	2013	4.149,20			666,94	2.172,91	1.309,35
	2014	36.459,15	-528,71		2.925,45	1.662,04	31.342,95
	2015	41.444,71	-607,35		5.288,38	5.553,13	29.995,85
	2016	48.267,90	-657,67		5.388,96	5.853,19	36.368,08
	2017	68.089,82	-1.288,14		5.152,77	8.002,27	53.646,64
	2018	102.133,39	-3.469,62		4.816,94	34.839,31	59.007,52
	2019	138.566,01	19.383,82		6.866,64	60.108,59	90.974,60
	2020	719.261,40	172.933,48		8.713,87	697.062,24	186.418,77
	2021		43.786.451,54		4.509,23	42.661.582,27	1.120.360,04
totaal geb/ongeb/natuur		1.160.646,22	43.972.217,35	0,00	44.683,59	43.477.791,05	1.610.388,93
Totaal Watersysteemheer		2.119.669,14	63.590.173,50	830.120,84	136.295,45	62.136.448,24	2.606.978,11
ZH/VHO huishoudens	2011	4.848,21	0,00		1.991,22	1.139,62	1.717,37
	2012	10.812,48	0,00		5.302,12	1.967,31	3.543,05
	2013	22.232,60	0,00		11.949,70	3.825,08	6.457,82
	2014	55.927,26	0,00		10.835,57	7.360,19	37.731,50
	2015	72.067,42	0,00		12.958,91	11.870,24	47.238,27
	2016	90.477,09	0,00		13.314,54	16.163,67	60.998,88
	2017	113.370,85	-3.504,61		13.431,84	18.399,71	78.034,69
	2018	156.541,47	-6.355,25		15.460,21	32.622,24	102.103,77
	2019	220.990,71	22.603,70		14.356,27	89.812,47	139.425,67
	2020	653.227,31	59.117,38	46.494,56	14.054,06	390.422,57	261.373,50
	2021		27.667.535,69	805.566,80	3.274,99	26.049.200,41	809.493,49
Totaal ZH/VHO huishoudens		1.400.495,39	27.739.396,91	852.061,36	116.929,43	26.622.783,50	1.548.118,01
ZH/VHO bedrijven	2011	540,16	0,00		0,00	0,00	540,16
	2012	3.130,05	0,00		662,46	727,52	1.740,07
	2013	2.822,86	0,00		931,44	426,36	1.465,06
	2014	15.336,47	0,00		4.457,47	1.401,14	9.477,86
	2015	41.845,64	0,00		4.733,89	843,60	36.268,15
	2016	70.240,58	-4.167,57		4.574,05	3.058,26	58.440,70
	2017	154.207,82	-14.212,30		5.547,86	78.799,05	55.648,61
	2018	318.934,71	612.639,00		5.245,73	623.536,93	302.791,05
	2019	165.964,45	1.012.361,02		7.416,34	835.887,49	335.021,64
	2020	189.345,36	108.282,66		11.048,02	129.577,85	157.002,15
	2021		8.468.664,12		194,67	8.326.196,56	142.272,89
Totaal ZH/VHO bedrijven		962.368,10	10.183.566,93	0,00	44.811,93	10.000.454,76	1.100.668,34
Totaal ZH/VHO		2.362.863,49	37.922.963,84	852.061,36	161.741,36	36.623.238,26	2.648.786,35
correctie verschillen Sabewa (alsnog ontvangen)					-12.197,92		
correctie ivm deb. Invorderingskosten <2013						6.666,55	6.666,55
Totaal Debiteuren		4.482.532,63	101.513.137,34	1.682.182,20	285.838,89	98.766.353,06	5.262.431,01

Per saldo is per belastingsoort (inclusief kwijtschelding en oninbaar) de volgende meer- of minder opbrengst te zien. Dit resulteert in een hogere netto belastingopbrengst van € 1.969.000,-.

Belastingsoort	€ x 1.000,-
Ingezetenen	172
Gebouwd	553
Ongebouwd	87
Natuur	8
Zuiveringsheffing huishoudens	552
Zuiveringsheffing bedrijven	633
Verontreinigingsheffing huishoudens	-9
Verontreinigingsheffing bedrijven	-27
totaal	1.969

2.8 Overkoepelende thema's

Klimaatadaptatie

Vanuit het kernteam klimaatadaptatie is binnen Zeeland, samen met provincie en de 13 gemeenten, invulling gegeven aan de klimaatadaptiestrategie Zeeland (KASZ). In de KASZ zijn 4 onderwerpen opgepakt: wateroverlast (trekker SAZ+), overstromingen (trekker Waterschap Scheldestromen), hitte (trekker gemeente Middelburg) en droogte (trekker gemeente Tholen). In november 2021 is de KASZ bestuurlijk door de algemene vergadering van waterschap Scheldestromen vastgesteld, inclusief een eerste aanzet voor een uitvoeringsprogramma. Parallel aan dit traject is op basis van de bouwstenen uit deze KASZ en conform de opdracht uit de Strategienota een eigen Waterschap Klimaatadaptiestrategie (WKAS) opgesteld. Hierin is onder andere de ambitie van het waterschap t.a.v. de kerntaken opgenomen. De WKAS is gelijktijdig met de KASZ vastgesteld door de algemene vergadering.

Duurzame energie en circulaire economie:

Duurzame energie

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Percentage energieneutraal	40%	40%	Ja
Energiebesparing per jaar	1%	0,7%	Nee

Duurzame energie

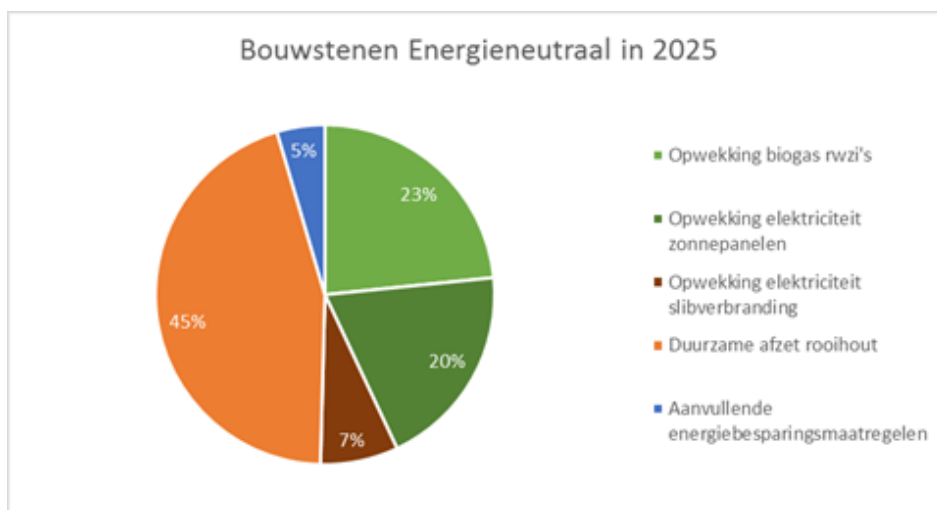
Ons doel is om in 2025 energieneutraal te zijn. Dat is in lijn met de landelijke doelstelling van de waterschapsector als geheel. Energieneutraal betekent dat in 2025 de energieopwekking gelijk moet zijn aan het energieverbruik. Dat willen we bereiken door zowel aan energiebesparing als aan duurzame energieopwekking te werken. De tussendoelstellingen voor 2021 zijn 40% duurzame opwek en 1% energiebesparing.

- Percentage energieneutraal (%)

Het doel om in 2025 energieneutraal te zijn is een vervolg op het duurzame energiebeleid voor de periode 2008-2020, dat in 2021 succesvol is afgerond. Niet alleen Scheldestromen heeft het oude beleid succesvol uitgevoerd, dat geldt ook voor de hele waterschapssector. Dit en meer valt te lezen in de klimaatmonitor van de waterschappen ([zie link](#)). Hiervan wordt nu melding gemaakt omdat deze rapportage in 2021 is opgeleverd.

Toelichting en vooruitblik

We willen in 2025 evenveel duurzame energie opwekken als het totale eigen primaire energieverbruik van installaties, gebouwen, eigen wagenpark en eigen materieel. Dit is inclusief duurzame energieopwekking bij deelnemingen zoals de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB), en inclusief de productie en duurzame afzet van houtige biomassa uit rooiwerkzaamheden. Voor de structurele aanpak van energiebesparing is eind 2020 een Energie Efficiency Plan (EEP) vastgesteld voor de periode 2021-2025 met een totaalpakket aan maatregelen om de doelstelling te bereiken. In onderstaande figuur is op hoofdlijnen te zien hoe de maatregelen te samen moeten bijdragen aan een energieneutrale organisatie in 2025.

Inmiddels is de planperiode van het EEP gestart en is er een begin gemaakt met de uitvoering van de maatregelen. Ondertussen begint duidelijk te worden dat het maatregelenpakket ons door enkele tegenvallers geen energieneutraliteit garandeert in 2025. Dit en meer valt te lezen in onderstaande toelichting. In 2022 zal bepaald worden welke bijsturing mogelijk en nodig is.

Opwekking biogas rwzi's:

Door technische problemen bij beide gasmotoren van rwzi Walcheren is er in 2021 minder energie opgewekt. Dit is gedeeltelijk gecompenseerd door extra verwerking van energierijk extern slib.

Opwekking elektriciteit middels zonnepanelen:

Begin 2020 is besloten om te investeren in grootschalige toepassing van zonnepanelen op waterschapsterreinen. In 2021 zijn er bij 6 zuiveringslocaties zonnepanelen geïnstalleerd, en een zevende locatie zal begin 2022 in gebruik worden genomen, waarmee ca. 70% van de doelstelling voor opwekcapaciteit uit zonne-energie is bereikt (3,6 MW). In 2022 zal er een heroverweging plaatsvinden van de doelstelling, alsmede de benodigde investeringen, om in 2025 energieneutraal te zijn.

Opwekking elektriciteit slibverbranding:

Bij de slibeindverwerking bij de SNB is in 2021 ca. 7% minder energie opgewekt dan in 2020.

Duurzame afzet rooihout:

Voor dit onderdeel richt het duurzame energiebeleid zich op de duurzame verwaarding van de houtige biomassa welke vrijkomt uit het 'rooi en plantbestek' van het programma wegen. Inmiddels is duidelijk dat het waterschap op deze manier in 2021 heeft bijgedragen aan de opwekking van duurzame energie en de vastlegging van CO₂ in materialen variërend van meubels tot sinaasappelkistjes.

De productie en duurzame afzet van rooihout blijft echter achter bij de verwachtingen.

Ook bij andere uitvoeringsbestekken van het waterschap komt houtige biomassa vrij komt. In hoeverre we deze houtige biomassa mee willen nemen bij de invulling van onze energiedoelstelling maakt onderdeel uit van de genoemde heroverweging in 2022.

Energiebesparing per jaar (%)

In 2021 was het totale energieverbruik hoger dan het voorgaande jaar, door nattere weersomstandigheden, maar ook door technische problemen met de gasmotoren van rwzi Walcheren.

Er zijn enkele kleinere energiebesparingsmaatregelen uitgevoerd, maar er is in totaliteit minder besparing gerealiseerd dan oorspronkelijk gepland.

Circulaire economie

Het waterschap wil, waar mogelijk, bijdragen aan de circulaire economie en streeft ernaar om in 2050 volledig circulair te zijn. In een circulaire economie worden producten en diensten zo ontworpen dat geen eindige grondstoffen worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet. Met het vaststellen van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 (WBP) is het beleid inzake de circulaire economie in 2021 sterk aangescherpt. Het beleid maakt nu veel concreter met welke circulaire uitdagingen het waterschap de komende jaren aan de slag gaat. De aanscherping is gebaseerd op een grondstoffenatlas welke duidelijk heeft gemaakt welke grondstoffen in welke hoeveelheden in de waterschapswerken omgaan. Verder is in 2021 de aandacht voor circulariteit in werken en inkopen beter procesmatig ingeregeld. Dit gebeurt via de aanpak Duurzaam GWW. Uitleg hierover is opgenomen in het WBP (p. 53).

Doelstelling voor de planperiode van de Strategienota is om tegen 2023 circulariteit en CO2 reductie mee te wegen bij alle aanbestedingen waar dat relevant is. Dit is een eerste stap richting het op termijn volledig circulair inkopen. Naar 2023 toe is hiervoor een getrapte doelstelling in de Strategienota opgenomen

Circulaire economie

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Circulair is een gunningscriterium in aanbestedingen (%)	15%	15%**	ja

* De hierboven genoemde 15% is het actuele beleid en komt overeen met de doelstelling in het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027.

** Het genoemde cijfer is een ondergrens. Het werkelijke percentage is waarschijnlijk hoger maar kan door het ontbreken van de juiste meetmethode nog niet geven worden (voor meer toelichting, zie tekst hieronder).

Via de integrale bestuursmonitor wordt u geïnformeerd over het feit dat de landelijke ontwikkeling van het meten van circulariteit moeilijk van de grond komt en nog altijd in ontwikkeling is. Dat maakt het nog onvoldoende mogelijk om op een betrouwbare manier circulariteit als gunningscriterium op te nemen in aanbestedingen. We weten dat onze aanbestedingen altijd al een bepaalde mate van circulariteit in zich hebben. Zo hergebruiken we bijvoorbeeld standaard asfalt- en puingranulaat. Ook is er via pilots aandacht voor circulariteit in onze werken. Daarmee kunnen we met voldoende zekerheid stellen dat er voldaan is aan de tussendoelstelling. De verwachte doorontwikkeling van het meten van circulariteit zal waarschijnlijk leiden tot een herdefiniëring van deze Prestatie Indicator in 2022.

Leefomgeving

Bij veel dagelijkse werkzaamheden en projecten heeft Scheldestromen invloed op de leefomgeving in Zeeland. Denk hierbij aan het landschap, natuur, cultuurhistorie en mogelijkheden voor recreatie. Onze medewerkers hebben daar dagelijks aandacht voor en werken actief samen met andere partijen. We zoeken naar mogelijkheden om eenvoudig en betaalbaar een extra bijdrage aan onze omgeving te leveren. Dit doen we bijvoorbeeld door werkzaamheden anders aan te pakken en vooraf na te denken of maatregelen relatief eenvoudig kunnen worden meegenomen in het werk. Dit borgen we in onze werkprocessen. We promoten dat bij ontwikkelingen en het uitvoeren van werkzaamheden meekoppelkansen worden benut om de biodiversiteit te verbeteren. We blijven de Visie Biodiversiteit 2018 uitvoeren. Om hier op een effectievere manier in te sturen is in 2021 samen met diverse natuurorganisaties een inspiratiedocument opgesteld. Deze maakt voor elk programma duidelijk wat de mogelijkheden zijn en op welk moment in de realisatie van onze werkzaamheden hier aandacht voor moet zijn. Waar nodig, bijvoorbeeld voor cultuurhistorie en mogelijkheden voor recreatie, stellen we waterschapsbreed beleid op. Dat is onder meer gebeurd via het Waterschapsbeheerprogramma

2022-2027 waarvoor in 2022 een implementatieplan wordt opgesteld. De belangrijkste doelstelling van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 (WBP) is intern richting geven aan de waterschapsactiviteiten en transparant hierin zijn naar onze partners en inwoners van Zeeland zodat duidelijk is waarom het waterschap welke activiteiten uitvoert.

Innovatie & kennis

Op 23 februari 2021 is het Innovatiebeleid Scheldestromen 2021-2026 vastgesteld door het dagelijks bestuur, inclusief de daarin gestelde beleidsdoelen, het ambitie scenario, opgaven en oplossingsrichtingen. De ambitie van het beleid luidt: “In control door een gestructureerde aanpak”. Daarmee wordt beoogd innovatie naar een hoger niveau te brengen door middel van structurele inbedding in de organisatie. Dit heeft betrekking op het introduceren van de juiste instrumenten, het optimaliseren van de (generieke) procesketen en het ontwikkelen van een ‘innovatieve’ waterschapscultuur. Het innovatiebeleid is tevens onderdeel van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027.

Als vervolg op het vastgestelde innovatiebeleid is gestart met het opstellen van het implementatieplan. De start van dit project vond uiteindelijk later plaats vanwege de vertraging die is opgelopen bij de teamvorming. De grootste stappen van het project hebben in kwartaal drie en vier van 2021 nog plaats kunnen vinden. Naar verwachting wordt in het eerste kwartaal van 2022 het eindresultaat opgeleverd aan de ambtelijk opdrachtgever.

Halverwege 2021 is tevens het ‘innovatie jaarverslag 2020’ gepresenteerd aan de Algemene Vergadering en de externe omgeving. Dit jaarverslag betreft een interactieve website met informatie over grote innovatie(projecten). Verder werd in dit jaar een Kennislunch georganiseerd rondom het onderwerp Circulaire Economie en de rol van de waterschappen. Het doel hiervan was om de interne kennis van dit duurzaamheidsthema te vergroten.

In 2021 zijn zowel de instrumenten ‘Kennislunch’ en het ‘innovatie jaarverslag’ geëvalueerd. Dit heeft geleid tot onder andere het initiatief om een innovatiecommunicatieplan te gaan opstellen. Dit plan zal beschrijven hoe en met welke communicatie-instrumenten zowel de ‘interne’ als de ‘externe’ communicatiedoelen het meest effectief kunnen worden bereikt. Het communicatieplan moet in het eerste kwartaal van 2022 gereed zijn en zal daarna worden uitgevoerd.

Op landelijk niveau heeft Scheldestromen bijgedragen aan het innovatieplatform Winnovatie, dat wordt aangeboden en beheerd door Het Waterschapshuis. Dit platform biedt kansen voor samenwerking met andere waterschappen en ondersteunt interne innovatieprocessen.

Crisisbeheersing

Prestatie-indicator	Doel begroting 2021	Voortgang 31-12-2021	Conform doelstelling 2021
Crisis oefeningen uitgevoerd en geëvalueerd	1	0	nee

-Crisis oefeningen uitgevoerd en geëvalueerd

Er heeft in 2021 geen oefening plaatsgevonden. Enerzijds vanwege het ontbreken van een jaarplan OTO (Opleiden, Trainen, Oefenen), anderzijds omdat het door corona minder mogelijk was fysiek te oefenen.

In 2021 stond het beheersen van risico's met betrekking tot de crisisbeheersing centraal. Een aantal jaren was het team kwantitatief en kwalitatief onderbezet, waardoor er achterstanden zijn ontstaan in het actueel houden van de planvorming, de crisisorganisatie, materieel en

materiaal. Het team is echter uitgebreid met een beleidsmedewerker, waarmee de capaciteitsproblemen gedeeltelijk zijn opgelost.

De focus van het team lag op het zorgen dat het waterschap gesteld staat bij een calamiteit: de bemensing van de crisisorganisatie op orde brengen, medewerkers die nieuw zijn binnen deze organisatie opleiden, materieel en materiaal inventariseren en de hoogst geprioriteerde plannen en draaiboeken actualiseren.

Het resultaat van deze focus was dat het waterschap tijdens calamiteiten adequaat heeft opgetreden. De steunverlening aan Limburg en de cybersecuritycalamiteit Log4j zijn er voorbeelden van.

Het doel van 2022 is het minimaal vasthouden van deze focus en indien de beschikbare capaciteit het toelaat het implementeren van het procesgericht werken, waardoor er meer grip komt op het beheersen van de risico's die het behalen van de strategische doelstelling van de crisisbeheersing bedreigen.

2.9 Analyse investeringen

Algemeen

In de begroting 2021 zijn voor de periode 2020-2024 tot een bedrag van € 168,4 miljoen projecten opgenomen. De sturing vindt plaats op een totaalbedrag van netto € 154,4 miljoen, voor 2021 € 31,1 miljoen. Het verkrijgen van subsidies kan het mogelijk maken de projecten uit te voeren tegen lagere kosten. Voor de Programmabegroting 2021 waren nieuwe investeringskredieten opgenomen waarvan de bestedingen samen met de bestedingen uit eerder verstrekte kredieten en voorbereidingskredieten uitkwamen op een netto bestedingsniveau van € 34,05 miljoen.

Er is in 2021 hard gewerkt aan de professionalisering van de organisatie. Het werken in processen en risicogestuurd werken is verder ontwikkeld om de dienstverlening voor de Zeeuwse burgers, recreanten en bedrijven te optimaliseren. Er zijn hier wezenlijke stappen in gezet maar dit moet nog verder verbeteren en is ook niet overal in de organisatie even ver. Daarnaast heeft het werken tijdens de coronapandemie en de aankomende reorganisatie veel van de medewerkers gevraagd. Het al langere tijd doorschuiven van projecten (zowel investering als exploitatie) en activiteiten naar daarop volgende jaren, zorgt inmiddels voor een ‘overprogrammering’ ten opzichte van de beschikbare formatie (deze laatste groeit immers niet mee). Daarbij komt nog dat er sprake is van een wereldwijd overspannen markt als gevolg van bouwstoffentekort, wat grote prijsstijgingen en leverantieproblemen met zich mee brengt. Deze redenen bij elkaar hebben tot gevolg dat diverse projecten vanuit de programma's niet conform planning kunnen worden gerealiseerd.

Dit heeft als gevolg dat de in de begroting 2021 geplande netto bestedingen in werkelijkheid lager uitvallen. Er is een verschil ontstaan tussen de oorspronkelijk geplande netto bestedingen in de begroting 2021 (€ 34,05 miljoen) en de daadwerkelijke netto realisatie (€ 29,17 miljoen). Per saldo is er zodoende sprake van een lagere besteding over 2021 van € 4,88 miljoen. Ten opzichte van het bestuurlijk volume van € 31,1 is er sprake van een lagere besteding van € 1,93 miljoen. Dit bedrag van het bestuurlijk volume schuift door naar 2022 of latere jaren. Hiermee zal in de voorjaarsnota 2022 rekening worden gehouden.

Voor een nadere specificatie van de verschillen per programma en voor de toelichting van de voornaamste verschillen wordt verwezen naar het onderdeel “Bestedingen” in dit hoofdstuk.

De werkelijke netto bestedingen over 2021 komen, zoals hierboven reeds aangegeven dus uit op circa € 29,17 miljoen netto (bruto €34,7 miljoen). Dit ligt lager dan de prognose van € 30,7 miljoen op basis van de monitor per september 2021. Het verschil bedraagt circa € 1,53 miljoen. De onderschrijding van de netto besteding van 2021 is in hoofdzaak een gevolg van vertraagde projecten, beperkte personeelscapaciteit en projecten die in de tijd zijn doorgeschoven. Voor een verdere toelichting op de voornaamste verschillen wordt verwezen naar het onderdeel “Bestedingen - Verschil jaarrekening 2021 ten opzichte van monitor september 2021”.

Ondanks een wederom zeer bijzonder jaar, zijn er in totaal 32 projecten als technisch en financieel afgerond opgenomen in de jaarrekening. Eind 2021 waren er nog 68 projecten onderhanden waarvan er 14 wel al technisch zijn afgerond. De onderhanden projecten worden in 2022 of latere jaren afgerond.

Kredieten

In de programmabegroting 2021 was in totaal voor netto € 34,1 miljoen aan nieuwe kredieten aangekondigd. Dit bedrag bestond voor € 21,21 miljoen uit machtigingsinvesteringen in de sfeer van onderhoud, vervanging en bedrijfsvoering. Het andere deel van € 12,89 miljoen betrof investeringen waarvoor separate voorstellen waren aangekondigd. De kredieten van de 22 machtigingsinvesteringen zijn verstrekt bij de vaststelling van de programmabegroting 2021. Voor 2 van de 3 separate investeringen zijn in de loop van 2021 de uitvoeringskredieten door de algemene vergadering verleend op basis van de aangekondigde separate voorstellen. Het ging daarbij om de volgende projecten:

- PRJ1013H HWBP Hansweert (24S-1) -realisatievoorbereiding
- PRJ1522 Aanleg zonnepanelen terrein en gebouwen

Financieel afgeronde/onderhanden investeringen en voorbereidingskrediet 2021

x € 1.000

Omschrijving	AV-krediet	AV krediet	AV-krediet	Werk.t/m	Werk.t/m	Werk.t/m	Werkelijk
	bruto	subs	netto	2021 bruto	2021 subs	2021 netto	
financieel afgerond	33.077	-4.111	28.966	31.444	-4.446	26.998	4.761
1 programma waterkeringen	655		655	361		361	171
2 programma watersystemen	15.130	-3.970	11.160	13.690	-4.372	9.319	1.067
3 programma wegen	4.690		4.690	4.991	-23	4.968	744
4 programma afvalwaterketen	8.555		8.555	8.840	-51	8.789	1.665
5 programma bestuur en organisatie	4.047	-141	3.906	3.561		3.561	1.115
onderhanden investeringen	144.132	-33.795	110.337	78.063	-20.214	57.849	24.022
1 programma waterkeringen	36.361	-26.092	10.270	19.244	-12.944	6.300	5.191
2 programma watersystemen	37.058	-4.063	32.995	21.459	-5.585	15.873	6.079
3 programma wegen	7.870	-1.040	6.830	4.182	-937	3.245	2.359
4 programma afvalwaterketen	50.758	-2.400	48.358	25.923	-614	25.308	3.540
5 programma bestuur en organisatie	12.085	-200	11.885	7.256	-134	7.122	6.852
algemeen voorbereidingskrediet	718		718	675	-61	614	358
1 programma waterkeringen	185		185	156		156	156
2 programma watersystemen	341		341	171		171	116
3 programma wegen	127		127	301	-61	240	54
4 programma afvalwaterketen	65		65	47		47	33
intern in voorbereiding				43		43	30
1 programma waterkeringen							-6
2 programma watersystemen				26		26	19
3 programma wegen				17		17	17
2 programma waterkeringen							
Eindtotaal	177.927	-37.906	140.021	110.225	-24.721	85.503	29.171

Financieel afgeronde investeringen

In de jaarverslaggeving is de inhoudelijke toelichting op de financieel afgeronde projecten opgenomen bij de diverse programma's omdat de investeringen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen binnen de programma's (zie toelichting op de financieel afgeronde projecten in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6).

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de bestedingen voor de financieel afgeronde projecten in 2021 (totale netto besteding t/m 2021 van € 26,998 miljoen) € 1,968 miljoen netto lager uitvallen (circa 6,8%) in vergelijking met de netto verstrekte (aanvullende) kredieten (€ 28,966 miljoen). In totaal 14 projecten zijn reeds technisch afgerond, maar worden pas in 2022 financieel afgerond.

De financiële analyse van de financieel afgeronde projecten is hieronder opgenomen. Hierbij is niet elk project afzonderlijk toegelicht. Er wordt per programma een beeld op hoofdlijnen

gegeven van de voornaamste financiële afwijkingen. Voor een volledig overzicht van alle financieel afgeronde projecten en de financiële afwijkingen wordt verwezen naar het onderdeel “Investerings” in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6.

Onderhanden investeringen

De actuele voortgang van de onderhanden projecten is opgenomen in de app “Projectenkaart” (te vinden via www.scheldestromen.nl/projectenkaart).

Vorbereidingskrediet

Alle investeringen die in de programmabegroting /meerjarenraming en het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) zijn opgenomen en waarvoor de algemene vergadering het krediet verstrekt op basis van separate voorstellen, worden voorbereid vanuit het algemene voorbereidingskrediet van € 1,5 miljoen. Hiertoe heeft de algemene vergadering het dagelijks bestuur gemachtigd. De voorbereiding bestaat uit alles wat nodig is om het project gereed te maken voor de uitvoering. Dit is onder andere de grondaankoop, vergunningverlening, onderzoek en bestekvoorbereiding. Er is eind 2021 € 718.000,- van de € 1,5 miljoen voorbereidingskrediet toegekend voor het voorbereiden van projecten. Voor een specificatie van de inzet van het voorbereidingskrediet per project wordt verwezen naar het onderdeel “Investerings” in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6.

Bestedingen

Algemeen

Hierna wordt een algemeen beeld geschetst van de bestedingen van de investeringen in 2021. Voor 2021 waren nieuwe investeringskredieten opgenomen waarvan de netto bestedingen samen met de netto bestedingen uit eerder verstrekte kredieten en voorbereidingskredieten in principe zouden leiden tot een netto besteding van € 34,05 miljoen. In de onderstaande tabel is per programma te zien wat het in de begroting 2021 opgenomen netto bestedingsbedrag was en de daadwerkelijke netto besteding over 2021. In de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6 is in het onderdeel “Investerings” een specificatie opgenomen van de projecten per programma en de daadwerkelijke bestedingen van de financieel afgeronde en onderhanden investeringen.

x € 1.000

Programma	Begrote netto besteding 2021	werkelijk besteding netto 2021
waterkeringen	1.043	5.512
watersystemen	9.371	7.281
wegen	3.430	3.174
afvalwaterketen	11.508	5.238
bestuur en organisatie	8.699	7.966
totaal	34.051	29.171

Ten opzichte van de geplande netto bestedingen van € 34,05 miljoen is er sprake van een lagere besteding van netto circa € 4,88 miljoen. Bij het programma Waterkeringen zien we juist dat er fors meer is uitgegeven dan begroot werd, in totaal bijna vijf maal zoveel. Bij het programma Afvalwaterketen zien we dan weer dat er fors minder is uitgegeven dan begroot, in totaal meer dan € 6 miljoen. Bij het programma Watersystemen is eveneens sprake van flink lagere bestedingen.

Bij de programma's Wegen en Bestuur en Organisatie is er sprake van beperkt lagere bestedingen. Hierna wordt per programma verder ingegaan op de voornaamste afwijkingen.

Waterkeringen

In 2021 bedraagt de werkelijke besteding qua investeringen binnen het programma Waterkeringen € 5,512 miljoen netto (bruto € 8,662 miljoen). In de begroting 2021 was een bedrag van € 1,043 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 4,469 miljoen netto meer uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het aanvragen en toekennen van aanvullend krediet voor de planuitwerkingsfase van project PRJ1013H (HWBP Hansweert). Er zal nog een aanvraag worden ingediend bij het HWBP om (een deel van) deze kosten alsnog subsidiebel te stellen.

Watersystemen

In 2021 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Watersystemen € 7,281 miljoen netto (bruto €8,6 miljoen). In de begroting 2021 was een bedrag van € 9,371 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 2,090 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met projecten die vertraging hebben opgelopen, onder andere door problemen met de grondverwerving. Daarnaast is er in sommige gevallen sprake van projecten die goedkoper zijn uitgevallen van vooraf verwacht werd.

Wegen

In 2021 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Wegen € 3,174 miljoen netto (bruto €3,482 miljoen). In de begroting 2021 was een bedrag van € 3,430 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 0,256 miljoen netto minder besteed dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat bij PRJ1299 fietspad Roterijdsijk sprake is van lagere uitgaven in 2021 als gevolg van het doorschuiven van de planning bij dit project.

Afvalwaterketen

In 2021 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Afvalwaterketen € 5,238 miljoen netto (bruto € 5,852 miljoen). In de begroting 2021 was een bedrag van € 11,508 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 6,270 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft in hoofdzaak voornamelijk te maken met doorgeschoven projecten als gevolg van problemen m.b.t. de intern beschikbare capaciteit.

Bestuur en organisatie

In 2021 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Bestuur en organisatie € 7,966 miljoen netto (bruto € 8,1 miljoen). In de begroting 2021 was een bedrag van € 8,699 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 0,733 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het doorschuiven van de investering betreffende de vervanging van tractiemiddelen.

Vershil jaarrekening 2021 ten opzichte van monitor september 2021

Programma	Prognose netto besteding september 2021	werkelijk besteding netto 2021
waterkeringen	5.260	5.512
watersystemen	6.506	7.281
wegen	3.429	3.174
afvalwaterketen	5.357	5.238
bestuur en organisatie	10.149	7.966
totaal	30.701	29.171

Bij de monitor investeringen per 1 september 2021 is een prognose qua netto besteding afgegeven van € 30,7 miljoen. Ten opzichte van de daadwerkelijke realisatie van netto € 29,17

miljoen valt deze prognose dus circa netto € 1,53 miljoen lager uit. Dit bedrag is opgebouwd uit een aantal significante afwijkingen. Het grootste deel van de afwijking valt te verklaren door een lagere besteding bij het programma Bestuur en organisatie en een hogere besteding bij het programma Watersystemen.

Bij het programma Bestuur en organisatie is er sprake van een lagere netto besteding van € 2,183 miljoen ten opzichte van de monitor van september 2021. Een van de belangrijkste oorzaken hiervoor is het doorschuiven van de investering betreffende de vervanging van trac-tiemiddelen.

Bij het programma Watersystemen is er sprake van een hogere netto besteding van € 0,774 miljoen ten opzichte van de monitor van september 2021. Dit wordt veroorzaakt doordat bij het project uitwateringskanaal Baggeren de uitvoering vlotter verloopt dan vooraf ingeschat en de betalingsfrequentie van de termijnen is bijgesteld. Dit heeft geen impact op de totaal prognose van de investering.

Gerealiseerde projecten in 2021

Ondanks de eerder genoemde zaken die de uitvoering van projecten in 2021 bemoeilijkten, zijn er ook dit jaar weer veel projecten met succes afgerond en voorbereid.

In 2021 zijn 32 projecten zowel technisch als financieel afgerond. Van deze projecten waren er 27 (= 84%) binnen het oorspronkelijk budget of met minder dan 10% overschrijding gerealiseerd. Van de overige 5 investeringen zijn de kredieten na besluitvorming in de AV gewijzigd. Eind 2021 zijn er nog 68 projecten onderhanden waarvan er 14 wel al technisch zijn afgerond. De onderhanden projecten worden in 2022 of latere jaren afgerond.

Van de 32 in 2021 technisch afgeronde projecten zijn er 29 (= 91%) binnen de oorspronkelijke planning of met minder dan 6 maanden uitloop gerealiseerd. Van de overige 3 investeringen is de geplande datum na besluitvorming.

2.10 Incidentele baten en lasten en structureel rekeningsaldo

In onderstaande tabel staan de incidentele lasten en baten in 2021. Er is gekozen om naast de mutaties uit de reserves enkel bedragen boven de € 100.000,- op te nemen, dit bedrag is gelijk aan het afgesproken rapportagebedrag voor het rapporteren van fouten en onzekerheden.

Incidentele baten en lasten per programma (groter dan € 100.000,-)	Rekening 2021	
	Lasten	Baten
Waterkeringen		
- uitgestelde werken 2020 (dekking uit bestemmingsreserve)	27	
- aanlegvoorzieningen Veerse Meer (dekking bestemmingsreserve)	175	
- bijdrage aanpassing rolbrugTholen	142	
Watersystemen		
- uitgestelde werken 2020 (dekking uit bestemmingsreserve)	373	
- hogere kosten bemonstering waterbodem ivm naar voren halen onderzoeken	141	
- lagere kosten oeverbescherming/onderhoud natuurvriendelijke oevers		162
- herstel oeverherstel 2020 Provincie Sloeweg	128	
- bijdrage Provincie oeverherstel Sloeweg		128
- Subsidie fysieke investeringen (POP3)	93	
- Subsidie Erfemissies (dekking uit bestemmingsreserve)	250	
Wegen		
- uitgestelde werken 2020 (dekking uit bestemmingsreserve)	889	
Afvalwaterketen		
- Kosten plaatsen monsternamekasten voor COVID bemonstering en COVID bemonstering	422	422
Bestuur en organisatie		
- uitgestelde werken 2020 (dekking uit bestemmingsreserve)	458	
- kosten innovatie en assetmanagement (uit bestemmingsreserve)	24	
- kosten exploitatieproject Omgevingswet/documentenatelier (uit algemene reserve)	392	
- bijdrage BZK inzake uitstel omgevingswet		87
Belastingen en algemene opbrengsten		
- Specifieke Uitkering toelagen affaire (kwijschelding 2020)		21
Totaal externe kosten/opbrengsten programma's	3.514	820
Mutaties in reserves		
Algemene reserves (watersysteembeheer en zuiveringsbeheer)	1.150	4.942
Egalisatiereserves	145	280
Bestemmingsreserve (m.u.v. bestemmingsreserves voor kapitaallasten)	4.050	2.331
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	5.345	7.553
Totaal	8.859	8.373
Saldo incidentele baten en lasten (hogere baten)		-486

X € 1.000,-

De hierboven vermelde incidentele baten en lasten zijn deels in de begroting 2021 (na wijziging) opgenomen en daarmee niet van invloed op het jaarrekeningresultaat.

De posten die niet in de begroting 2021 zijn opgenomen zijn van invloed op het jaarrekeningresultaat. Deze posten zijn in bovenstaand overzicht gearceerd opgenomen. In totaal € 926.000,- aan lasten en € 820.000,- aan baten. Het saldo hiervan maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat.

Voor een toelichting op de in de tabel opgenomen incidentele posten mag verwezen worden naar het betreffende programma.

2.11 Waterschapsbelastingen

Belastingheffing

De (netto)kosten worden gedekt door drie heffingen:

- Watersysteemheffing;
- Zuiveringsheffing;
- Verontreinigingsheffing.

Watersysteemheffing

De watersysteemheffing betreft de kosten van het watersysteembeheer met inbegrip van de zorg voor de waterkeringen, de directe lozingen op oppervlaktewater, het wegenbeheer en het passief deel van het zuiveringsbeheer.

Zuiveringsheffing

De zuiveringsheffing dekt de kosten van het transporteren en het zuiveren van afvalwater op rwzi's en de kosten van slibverwerking. De kosten van het passief gedeelte van het waterkwaleitsbeheer (gedeelte van planvorming, beheersing van lozingen e.d.) zijn bij het watersysteembeheer ondergebracht.

Verontreinigingsheffing

De verontreinigingsheffing wordt geheven van degenen die direct lozen op het oppervlaktewater (iba's, septictanks). De opbrengst komt ten goede aan het watersysteembeheer.

De kostentoedeling

De wijze waarop de kosten en opbrengsten van het watersysteembeheer aan de belastingplichtige categorieën (ingezetenen, eigenaren van ongebouwde onroerende zaken, natuurterreinen en gebouwde onroerende zaken) worden toegerekend, is vastgelegd in de kostentoedelingsverordening.

Het kostendeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) is bepaald aan de hand van de gemiddelde inwonerdichtheid per vierkante kilometer in het waterschapsgebied.

De toedeling van de resterende kosten aan de overige drie categorieën (profijtdeel) vindt plaats aan de hand van de waarde van onroerende zaken in het economisch verkeer. De onderlinge waardeverhouding van de onroerende zaken bepaalt het kostendeel per categorie.

De toedeling van de kosten van het watersysteembeheer aan de verschillende categorieën is in de kostentoedelingsverordening 2021 als volgt:

- Ingezetenen 30,00%
- Gebouwd 51,42%
- Ongebouwd 18,19%
- Natuurterreinen 0,39%

Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid wordt door Sabewa Zeeland uitgevoerd aan de hand van de door de algemene vergadering vastgestelde kwijtscheldingsnormen. Deze is vastgesteld op 100%. Dat wil zeggen dat in de regel kwijtschelding wordt verleend aan belastingschuldigen met een inkomen op of onder bijstandsniveau. In beginsel is deze norm 90% maar het waterschap Scheldestromen kent een ruimhartiger kwijtscheldingsbeleid door de norm te stellen op 100%. Alle gemeenten in Zeeland hanteren dezelfde norm. Sabewa Zeeland voert ook voor de niet aangesloten gemeenten het kwijtscheldingsbeleid uit. Door samen te werken wordt bereikt dat het indienen en afhandelen van verzoeken om kwijtschelding eenvoudiger is. De belastingschuldige hoeft maar één aanvraagformulier (met bijlagen) voor kwijtschelding van gemeentelijke en waterschapsbelastingen in te dienen.

De algemene vergadering heeft op 13 november 2013 besloten om met ingang van 2014 de kwijtscheldingsnormen te verruimen voor ondernemers (eenmansbedrijven) voor belasting-schulden met betrekking tot de privéhuishouding, met de netto-kosten van kinderopvang en voor personen van 65 jaar en ouder de kwijtscheldingsnorm te verhogen tot 100% van de van toepassing zijnde netto AOW-bedragen.

In 2016/2017 heeft een werkgroep de Leidraad kwijtschelding beoordeeld. Dit met het doel deze zo mogelijk te verduidelijken en/of te vereenvoudigen. De aangepaste Leidraad kwijtschelding is op 27 januari 2017 door het dagelijks bestuur van Sabewa Zeeland vastgesteld.

In 2019 is de Leidraad opnieuw door SaBeWa Zeeland beoordeeld en waar nodig aangepast. Hierbij is ook vooral gekeken naar de juistheid van de informatie in de Leidraad en de leesbaarheid. Ook zijn in deze aanpassingen in de bepalingen omtrent het autobezit aangepast.

Het recht op kwijtschelding wordt aan het begin van het belastingjaar beoordeeld door toezending van persoonsgegevens van die belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben ontvangen aan de Stichting Inlichtingenbureau. Deze Stichting is een onderdeel van het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid en toetst aangeleverde gegevens aan de wettelijke normen voor inkomen, vermogen en voertuigbezit, een en ander volgens de daarvoor geldende landelijke regeling.

Kwijtschelding wordt alleen verleend voor de watersysteemheffing ingezetenen en zuiveringsheffing - en verontreinigingsheffing huishoudens.

Kostendekkendheid

De netto kosten zijn toegerekend aan de belastingcategorieën en worden grotendeels gedekt door de waterschapsbelastingen. De opbouw van de verschillende belastingtarieven kan als volgt worden weergegeven. Om het dekkingspercentage te berekenen worden de kosten per eenheid tarief gedeeld door het tarief.

Bedragen x € 1,-

Inzet reserves:	Watersysteemheffing				zuiveringsheffing
	ingezetenen	gebouwd (%)	ongebouwd	natuurterreinen	
Tarief exclusief inzet reserves:	118,13	0,05935%	€ 78,89	€ 9,75	€ 65,97
Inzet reserves:					
Algemene reserve	4,91	0,00257%	3,47	0,39	1,84
Bestemmingsreserves	-1,78	-0,00093%	-1,26	-0,14	-1,00
Tariefegalisatiereserve	-	0,00026%	-1,00	-	0,24
Subtotaal	3,13	0,00190%	1,21	0,25	1,08
Tarief	€ 115,00	0,05745%	€ 77,68	€ 9,50	€ 64,89
Dekkingspercentage tarieven rekening 2021	97,35%	96,80%	98,46%	97,46%	98,36%
Dekkingspercentage tarieven begroting 2021	98,37%	99,41%	99,39%	99,50%	98,55%

Alle onttrekkingen uit de reserve hebben conform de besluitvorming plaatsgevonden. Voor een specificatie van de inzet van de investeringen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.12.

Tarieven 2021 en tariefontwikkeling

In onderstaande tabel is de tariefontwikkeling over de afgelopen jaren weergegeven voor de verschillende belastingsoorten. De verschuivingen in de tarieven 2020 en 2021 worden veroorzaakt door de nieuwe kostentoedelingsverordening 2021.

Belastingtarieven	Bedragen x € 1.000,-		
	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Watersysteemheffing ingezetenen per woonruimte	€ 107,85	€ 112,24	€ 115,00
Watersysteemheffing gebouwd % van de WOZ-waarde	0,05660%	0,05589%	0,05745%
Watersysteemheffing ongebouwd per hectare	€ 79,89	€ 85,35	€ 77,68
Watersysteemheffing natuurterreinen per ha.	€ 7,94	€ 8,18	€ 9,50
Zuiveringsheffing per vervuilingseenheid	€ 59,97	€ 62,36	€ 64,89
Verontreinigingsheffing per vervuilingseenheid	€ 59,97	€ 62,36	€ 64,89

Nieuw belastingstelsel

I De Unie-voorstellen aanpassing belastingstelsel

In de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van december 2020 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel. De besluitvorming had betrekking op drie onderwerpen:

1. Het oplossen van urgente knelpunten en de voorstellen om een aantal “meekoppelkansen” verder te brengen.

Als knelpunten waren benoemd:

- a. De weeffout in de watersysteemheffing waarbij binnen de huidige systematiek door de hoge waarde van infrastructuur de hele categorie ongebouwd te maken krijgt met hogere tarieven als de verhoudingen binnen de categorie wijzigen;
- b. Een gelijkmatige ontwikkeling van de tarieven voor alle categorieën binnen de watersysteemheffing is niet mogelijk;
- c. Het gebruik van mens en milieubelastende stoffen bij het meten, bemonsteren en analyseren van het afvalwaterwater bij de heffingsformule voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing.

De Unie heeft voor het oplossen van de knelpunten in de watersysteemheffing voorstellen gedaan voor een nieuwe kostentoedelingsmethode, de tariefdifferentiatie wegen te beperken tot 100% en de waterschappen binnen de watersysteemheffing gebouwd de mogelijkheid te geven om voor woningen en niet-woningen een verschillend tarief te hanteren.

Voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing zijn voorstellen gedaan voor een nieuwe heffingsformule, waarbij een aantal nieuwe parameters is ingebouwd. Verder zijn er voorstellen gedaan om er voor te zorgen dat waterschappen en bedrijven binnen die nieuwe heffingsformule onderbouwd kunnen voorkomen dat een te lage resp. te hoge aanslag wordt opgelegd.

Ten aanzien van de “meekoppelkansen” zijn als voorstellen vastgesteld:

- a. de waterschappen de mogelijkheid te geven om de kosten van zogenaamde plusvoorzieningen apart in rekening te brengen;

- b. de tariefdifferentiatie voor glasopstanden te behouden;
- c. voorstellen waarmee ingespeeld kan worden op waardevol afvalwater;
- d. de waterschappen de mogelijkheid te geven om maatregelen die de kosten van hemelwater beperken, te financieren uit de opbrengst van de zuiveringsheffing;
- e. het eigenaarschap voor het actualiseren van de tabel afvalwatercoëfficiënten over te dragen aan de Unie van Waterschappen.

2. Mogelijkheden om te komen tot een wendbaarder belastingstelsel dat makkelijker kan meebewegen met ontwikkelingen in de opgaven.

3. Het toekomstbestendiger maken van de gehele bekostiging van het Nederlandse waterbeheer.

II Stand van zaken voorstellen

1. Wetgevingstraject voorstellen knelpunten en meekoppelkansen

Om de voorstellen ten aanzien van de knelpunten en meekoppelkansen verder te brengen is wijziging van de Waterschapswet nodig. Na de toezending van de brief met de voorstellen aan de minister werd duidelijk dat VNO-NCW bedenkingen heeft bij de voorstellen ten aanzien van de tariefdifferentiatie gebouwd. Het ministerie van IenW bereidt een wetsvoorstel voor, waarin ook de actualisering van de tabel afvalwatercoëfficiënten wordt meegenomen. Volgens de actuele planning wordt het concept-wetsvoorstel in mei of juni 2022 in consultatie gebracht. Het voorstel over de tariefdifferentiatie gebouwd is ook onderdeel van het voorstel dat in consultatie wordt gebracht. Op basis van de consultatiereacties wordt besloten of de tariefdifferentiatie gebouwd onderdeel blijft uitmaken van het wetsvoorstel.

Volgens de huidige inschattingen zouden de eerste aanslagen op grond van het nieuwe stelsel in 2025 opgelegd kunnen worden.

2. Fiscaal-juridisch onderzoek naar een flexibeler stelsel

De laatste wijzigingen in het belastingstelsel van de waterschappen dateren uit 2007. Nadien zijn er nagenoeg geen wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen in het belastingstelsel zijn ingewikkeld en duren lang. De waterschappen hebben aangegeven dat het wenselijk is dat het belastingstelsel sneller en flexibeler in kan spelen op de wensen en eisen uit de omgeving. De Unie heeft daarom gevraagd aan de minister om samen te verkennen wat de mogelijkheden zijn om te komen tot een wendbaarder stelsel. De gezamenlijke verkenning van het ministerie van IenW en de Unie naar een wendbaarder belastingstelsel van de waterschappen is afgerond in de vorm van een extern uitgevoerd onderzoek. Het ministerie kijkt nu samen met het Uniebureau hoe de onderzoeksresultaten kunnen worden geconcretiseerd, waarbij de Unie de input van de waterschappen zal inbrengen.

3. Vervolgtraject toekomstbestendige bekostiging waterbeheer

De waterschappen hebben al langere tijd meer wensen om het belastingstelsel aan te passen dan de urgente knelpunten en meekoppelkansen. In de brief van de Unie van december 2020 zijn onder andere als wensen benoemd:

- mogelijkheden om goed gedrag te belonen, eventueel buiten de fiscaliteit om;
- betere toepassing van het principe de vervuiler betaalt, bijvoorbeeld door het belasten van diffuse bronnen;
- betere toepassing van het beginsel de kostenveroorzaker betaalt;
- het woonruimteforfait in de zuiverings- en verontreinigingsheffing.

De minister van IenW is bereid om hierin samen de vervolgstappen te zetten. Daarbij ligt er ook de relatie naar vragen vanuit de Tweede Kamer om een nadere uitwerking naar de grondwaterheffing, de belasting op leidingwater en het meer op basis van waterverbruik heffen van de zuiverings- en verontreinigingsheffing. Het traject van het toekomstbestendiger maken van de bekostiging van het waterbeheer is gestart met een gezamenlijke verkenning van Unie en

lenW, uitgevoerd door een extern bureau. Naar de Tweede Kamer heeft de minister geschreven dat het betreffende rapport zal worden meegenomen in het traject, waarvoor in de eerste helft van 2022 in overleg met alle betrokken medeoverheden een aanpak zal worden uitgewerkt.

2.12 Onttrekkingen aan (bestemmings)reserves

Algemene reserves en de bestemmingsreserves

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)									
	Saldo 31-12-2020	Onttrekking resultaat 2020	Toevoeging resultaat 2020	Saldo 31-12-2020 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Saldo 31-12-2021	Voorstel bestemming resultaat 2021	Saldo 31-12-2021 na resultaat- bestemming
Algemene reserves									
watersysteembeheer	9.812		4.485	14.296	3.923	1.150	11.523	332	11.855
zuiveringsbeheer	-1.140		470	-671	1.019	-	-1.690	113	-1.577
Totaal algemene reserves	8.671	-	4.954	13.626	4.942	1.150	9.834	445	10.279
Bestemmingsreserves									
Tariefegalisatiereserves									
Watersysteemheffing ingezetenen	277	33		243	-	-	243	185	428
Watersysteemheffing ongebouwd	-105	143		-248	-	145	-103	102	-1
Watersysteemheffing gebouwd	2.460		229	2.690	145	-	2.545	634	3.179
Watersysteemheffing natuurterreinen	46		1	47	-	-	47	13	60
zuiveringsheffing	1.780	580		1.200	135		1.065	1.173	2.238
Totaal tariefegalisatiereserves	4.458	757	230	3.932	280	145	3.797	2.107	5.904
Overige bestemmingsreserves									
Kapitaallasten fietspaden Zeeuws-Vlaanderen	4.530			4.530	134	-	4.396		4.396
Kapitaallasten extra afslag A-58 Goes	498			498	24	-	474		474
Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal	167			167	-	-	167		167
Peilbesluiten Veerse Meer, steigers	169			169	-	-	169		169
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417	-	-	417		417
Groot onderhoud waterkeringen	165			165	-	-	165		165
Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat	204			204	-	-	204		204
Uitgestelde werken en diensten	862		1.020	1.882	1.882	-	-	1.807	1.807
Cultuurhistorische duikers en sluizen	-			-	-	500	500		500
Erfemissies	-			-	-	-	-		-
Zichtbaarheid	16			16	-	-	16		16
Innovatie	65			65	10	-	55		55
Veerse Meer (convenant)	204			204	175	-	29		29
Leader	-			-	-	250	250		250
Kader Richtlijn Water (KRW)	-			-	-	300	300		300
GGA Wegen	-			-	-	50	50		50
onderzoek industrieel afvalwater - effluent	-			-	-	90	90		90
informatieveiligheid	-			-	-	1.400	1.400		1.400
Verstrekke subsidies	-		250	250	250	-	-		-
Assetmanagement	252			252	14	1.460	1.698		1.698
Totaal overige bestemmingsreserves	7.549	-	1.270	8.819	2.489	4.050	10.380	1.807	12.187
Totaal bestemmingsreserves	12.007	757	1.500	12.751	2.769	4.195	14.177	3.914	18.091
Totaal alg.- en best.reserves	20.679	757	6.455	26.377	7.711	5.345	24.011	4.360	28.370

2.13 Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's

Bij de taakuitoefening en in de bedrijfsvoering loopt het waterschap risico's van uiteenlopende aard. Tegen een deel van deze risico's kan een waterschap zich verzekeren, of moeten er voorzieningen worden gevormd, of kunnen anderszins worden opgevangen. Voor een deel van de risico's is dit echter niet het geval. Daarnaast wordt er soms voor gekozen om voor bepaalde verzekerbare risico's eigen risicodragers te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren. De niet verzekerde risico's kunnen, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties hebben. Het is dus zaak voor het waterschap, dat ze zich bewust is van de risico's die ze loopt en ze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet het waterschap opvangen met het eigen vermogen (reserves), door belastingverhoging of door ombuigingen binnen de begroting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit is dus te omschrijven als de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Het is als het ware een buffer om ervoor te zorgen dat bestaand beleid en voorzieningen niet in gevaar komen als risico's werkelijkheid worden.

Binnen de organisatie zijn er assetmanagers die zorgen voor de ontwikkeling van het assetmanagement. Met assetmanagement maken we keuzes over te nemen maatregelen, die keuzes dragen bij aan het verbeteren van de risicopositie. Met risicomangement trachten we inzicht te verkrijgen in de risicopositie om vervolgens passende maatregelen te nemen. Om dit te kunnen doen voeren we risicoanalyses uit. Met deze risicoanalyses krijgen we input voor het nemen van beheersmaatregelen.

Eind 2020 zijn de bedrijfswaarden vastgesteld zoals deze opgenomen zijn in de bedrijfswaardenmatrix. De bedrijfswaardenmatrix laat de balans zien tussen prestatie-kosten-risico's. De bedrijfswaarden zijn ook benoemd vanuit de Strategienota en het Waterschapsbeheerprogramma. Hieraan zijn effecten gekoppeld door het benoemen van potentiële gevolgen. Er zijn verschillende kansklassen benoemd. Het effect vermenigvuldigd met de kans van optreden is het risico. Met de bedrijfswaardenmatrix kan de risico-inventarisatie worden uitgevoerd en een impuls worden gegeven aan het risicogestuurd werken. In 2021 is gestart met de implementatie van de bedrijfswaardenmatrix. Vanaf 2022 zal de bedrijfswaardenmatrix verder ingebed worden in de organisatie. Een gedegen risicomangement en het bijbehorende instrumentarium zal de komende jaren verder worden ontwikkeld.

In de algemene vergadering van 6 oktober 2011 is de Nota weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen vastgesteld. Met deze beleidsnota is in de onderstaande berekening van het weerstandsvermogen rekening gehouden.

Berekening weerstandscapaciteit

In de weerstandscapaciteit worden alleen die middelen opgenomen die in een begrotingsjaar en de daarop volgende begrotingsjaren vrij aanwendbaar zijn zonder dat dit effect heeft op de gewenste kernactiviteiten van het waterschap en de gewenste ontwikkeling van de lastendruk. Er is een mogelijkheid om de belastingcapaciteit in te zetten en daarmee de weerstandscapaciteit te vergroten. In het jaar 2021 was dit niet het geval en is hier niets opgenomen.

Dit geldt voor de algemene reserve en het niet bestemde deel van de tariefegalisatiereserves.

De aanwezige overige bestemmingsreserves maken geen deel uit van de weerstandscapaciteit. Deze worden ingezet voor het doel waarvoor deze gevormd zijn.

De totale weerstandscapaciteit per ultimo van het jaar kan dan als volgt bepaald worden:

Beschikbaar	Begroot	Rekening
Stille reserve	p.m.	p.m.
Belastingcapaciteit	p.m.	- mln.
Onvoorzien	0,100 mln.	- mln.
Algemene reserves	7,069 mln.	9,834 mln.
Tariefegalisatiereserves	4,323 mln.	3,797 mln.
Totaal	11,492 mln.	13,631 mln.

Strategische risico's & ontwikkelingen

Strategische risico's zijn het gevolg van de gekozen strategische koers van de organisatie of het gevolg van gemaakte keuzes die leiden tot een strategische koerswijziging. Ze hebben impact op de strategische doelstelling van een organisatie. Vaak zijn de kans van optreden en de impact van deze risico's niet goed (financieel) te kwantificeren en niet direct te managen. Hierna wordt nader ingegaan op de strategische risico's en een relevante aantal ontwikkelingen.

Onvolledig beeld omvang benodigd (achterstallig) onderhoud

De staat van de assets (waaronder duikers, wegen en transportstelsels) van het waterschap en het benodigd onderhoud zijn niet altijd goed in beeld. Aan dit risico kunnen verschillende oorzaken ten grondslag liggen. Bijvoorbeeld, inspectieopgaven die nog niet volledig zijn uitgevoerd, het verlies van kennis door medewerkers die met pensioen gaan en het ontbreken van of niet goed ingerichte databeheersystemen. Met de ontwikkeling van assetmanagement binnen het waterschap wordt een slag gemaakt met het goed in beeld brengen van assets en het benodigde onderhoud. Data speelt daarbij een belangrijke rol. Deze ontwikkeling kan tot gevolg hebben dat de in kaart gebrachte onderhoudsopgave veel groter blijkt te zijn dan in eerste gedacht op basis van historische data. Het niet goed in beeld hebben van het benodigd onderhoud kan financiële gevolgen hebben in de vorm van hogere onderhoudskosten en/of schadelclaims. Er zouden ook gevolgen kunnen zijn voor het veilig en naar behoren functioneren van assets voor de omgeving van het waterschap.

Participatiewet en Wet banenafpraak

Met de Participatiewet en de Wet banenafpraak ligt er voor werkgevers een verplichting om extra banen te realiseren voor mensen met een beperking. Werkgevers uit de sector Overheid doen dit voor 25.000 mensen met een beperking. Dit heet de banenafpraak. Met de banenafpraak wordt de Participatiewet ondersteund. Omdat de overheid de beoogde doelstelling in 2016 niet heeft gehaald, is besloten om voor de sector overheid de Quotumwet in werking te stellen per 1 januari 2018. Voor elke niet ingevulde baan wordt er een 'boete' opgelegd van € 5.000,-. Deze 'boetes' worden op dit moment (nog) niet opgelegd. Waterschap Scheldestromen heeft de verplichting om in 2023 in totaal 19,8 banen van 25,5 uur te realiseren. Het aantal gerealiseerde banen bedraagt nog steeds 4,24. De verhoging van het aantal banen is voor 2022 benoemd als één van de HR-prioriteiten.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is inmiddels uitgesteld tot 1 januari 2023.

Om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen die vanuit de Omgevingswet aan onze organisatie gesteld gaan worden is het minimaal noodzakelijk om:

- de Waterschapsverordening te actualiseren
- de processen voor Projectbesluiten en Participatie operationeel te hebben

- Techniek in te richten: het Regelbeheer systeem en VTH systeem gekoppeld aan het DSO loket
- het VTH-proces in te richten
- de VTH-keten incl. de plantoetsing effectiever en in lijn met de Omgevingswet in te richten

Genoemde onderdelen moeten prioriteit krijgen om ervoor te zorgen dat we op tijd voldoen aan de wettelijke eisen.

COVID-19 (corona)virus

Covid19 en het waterschapswerk

De algemene situatie ten aanzien van Covid is sterk verbeterd en er wordt steeds meer mogelijk. We zijn gewend geraakt aan meer digitaal en thuis werken. De ontwikkeling naar het meer hybride werken kan er toe leiden dat aanpassingen aan de gebouwen, werkplekken en overleg ruimten nodig zijn net als aanpassing van systemen en de wijze van informatievoorziening. De directe gevolgen van bijvoorbeeld uitval van medewerkers, maar ook doorwerkingen in bijvoorbeeld revalidatietrajecten (verminderde netto productiviteit), de gespannen wereldwijde grondstoffenmarkt en de gevolgen voor onze projecten, zijn moeilijk in te schatten. Een aantal projecten heeft in ieder geval afgelopen jaar vertraging opgelopen.

Voor de belastingopbrengsten kan opgemerkt worden dat in de jaarrekening 2020 in afstemming met de accountant voor de bedrijven een hogere toevoeging aan de voorziening belastingdebiteuren is gedaan om het risico te beperken. Er vindt overleg plaats tussen de Unie van Waterschappen en het kabinet over de compensatie van mogelijk gederfde inkomsten. Voor juni 2022 moeten voor het belastingjaar 2020 onderbouwde gegevens aangeleverd worden met betrekking tot de zuiveringsheffingsheffing, kwijtschelding en oninbaar verklaarde bedragen, waarbij 2019 geldt als referentiejaar. Het is daarbij met name van belang dat er tijdig meer zicht is op de opbrengst zuiveringsheffing over 2020. De definitieve aanslagoplegging over dat jaar heeft nog niet (volledig) plaatsgevonden.

Stijgende kosten kust- en dijkversterkingen

In de praktijk is een landelijke trend waar te nemen van stijgende kosten van de kust- en dijkversterkingen die nodig zijn om te voldoen aan de wettelijke norm. De directe bouwkosten stijgen en de beprijzing van risico's wordt meegenomen in de kostenopstelling.

We zijn alert op de toekomstige kosten van de waterveiligheidsopgave. Deze mogen niet leiden tot een onevenredige lastenverzwaring voor de Zeeuw. Een evaluatie van de huidige financieringsregeling is voorzien in 2023. Bij de uitvoering van kust- en dijkversterking onderzoeken we verschillende scenario's om de meest haalbare en betaalbare oplossing te bepalen. De wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen en de daarin gelegen kunstwerken bevindt zich in de afrondende fase. Naar verwachting zal de beoordeling medio 2022 afgerond zijn en is er een beeld van de Zeeuwse opgave en de daarmee samenhangende kosten.

Operationele risico's

De benodigde weerstandscapaciteit voor de operationele risico's is tot op heden steeds geraamd op een bedrag van maximaal € 4 miljoen. Daarbij ontbrak een onderbouwde weerstandscapaciteit. Operationele risico's kunnen optreden bij de uitvoering van de bedrijfsfuncties van de organisatie als gevolg van ontoereikende of niet succesvolle interne processen, mensen en systemen, of externe gebeurtenissen. Nu heeft voor het eerst een gekwantificeerde analyse van de operationele risico's plaatsgevonden. Voor deze analyse zijn de volgende typen risico's buiten beschouwing gelaten:

- projectrisico's waarvoor binnen het project al een voorziening is getroffen;
- strategische risico's die niet goed (financieel) te kwantificeren zijn.

Het waterschap werkt er aan om de risico's bij de uitvoering van de kerntaken op een meer systematische eenduidige wijze te gaan beheersen. Als start hiervan is in 2020 de bedrijfswaardenmatrix opgesteld waarmee het risiconiveau van een gebeurtenis kan worden vastgesteld. Risico's worden uitgedrukt als kans x effect. Door de kans van voorkomen van een ongewenste gebeurtenis en het bijbehorende gevolg (effect) tegen elkaar af te zetten in de matrix, wordt het risiconiveau bepaald. Het risiconiveau geeft aan of het waterschap een risico acceptabel vindt of niet. Op basis daarvan kunnen vervolgens maatregelen ontworpen worden om risico's te verkleinen door de kans van optreden of het effect te verkleinen. Voor de restricties die dan nog resteren en waarbij sprake kan zijn van financiële tegenvallers, is er een bepaalde weerstandscapaciteit nodig. Als die risico's zich vervolgens manifesteren kan de weerstandscapaciteit worden aangewend.

In het onderstaande geconsolideerde risico-overzicht is de benodigde weerstandscapaciteit opgenomen. Daarvoor zijn eerst de belangrijkste operationele risico's binnen de vijf programma's geïnventariseerd. Er is gekeken naar de restrisico's - na beheersing - met een maximaal financieel gevolg van meer dan € 100.000.-. Vervolgens zijn de risico's gekwantificeerd in 'kans van optreden' en het 'maximale financiële gevolg'. De financiële impact van het risico is bepaald door deze twee waarden met elkaar te vermenigvuldigen. Deze exercitie leidt tot de volgende tabel met gekwantificeerde operationele risico's, waarmee de benodigde weerstandscapaciteit is bepaald. De operationele risico's zullen in de toekomst periodiek worden geëvalueerd.

Operationeel risico	Programma	Kans van optreden ¹	Impact in € (x 1.000) ²
1. kostenstijgingen en marktontwikkeling bij aanbestedingen	Alle	Hoog	2.610
2. Extra energiekosten riool- en polder gemalen door extreme neerslag	Watersystemen/ Afvalwaterketen	Midden	438
3. Verantwoording van voorbereidingskredieten projecten in exploitatie bij niet-uitvoerbare projecten of scopewijziging	Watersystemen / Wegen	Midden	301
4. Mogelijke BTW-plichtigheid SNB	Afvalwaterketen	Midden	80
5. Mogelijke uitval of onderbreking van ICT middelen en processen	Alle	Klein	850
6. Schade aan waterkeringen door extreme stormen	Waterkeringen	Klein	510
7. Extra inzet gladheidbestrijding als gevolg van extreem winterweer	Wegen	Klein	376
8. Schending van de AVG Privacywet	Bestuur & Organisatie	Klein	70
		TOTAAL	5.235

Tabel 1 Geconsolideerd overzicht operationele risico's, jaarverslaggeving 2021

¹ De kans van optreden kan worden gekwantificeerd als: klein (impact-17%), midden (impact-50%) en groot gevolg (impact-83%).

² Impact = kans x financieel gevolg in €

De beschreven operationele risico's worden hieronder verder toegelicht.

1. kostenstijgingen en marktontwikkelingen bij aanbestedingen

Als gevolg van de Coronacrisis, de grote vraag naar grondstoffen en inflatie heeft het waterschap te maken met stijgingen van materiaalkosten. Voor aanbestedingen vanuit exploitatiebudgetten kunnen deze kostenstijgingen en marktontwikkelingen directe gevolgen hebben, waarbij het resultaat van de aanbestedingen hoger uitvalt. Ook recente aanbestedingen van leveringen en diensten, zoals van laboratoriumwerkzaamheden en maaiwerkzaamheden, hebben aangetoond dat dit een reëel risico is. Niet altijd is de mogelijkheid aanwezig om binnen de huidige begroting bij te sturen. Naast de prijsstijgingen door de pandemie is de oorlog in Oekraïne van invloed op de prijzen door de sancties tegen en van Rusland. De mogelijke gevolgen van dergelijke kostenstijgingen in 2022 zijn ingeschat op € 3.000.000,-.

2. Extra energiekosten riool- en poldergemalen door extreme neerslag

Een risico dat samenhangt met de klimaatverandering is de kans op hogere energiekosten door extreme neerslag. Extreme neerslag heeft dan vooral invloed op de energiekosten van riool- en poldergemalen. Voor de begroting 2022 is uitgegaan van € 3.500.000,- aan electriciteitskosten. Op basis van historische feiten kan er bij dit risico een maximale afwijking van 25% optreden in het geval het waterschap te maken krijgt met extreme neerslag. Dit leidt dan tot een financieel gevolg c.q. hogere energiekosten van € 875.000,-. De kans van optreden is gerubriceerd in de categorie "midden".

3. Verantwoording van voorbereidingskredieten projecten in exploitatie bij niet-uitvoerbare projecten of scopewijziging

Van twee grote projecten in de voorbereidingsfase zijn er nog onzekerheden ten aanzien van de uitvoering. Het gaat om het project herinrichting Kruispolder (PRJ1168C) en het project aanleg fietspad langs de Roterijdkijk (PRJ1299). Voor het project Kruispolder geldt dat er gaandeweg het traject keuzes zijn gemaakt of situaties zijn ontstaan die de uitvoerbaarheid in de weg staan. Ook in het geval dat het project in een gewijzigde variant doorgaat, is het risico aanwezig dat bepaalde voorbereidingskosten (bijvoorbeeld gemaakte kosten voor de aanvraag van de RVO subsidie) in de exploitatie verantwoord moeten worden. De omvang van dit risico is ingeschat op € 500.000,- met een gemiddelde kans van optreden. Voor het project fietspad Roterijdkijk geldt een risico van € 301.000,- met een kleine kans van optreden. De doorgang van dit project hangt nog af van één grondaankoop, waarover in de loop van het voorjaar van 2022 meer duidelijkheid zal ontstaan.

4. Mogelijke BTW-plichtigheid SNB

Met betrekking tot de verwerkingskosten van zuiverings-slib door N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) kan mogelijk sprake zijn van een nabetaling van BTW als gevolg van het mogelijk niet meer mogen toepassen van de BTW-koepelvrijstelling. Het eventueel vervallen van deze koepelvrijstelling zal leiden tot een BTW heffing over de volledige prestaties die door SNB aan ons waterschap is geleverd, waarbij nu sprake is van een vrijstelling. Het effect hiervan wordt door SNB ingeschat op € 1,76 miljoen wat op basis van ons aandeel in het verwerkte zuiverings-slib zou neerkomen op € 160.000,-. Omdat de uitkomst van het overleg met de Belastingdienst nog onzeker is, bij het opmaken van de jaarrekening over 2021, is er geen voorziening voor gevormd maar opgenomen in deze risicoparaagraaf.

5. Mogelijke uitval of onderbreking van ICT middelen en processen

Voor het dagelijkse werk van het waterschap wordt veelvuldig gebruik gemaakt van ICT middelen en geautomatiseerde processen. Het gebruik hiervan gaat gepaard met een risico dat grote nadelige gevolgen kan hebben. Daarbij moet worden gedacht aan het niet kunnen bedienen of uitvallen van kunstwerken en installaties met (milieu)schade tot gevolg, het stil komen te liggen van werk en het verlies van data (cybersecurity). Verschillende oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen, zoals uitval van systemen, cyberaanvallen, het niet voldoen aan de Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO), maar ook een toenemende belasting van

computersystemen als gevolg van meer medewerkers die gelijktijdig thuiswerken. De extra onvoorziene kosten kunnen bijvoorbeeld zitten in externe inhuur, hogere exploitatiekosten, het eisen van losgeld (bij cyberaanvallen) en extra heffingskosten wanneer er noodgedwongen ongezuiverd afvalwater moet worden geloosd op Rijkswateren. De omvang van deze onvoorziene kosten wordt geschat op € 5.000.000,-.

6. Schade aan waterkeringen door extreme stormen

Het waterschap heeft meerdere keren per jaar te maken met stormen variërend van licht tot zeer zwaar. Daarbij kan de periode tussen twee stormen in kort zijn. De soms (grote) schade die een storm tot gevolg kan hebben betreft voornamelijk de waterkeringen assets. Er moet worden gedacht aan schade aan glooiingen, steenzettingen, vooroevers en kreukelbermen. Indien er sprake is van schade moeten er acute herstelwerkzaamheden worden gepleegd. De onvoorziene kosten die bij dit risico komen kijken, als gevolg van grote schade aan waterkeringsobjecten door een zware storm, zijn geraamd op € 3.000.000,-.

7. Extra inzet gladheidbestrijding als gevolg van extreem winterweer

Ondanks de klimaatverandering en stijgende temperaturen, is er altijd nog kans op extreem winterweer. Dit kan er toe leiden dat extra inzet in het kader van de gladheidbestrijding nodig is om de veiligheid van de wegen van het waterschap te waarborgen. Gemiddeld is voor het strooiseizoen in de begroting 2022 rekening gehouden met 26 preventieve acties, 10 bruggenacties en 5 curatieve acties. Gebaseerd op enkele extreme winterseizoenen uit het verleden is er bij de bepaling van de omvang van dit risico uitgegaan van 8,5 extra preventieve acties en 17 extra curatieve acties, wat leidt tot een financieel gevolg van € 2.211.000,-.

8. Schending van de AVG Privacywet

Uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vloeien plichten voort voor elke organisatie, dus ook waterschap Scheldestromen. Het niet voldoen aan deze plichten kan leiden tot boetes van de toezichthouder Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en tot claims op schadevergoeding door betrokkenen (zoals burgers of medewerkers). De kans op deze risico's is erg moeilijk in te schatten. Dit wordt bepaald door de mate waarin het waterschap aan de wet voldoet, de zwaarte van eventuele overtredingen, de medewerking tijdens eventuele onderzoeken en de vraag of klachten worden ingediend door betrokkenen, waarnaar eventueel onderzoek zou worden ingesteld.

De maximale boetebedragen onder de AVG kunnen voor diverse categorieën van overtredingen oplopen tot € 20 miljoen. Dergelijke bedragen zullen alleen bij buitensporig zware overtredingen worden opgelegd. De AP heeft in haar boetebeleidsregels vier categorieën van basisboetes vastgesteld, variërend van € 100.000,- tot € 725.000,-. Deze basisboetes kunnen, naargelang de aard van de overtreding en andere omstandigheden, worden verlaagd of verhoogd.

Schadevergoedingen voor betrokkenen kunnen worden toegekend op grond van materiële of immateriële schade. Materiële schade ontstaat in veel gevallen niet naar aanleiding van een schending van de persoonlijke levenssfeer. Immateriële schade, zoals reputatieschade of psychisch lijden, is waarschijnlijker, maar tegelijk moeilijk te bewijzen en te kwantificeren. In het algemeen is tot nu toe uit rechtspraak in Nederland gebleken dat schadebedragen tussen de € 250,- en € 2.500,- per betrokkene liggen, afhankelijk van de zwaarte van de inbreuk. In potentie kan dat, bij een grote groep getroffen, tot een grote schadepost leiden. Van dergelijke claims is echter slechts sporadisch sprake, bijvoorbeeld in het kader van grote social mediabedrijven.

Voor de berekening van de van de benodigde weerstandscapaciteit is het financieel risico ingeschat op € 412.500,-.

Berekening waardering weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit

en de benodigde weerstandscapaciteit. In de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen is bepaald dat het weerstandsvermogen van waterschap Scheldestromen moet voldoen aan de waardering B, ruim voldoende.

Bij beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel.

Waardering	Verhouding	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Op basis van deze indeling kan het weerstandsvermogen als volgt worden geclassificeerd.

	begroot	rekening
Risico's	€ 4 mln	€ 5,235 mln
Weerstandscapaciteit	€ 11,492 mln	€ 13,631 mln
Weerstandsvermogen	2,87	2,6
Waardering	A	A

2.14 Financiering, rente en schuldpositie

Het doel van de paragraaf financiering is het bevorderen en transparant maken van het financierings- en treasurybeleid, het verbeteren van de besluitvorming daarover en het beter mogelijk maken van een goede beoordeling daarvan door de toezichthouder. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vermogensbehoefte, de renteontwikkeling en het risicobeheer.

Vermogensmutaties

De vermogenstoename of afname in het afgelopen jaar kan bepaald worden door het verschil tussen herkomst en bestedingen van middelen.

Vermogensmutaties		Bedragen x € 1.000		
		Herkomst	Besteding	
<i>Vaste activa:</i>	Afschrijvingen	21.301		
	Bijdragen van derden	5.386		
	Verkopen en fin.act.	294		
	Bruto uitgaven		34.687	
<i>Eigen vermogen:</i>	Toevoegingen	5.345		
	Onttrekkingen		7.711	
<i>Voorzieningen:</i>	Toevoegingen	750		
	Onttrekkingen		348	
<i>Langlopende schulden:</i>	Stortingen	70.000		
	Aflossingen		21.702	
	Totaal	103.076	64.448	
		Vermogenstoename		38.628

Financiering

In 2021 is voor € 21.702.000,- afgelost en zijn vaste financieringsmiddelen aangetrokken tot een bedrag van € 70.000.000,-. Dit betreft het geraamde financieringstekort voor de jaren 2021-2024. De verwachting was dat de rente in de loop van 2022 zou stijgen, onder andere als gevolg van de oplopende inflatie en de aangekondigde afbouw van de steunmaatregelen van de Europese Centrale Bank. Gelet op de renterisiconorm en de spreiding van de aflossingen is gekozen voor 2x een lening van € 25,- miljoen met een looptijd van 50 respectievelijk 47 jaar en een lening van € 20,- miljoen met een looptijd van 46 jaar. Alle drie de leningen zijn afgesloten tegen een rentepercentage van 0,607% bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Renteontwikkeling

Bij de programmabegroting is uitgegaan van een rente van 0,50% voor de financieringsbehoefte 2021 en 2 % voor de financieringsbehoefte van 2022 -2024.

Renteschema

Door de Commissie is de Notitie rente 2017 uitgebracht. In deze notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Geadviseerd wordt een renteschema op te nemen, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening.

Renteschema			Rekening 2021		Begroting 2021			
1	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	€	4.798.000	€	4.738.350		
2	De externe rentebaten (idem)	-/-	€	-50.000	€	-2.213		
saldo rentelasten en rentebaten			€	4.748.000	€	4.736.136		
3	rentelasten die specifiek moeten worden toegerekend	-/-	€	-	€	-		
4	rentebaten die specifiek worden toegerekend	+	€	-	€	-		
aan de taken toe te rekenen externe rente via rente omslag			€	4.748.000	€	4.736.136		
aan de taken toegerekende rente (rente omslag) watersysteem- en zuiveringsbeheer			-/-	€	-4.748.000	€	-4.736.136	
5	Renteresultaat		€	-				
Taken				boekwaarde	%	boekwaarde	%	
watersysteem- en zuiveringsbeheer			€	291.272.057	1,630%	€	298.693.334	1,586%

Doordat bij de jaarrekening het omslagpercentage opnieuw bepaald wordt (nacalculatie) is er geen sprake van een “renteresultaat”. Toegestaan is, indien de afwijking maximaal 25% afwijkt ten opzichte van het voorcalculatorisch omslagpercentage, het begrotingspercentage te hanteren. In afwijking van de rentenotitie wordt voor de boekwaarde uitgegaan van de gemiddelde boekwaardes op 1-1 en 31-12. In de rentenotitie wordt als basis de boekwaarde 1-1 genomen. Dividendopbrengsten, winstuitkeringen, koers- en waardeverschillen maken geen deel uit van de renteomslag.

Risicobeleid

Het treasurybeleid is defensief en risicomijdend, en is er op gericht toekomstige risico’s inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te verschuiven. Het risicobeheer bestaat uit o.a. renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico, waarbij voor ons het renterisico het belangrijkste is. De uitvoering van de treasurytaak mag in ieder geval niet leiden tot een vergroting van de risico’s voor de organisatie. Hierbij geldt dat het niveau van renterisico’s in de komende jaren de wettelijke normen (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm), zoals vastgelegd in de Wet Fido niet overschrijdt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt blijft. De renterisiconorm is voor de waterschappen vastgesteld op 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het betreffende jaar. Het waterschap heeft geen leningen met een renteherziening.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	2021
1 Totaal programmabegroting	129.788
2 Vastgesteld percentage 30%	
3 Renterisiconorm (30% van 1)	38.936
4 Betaalde aflossingen	21.702
Ruimte (3-4)	17.234

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat het waterschap het afgelopen jaar onder de norm is gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum dat gesteld is aan de mate waarin van korte financiering (looptijd maximaal één jaar) gebruik mag worden gemaakt. In de 'Uitvoeringsregeling Fido' is dit maximum voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Voor het waterschap betekent dit voor 2021 afgerond € 29,851 miljoen.

Periode (einde van het)	Bedragen x € 1.000		
	Vlottende schuld (-/-)/middelen	Kasgeldlimiet	Ruimte onder Kasgeldlimiet
1 ^e kwartaal	€ 11.516	€ 29.851	€ 18.335
2 ^e kwartaal	-€ 1.306	€ 29.851	€ 31.157
3 ^e kwartaal	-€ 7.420	€ 29.851	€ 37.271
4 ^e kwartaal	-€ 38.817	€ 29.851	€ 68.669

Schuldpositie

De netto schuld als aandeel van de inkomsten (netto schuldquote) geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Anders gezegd: kan het waterschap zijn schulden wel dragen?

In de beoordeling van de schuldpositie dient de taakuitoefening uitdrukkelijk betrokken te worden. Het waterschap moet in het beheersgebied investeren om een goede uitvoering van de waterschapstaken te garanderen. Deze netto schuldquote geeft, naast andere kengetallen, aan dat veel vreemd vermogen van het waterschap vast zit in met name de materiële vaste activa.

De netto schuldquote voor waterschap Scheldestromen bedraagt op basis van de jaarrekening 2021 228%. Deze berekening is gebaseerd op de opbrengsten uit belastingen inclusief de bijdrage wegen via het gemeentefonds, precario en dividend en wijkt daarmee af van de berekening van de Unie van Waterschappen. De andere berekeningsmethodiek is gebaseerd op de besluitvorming in de AV van 30 mei 2018, waarbij tevens besloten is dat een netto schuldquote lager dan 250% acceptabel is. Als waterschap moeten wij blijven investeren in het beheersgebied om een goede uitvoering van de waterschapstaken te garanderen. Op dit moment ligt er een aanzienlijke opgave op meerdere gebieden die zorgt voor een aanzienlijke investeringsopgave.

jaar	investe-rings volume	afschrij- ving	overig finan- ciering ¹	vaste schulden-last	overige schulden (-vorde- ringen) ²	totaal saldo schulden	belasting- wegen, precario, dividend ^{3a}	netto- schuld- quote ^{3b}
2016 R	17,2	18,3	10,4	240,5	-3,2	237,3	101,1	235%
2017 R	21,9	18,5	-5,7	238,2	2,3	240,5	103,3	233%
2018 R	33,6	18,6	2,7	255,9	2,2	258,1	106,4	243%
2019 R	27,0	19,7	-24,6	238,6	27,6	266,2	110,8	240%
2020 R	25,9	20,4	17,3	261,4	6,73	268,1	116,3	231%
2021 R	29,0	21,3	40,6	309,7	-33,415	276,3	121,4	228%

1 overige financiering: voorfinanciering, teruggave beleggingsproduct, reserves

2 overige schulden (- vorderingen): kortlopende schulden, overlopende passiva/activa, vorderingen, liquide middelen

3a belastingopbrengsten incl. precariobelasting en uitkering wegen/dividend (beleid waterschap Scheldestromen AV 30-5-2018)

3b berekende schuldquote op basis van (3a) het vastgestelde beleid waterschap Scheldestromen

Bij de begroting 2021 werd nog uitgegaan van een schuldquote van 244%. Deze was gebaseerd op de jaarrekening 2019 en begrotingscijfers van 2020 / 2021. De geprognostiseerde schuldenlast bedroeg hierin € 291,54 mln. Werkelijk 2021 is de schuldenlast € 15 mln lager. Dit wordt veroorzaakt door een lager investeringsniveau in 2020 en 2021 van resp. € 4,1 en € 4,2 mln en ontvangen voorschotten, onder andere voor de vooroverbestortingen. Hierdoor was minder financiering nodig.

2.15 EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie in het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch Monetaire Unie, is in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt over gezonde overheidsfinanciën. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dat 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Voor de bepaling van het tekort tellen ook de uitgaven van de lagere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) mee.

Op grond van de Wet hof (houdbare overheidsfinanciën) moeten de vier overheden samen invulling geven aan de eisen die vanuit de Europese Unie ten aanzien van met name het EMU-saldo en de EMU-schuld worden gesteld. Om de voor hun kerntaken noodzakelijke investeringen uit te kunnen voeren, hebben de lagere overheden een zekere ruimte in het Nederlandse EMU-saldo nodig. De Wet hof kent als systematiek dat een kabinet aan het begin van zijn regeerperiode afspraken met IPO, VNG en Unie maakt over de ruimte voor de decentrale overheden in het EMU-tekort gedurende de gehele regeerperiode.

Het overleg met het kabinet heeft geresulteerd de volgende afspraken voor de periode 2019 - 2022:

- de ruimte voor de decentrale overheden is tot en met 2022 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP);
- de 0,4% ruimte is nader verdeeld in: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen.
- de op basis van deze verdeling berekende individuele referentiewaarde voor het waterschap bedraagt € 13,5 miljoen voor 2019 (€ 13,8 miljoen voor 2020, € 14,0 miljoen voor 2021 en € 14,2 miljoen voor 2022).

Het EMU-saldo kan op basis van de jaarrekening 2021 als volgt berekend worden:

Berekening EMU-saldo	Rekening 2020	Rekening 2021
+ Resultaat	5.698	4.360
- Dotaties/onttrekkingen aan reserves	-2.320	-2.366
- Opbrengstsoort geactiveerde lasten	-3.248	-3.725
1 EMU-exploitatiesaldo	130	-1.731
- Bruto investeringen (excl. geactiveerde lasten)	-30.294	-30.962
+ Investeringsubsidies	7.564	5.386
+ Verkopen	93	130
+ Afschrijvingen	20.382	21.301
2 Invloed investeringen	-2.255	-4.145
+ Toevoeging aan voorzieningen	78	750
- Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-331	-348
3 Invloed voorzieningen	-253	402
4 Invloed reserves	-	-
5 Deelneming en aandelen	-	-
EMU - SALDO	-2.378	-5.474

Analyse verschil tussen programmabegroting en jaarrekening

Het gerealiseerde EMU saldo voor Scheldestromen overschrijdt het toegestane tekort niet. Het verschil met de programmabegroting (EMU-saldo begroot € -11,5 miljoen) is € 6,0 miljoen lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het jaarrekeningresultaat van € 4,0 miljoen en door de lagere netto investeringen van € 2,0 miljoen. Ten opzichte van 2020 wordt het verschil hoofdzakelijk veroorzaakt door een lager exploitatiesaldo en een hoger investeringsaldo.

2.16 Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn aan de primaire processen van de waterschappen (artikel 4.21 Waterschapsbesluit). De bedrijfsvoering kenmerkt zich door kosteneffectiviteit en een sturingsprincipe waaraan continue verbetering inherent is.

Voor een toelichting op en de prestaties (uit de Strategienota) over de bedrijfsvoering mag worden verwezen naar het programma Bestuur en organisatie waar de ondersteunende processen zijn ondergebracht.

Hierna volgt een toelichting op een aantal organisatiebrede onderwerpen en processen.

Besturing

De wijze van besturing is vormgegeven in het managementproces waarin de PDCA-cyclus (plan-do-check-act) de basis vormt. In alle processen wordt continu gezocht naar mogelijkheden om ze beter en efficiënter uit te voeren, wat inhoudt dat zowel bij plannen, uitvoering als bijsturing keuzes gemaakt worden op basis van het te verwachten en gerealiseerd effect. Hiervoor is digitaal een monitor beschikbaar die een integraal beeld geeft van de prestatiedoelstellingen uit de Strategienota, investeringen, exploitatie en bijbehorende risico's. Hierover wordt de algemene vergadering 2 maal per jaar geïnformeerd. Deze informatie vormt de basis voor de (bij)sturing binnen de organisatie. Bij de jaarrekening vindt de eindverantwoording plaats over eveneens de prestaties, investeringen, exploitatie en risico's.

Organisatieontwikkeling

De meerjarige organisatieontwikkeling wordt voortgezet. Op basis van veranderde inzichten over de besturing van de organisatie en de aansturing van medewerkers vindt in 2022 een herstructurering van de inrichting van de organisatie plaats en wordt het top- en middenmanagement anders ingericht. Volgens de huidige planning is de uitwerking en de invulling van de organisatiestructuur in de eerste helft van 2022 afgerond. Verder wordt ingezet op een verandering van de cultuur: hoe gaan we binnen onze organisatie met elkaar om en hoe kunnen we de onderlinge samenwerking nog verder verbeteren. Hiertoe is onder meer een nieuwe leiderschaps- en een medewerkersprofiel opgesteld.

Wat blijft is de ambitie om in de toekomst meer omgevingsgericht, procesgericht en risicogestuurd te werken. Zo worden verdere stappen gezet in de richting van een procesgerichte organisatie en komt er meer aandacht voor project- en programmamanagement. Dit alles met als doel om als waterschap gesteld te staan voor een doelmatige, efficiënte en kostenbewuste taakuitoefening door deskundige en bevlogen waterschappers. Maar ook om te voldoen aan de eisen die de maatschappij, samenwerkingspartners en de belastingbetalende burger aan een modern waterschap stellen.

Assetmanagement

In de organisatiestructuur zijn assetmanagers aangesteld ten behoeve van het ontwikkelen van het assetmanagement. Met assetmanagement maken we keuzes over te nemen maatregelen en die keuzes dragen bij aan het verbeteren van de risicopositie. Met risicomangement trachten we inzicht te verkrijgen in de risicopositie om vervolgens passende maatregelen te nemen. Om dit te kunnen doen voeren we risicoanalyses uit. Deze risicoanalyses zijn nodig omdat het zorgt voor input dat het nemen van maatregelen rechtvaardigt naar de belanghebbenden van een organisatie.

In 2020 is de bedrijfswaardenmatrix vastgesteld. In de bedrijfswaardenmatrix zijn de belangrijke waarden voor waterschap Scheldestromen opgenomen. De bedrijfswaardenmatrix laat de balans zien tussen prestatie-kosten-risico's. Vanuit de Strategienota en het waterschapsprogramma zijn de bedrijfswaarden benoemd. Hieraan zijn effecten gekoppeld door het benoemen van potentiële gevolgen. Er zijn verschillende kansklassen benoemd. Het effect vermenigvuldigd met de kans van optreden is het risico. Met de bedrijfswaardenmatrix kan de risico-inventarisatie worden uitgevoerd. In 2021 is de bedrijfswaardenmatrix geïmplementeerd en

zijn de eerste ervaringen opgedaan met de toepassing er van. Vanaf 2022 zal de bedrijfswaardenmatrix verder ingebed worden in de organisatie en breed ingezet worden. Een gedegen risicomanagement en het bijbehorende instrumentarium zoals de bedrijfswaardenmatrix zal de komende jaren op deze manier verder worden ontwikkeld.

2.17 Verbonden partijen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin het waterschap participeert en waarin het tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Het gaat hierbij om banden met derde partijen, waarbij realiseren van een publiek belang centraal staat.

Per partij is sprake van een financieel en bestuurlijk belang. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: vertegenwoordiging in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De onderstaande verbonden partijen zijn van toepassing:

1. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
2. N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
3. Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)
4. Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland
5. Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland
6. Unie van Waterschappen

Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Ingangsdatum	1954	
Participanten	Aandeelhouders: Staat der Nederlanden, 9 provincies en alle waterschappen.	
Publiek belang	Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen.	
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), naar rato van het aantal aandelen heeft het waterschap hierin stemrecht (6%). Ieder aandeel A heeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.	
Financieel belang	Het waterschap is aandeelhouder van 6,0% van het nominale aandelenkapitaal (4.380 aandelen A en 166 aandelen B). Op basis van het gestort aandelenkapitaal is er een financieel belang van 7,67%. De AVA heeft besloten vanaf 2019, over het boekjaar 2018, weer dividend uit te keren (vanaf 2012 gestopt om te voldoen aan kapitaaleisen Basel III). Over het boekjaar 2020 is in 2021 € 3.453.000,- ontvangen aan dividend.	
Vermogen (jaarrekening 2020)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01 € 1.796,- mln.	€ 94.083,- mln.
	31-12 € 1.827,- mln.	€ 104.729,- mln.
	Gerealiseerd resultaat (na belastingen) 2020 € 81,- mln. (2019 € 95,- mln).	
Beleidsvoornemens verbonden partij	Maatschappelijke relevantie (lagere lasten voor de burger en verduurzaming), hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.	
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen	
Risico's	Volgens de verwachtingen zijn de economische ontwikkelingen in Nederland positief. Internationaal blijven de onzekerheden bestaan die de Nederlandse en Europese economie raken.	
Relatie met programma	Belasting- en algemene opbrengsten	
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Ir. C.J.C. Michielsen	

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)										
Vestigingsplaats	Moerdijk									
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap									
Ingangsdatum	2010									
Participanten	De waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Vechtstromen, Scheldestromen.									
Publiek belang	Duurzame oplossing op het gebied van het verwerken van zuiveringslib tegen zo laag mogelijke kosten. Missie van SNB luidt: een voorbeeldfunctie bij de verwerking van zuiveringslib. Zij garandeert continuïteit in slibverbranding met maximaal respect voor mens en milieu tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.									
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de Raad van commissarissen en de aandeelhoudersvergadering.									
Financieel belang	Waterschap Scheldestromen heeft met ingang van 2018 een aandeel van 7,97% in SNB. De waarde van de aandelen bedraagt € 354.014,-. Ter financiering is in de vorm van een storting in de agioreserve een totaal bedrag van ruim € 7,9 miljoen (7,97%) ingebracht door waterschap Scheldestromen. Binnen de bedrijfseconomische resterende levensduur wordt de agioreserve terugbetaald. De agio bedraagt eind 2021 € 1,82 miljoen.									
Vermogen (jaarrekening 2020)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 52,0 mln.</td> <td>€ 3,7 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 20,0 mln.</td> <td>€ 30,3 mln.</td> </tr> </tbody> </table> Resultaat (na belastingen) 2020 -€ 1,0 mln. (2019 = € 0,6 mln.) In 2020 heeft er een uitkering uit de agioreserve plaatsgevonden ad € 30,- miljoen. Hiertegenover staat een toename van het vreemd vermogen ad € 27,- miljoen.		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 52,0 mln.	€ 3,7 mln.	31-12	€ 20,0 mln.	€ 30,3 mln.
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)								
01-01	€ 52,0 mln.	€ 3,7 mln.								
31-12	€ 20,0 mln.	€ 30,3 mln.								
Beleidsvoornemens verbonden partij	In de AVA van 17 december 2020 is het Ondernemingsplan SNB 2021 - 2026 vastgesteld. In het ondernemingsplan wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten vergroten van de ondernemingswaarde, het verder verduurzamen van de slibketen en het verder optimaliseren en intensiveren van de samenwerking met de waterschappen. SNB wil dit realiseren langs de sporen van “excellente dienstverlener”, “duurzame ketenbouwer” en “innovatieve scout”.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen zoals o.a. de bezettingsgraad van de installatie.									
Risico's	Onderbezetting van de installaties, BTW risico									
Relatie met programma	Programma: Afvalwaterketen									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering: ing. G. van Kralingen									

Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)	
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	2012 (Stichting 2005)
Participanten	De waterschappen
Publiek belang	HWH is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. HWH heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Onder begeleiding van HWH spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.
Bestuurlijk belang	Van elk deelnemend waterschap is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van HWH. Deze leden kiezen uit hun midden de voorzitter en de andere vier leden van het dagelijks bestuur.

Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)										
Financieel belang	De financiële bijdrage van waterschap Scheldestromen bedraagt in 2021 € 694.012,-.									
Vermogen (jaarrekening 2020)	<table border="0"> <thead> <tr> <th colspan="2">Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ - mln.</td> <td>€ 0,3 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ - mln.</td> <td>€ 0,1 mln.</td> </tr> </tbody> </table> Gerealiseerd resultaat 2020 vóór bestemming € 5,4 mln. (2019 € 6,3 mln).	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	01-01	€ - mln.	€ 0,3 mln.	31-12	€ - mln.	€ 0,1 mln.
Eigen vermogen		Vreemd vermogen								
01-01	€ - mln.	€ 0,3 mln.								
31-12	€ - mln.	€ 0,1 mln.								
Beleidsvoornemens verbonden partij	Meer concreet heeft HWH, als gezamenlijke ICT-dienst van de waterschappen tot doel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de waterschappen te verbeteren, de ICT-processen efficiënter te maken en kosten te besparen, de innovatieve slagkracht te vergroten, het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid te versterken en bredere facilitaire samenwerking van de waterschappen te stimuleren. Hiertoe zal HWH 2.0 verder uitgewerkt worden, met als doel het verminderen van de bijdragen van de deelnemers.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen gaat, evenals voorgaande jaren, alle HWH-programma's kritisch bekijken en bezien op nut en noodzaak.									
Risico's	-									
Relatie met programma	Paragraaf: Bestuur en organisatie									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars									

Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland										
Vestigingsplaats	Terneuzen									
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling									
Ingangsdatum	1 oktober 2012									
Participanten	De gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Tholen, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Hulst en waterschap Scheldestromen.									
Publiek belang	SaBeWa staat voor Samenwerking Belastingen en Waardebepaling en verzorgt de heffing en invordering van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ.									
Bestuurlijk belang	Van elke deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van SaBeWa Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens het waterschap en 2 leden namens de gemeenten. Deze 3 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.									
Financieel belang	De kostenverdeelsleutels voor de deelnemers zijn: - uitvoering Wet onroerende zaken: aantal WOZ-objecten - onderdeel Heffen : het aantal aanslagregels - onderdeel Innen : het aantal aanslagregels De financiële bijdrage 2021 (cf begroting) bedraagt € 1.369.000,-									
Vermogen (jaarrekening 2020)	<table border="0"> <thead> <tr> <th colspan="2">Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 0,23 mln.</td> <td>€ 0,0 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>-€ 0,03 mln.</td> <td>€ 0,0 mln.</td> </tr> </tbody> </table> Gerealiseerd resultaat 2020 -€ 0,1mln. (2019 € 0,1 mln.)	Eigen vermogen		Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 0,23 mln.	€ 0,0 mln.	31-12	-€ 0,03 mln.	€ 0,0 mln.
Eigen vermogen		Vreemd vermogen (> 1jaar)								
01-01	€ 0,23 mln.	€ 0,0 mln.								
31-12	-€ 0,03 mln.	€ 0,0 mln.								
Beleidsvoornemens verbonden partij	Optimaliseren van de organisatie en processen.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.									
Risico's	-									
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars									

Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland													
Vestigingsplaats	Terneuzen												
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling												
Ingangsdatum	Medio 2013												
Participanten	De 13 gemeenten in Zeeland, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen.												
Publiek belang	De RUD-Zeeland voert in opdracht van de gemeenten, provincie en het waterschap VTH milieutaken en VTH Wabo-taken uit. Ze moet deze taken professioneel, doelmatig en volgens landelijk vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen vervullen. Het takenpakket van de RUD-Zeeland ziet er als volgt uit: <ul style="list-style-type: none"> - ketentoezicht op grond, bouwstoffen en afval; - VTH-taken Wabo voor BRZO- en IPPC-bedrijven; - VTH-taken Wabo waarvoor de provincie vóór 01-10-2010 het bevoegde gezag was; - VTH-taken Milieu voor bedrijven waarvoor de gemeente het bevoegde gezag is; - Overige taken uit het landelijk basispakket. 												
Bestuurlijk belang	Van elke (15) deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van RUD-Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens de provincie, 1 lid namens het waterschap en 3 leden namens de gemeenten. Deze 5 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.												
Financieel belang	Voor 2021 is de bijdrage € 81.700,-.												
Vermogen (jaarrekening 2020)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 40%;">Eigen vermogen</th> <th style="width: 50%;">Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 1,4 mln.</td> <td>€ 0,22 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 1,6 mln.</td> <td>€ 0,09 mln.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,45 mln. (2019 € 0,49 mln.)</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 1,4 mln.	€ 0,22 mln.	31-12	€ 1,6 mln.	€ 0,09 mln.	Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,45 mln. (2019 € 0,49 mln.)		
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)											
01-01	€ 1,4 mln.	€ 0,22 mln.											
31-12	€ 1,6 mln.	€ 0,09 mln.											
Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,45 mln. (2019 € 0,49 mln.)													
Beleidsvoornemens verbonden partij	Conform het bedrijfsplan het optimaliseren van de organisatie.												
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.												
Risico's	-												
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie												
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. P. Keller												

Unie van Waterschappen (UvW)													
Vestigingsplaats	Den Haag												
Rechtsvorm	Vereniging												
Ingangsdatum	1927												
Participanten	De waterschappen												
Publiek belang	De vereniging heeft tot doel de leden individueel en collectief bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijks-overheid, IPO, VNG en Europa.												
Bestuurlijk belang	Het waterschap heeft zitting in de ledenvergadering (voorzitters van alle waterschappen).												
Financieel belang	Voor 2021 is een contributie van € 409.266,- verantwoord, daarnaast € 82.522,- bijdrage voor de bestrijding bever- en muskusratten en € 5.000,- voor de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) en een bijdrage van € 6.190,- voor Het Waterschap.												
Vermogen (jaarrekening 2020)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 40%;">Eigen vermogen</th> <th style="width: 50%;">Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 1,8 mln.</td> <td>€ 5,4 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 2,0 mln.</td> <td>€ 5,3 mln.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,2 mln. (2019 € 0,9 mln.)</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 1,8 mln.	€ 5,4 mln.	31-12	€ 2,0 mln.	€ 5,3 mln.	Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,2 mln. (2019 € 0,9 mln.)		
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)											
01-01	€ 1,8 mln.	€ 5,4 mln.											
31-12	€ 2,0 mln.	€ 5,3 mln.											
Gerealiseerd resultaat 2020 € 0,2 mln. (2019 € 0,9 mln.)													
Beleidsvoornemens verbonden partij	De Unie van Waterschappen ondersteunt ook in 2021 de waterschappen waar mogelijk bij het realiseren van hun ambities, bijvoorbeeld door op politiek-bestuurlijk niveau afspraken te maken, zaken te agenderen, belemmeringen weg te nemen en samenwerkingen te initiëren.												

Unie van Waterschappen (UvW)	
	<p>In de begroting 2021 zijn de volgende speerpunten benoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitrol van het klimaatakkoord; • De nationale omgevingsvisie (NOVI); • Klimaatadaptie; • Stikstofproblematiek; • De Omgevingswet; • Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water; • Vitale vereniging; • Tweede Kamerverkiezingen maart 2021. <p>Dit alles kan alleen maar als er ook binnen de vereniging, met en tussen de 21 waterschappen, een goede onderlinge verbinding is. Door elkaar regelmatig te ontmoeten, onderwerpen zowel in formele als informele setting te bespreken en de verenigingsstructuur te gebruiken om breed gedragen standpunten en besluiten (in) te nemen. Juist dan kan de in de afgelopen jaren gegroeide positie van de waterschappen verder worden versterkt.</p>
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.
Risico's	-
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars

3 Jaarrekening

3.1 Exploitatierekening naar programma's

Programma	(bedragen x € 1.000)		
	Rekening 2020	Begroting 2021 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2021
Waterkeringen	11.088	11.114	10.707
Watersystemen	29.656	30.809	31.000
Wegen	3.769	6.502	6.076
Afvalwaterketen	25.547	26.801	27.070
Bestuur en organisatie	28.022	30.675	28.723
Belasting- en algemene opbrengsten	-101.460	-103.312	-105.570
Saldo netto kosten	Voordeel 3.378	Nadeel 2.589	Voordeel 1.994
Inzet reserves	-2.320	-2.589	-2.366
Saldo / resultaat (voordeel)	Voordeel 5.698	0	Voordeel 4.360

In het jaarverslag (hoofdstuk 2) zijn de toelichtingen per programma opgenomen.

3.2 Begrotingsrechtmatigheid

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de algemene vergadering zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn (artikel 99, 100 en 101 van de Waterschapswet).

De algemene vergadering heeft in de Financiële verordening bepaald dat voor overschrijdingen van de programma's tot en met 5% van de netto-kosten geen toestemming vooraf nodig is indien zij passen binnen het vastgestelde beleid. Het begrotingscriterium is verder uitgewerkt in de kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV. In het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening zijn de normen/richtlijnen uit de Kadernota overgenomen en nader geconcretiseerd. Er zijn in 2021 geen programma's waarvan de netto-kosten met meer dan 5% zijn overschreden.

3.3 Exploitatierekening naar kostendragers

3.3.1 Verdeling van de programmakosten naar taken / categorieën

In de nota kostentoerekening en onderbouwing tarieven is vastgelegd op welke wijze de kosten van primaire producten worden toegerekend aan taken (kostendragers) en categorieën.

In het volgende overzicht is de verdeling naar de taken en categorieën opgenomen.

In rood zijn de kosten / in groen de opbrengsten opgenomen

Programma	Bedragen x € 1.000			Taken		Categoriekosten				
	Begroting	Begroting incl. wijz	Jaarrekening	Water Systeem beheer	Zuiverings- beheer	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Zuiverings- heffing
Waterkeringen	11.087	11.114	10.707	10.707						
Watersystemen	30.061	30.809	31.000	30.758	242					
Wegen	5.613	6.502	6.076	6.076						
Afvalwaterketen	26.666	26.801	27.070		27.070					
Bestuur & organisatie (excl kst heffing/verkiezing)	27.813	28.271	26.401	19.527	6.874					
Totale kosten	101.240	103.497	101.254	67.068	34.186	0	0	0	0	0
Dekking kosten:										
Overige retributies	237	237	301	301						
Precario	2.175	2.175	2.170	2.170						
Opbrengst leges	227	227	349	349						
Toevoeging aan voorzieningen	71	71	0	0	0					
Onvoorzien	0	0	0							
Rente/vpb			10	5	5					
Bijdrage van het Rijk										
Dividend	2.300	3.450	3.455	3.455						
Inzet algemene- en bestemmingsreserves	1.347	2.454	2.231	1.768	463					
Totaal dekking	6.215	8.472	8.516	8.048	468	0	0	0	0	0
Totaal netto kosten	95.025	95.025	92.738	59.020	33.718	0	0	0	0	0
Categoriekosten:										
Kwijtschelding	1.745	1.745	1.706			842				864
Oninbaar	500	500	358			180	117	25		36
bijdrage			21			10				11
Verkiezingen	99	99	99			99				
Categoriekosten heffingen	2305	2305	2.223			293	939	143	24	824
Tariefsegalisatiereserve	135	135	135				145	-145		135
Totaal categoriekosten	4.514	4.514	4.230	0	0	1.404	911	313	24	1.578
Te dekken door belastingen:	99.539	99.539	96.968	59.020	33.718	1.404	911	313	24	1.578
Totaal opbrengst zuiveringsheffing	35.865	35.865	36.793							36.793
Totaal opbrengst watersysteemheffing	63.674	63.674	64.534	691		19.666	32.529	11.376	272	
Totaal opbrengst belastingen	99.539	99.539	101.327	691	0	19.666	32.529	11.376	272	36.793
Jaarrekening totaal taak/categorie				58.329	33.717	18.262	31.618	11.063	248	35.214
Begroting totaal taak/categorie				60.257	34.041	18.077	30.984	10.961	235	34.041
Resultaat per taak/categorie	0	0	4.360	1.928	324	185	634	102	13	1.173
				v	v	v	v	v	v	v

3.3.2 Toelichting op exploitatierekening naar kostendragers

Welke kosten zijn toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Het verschil per taak met de begrote kosten komt ten gunste/laste van de algemene reserves. Het betreft de volgende kosten:

- De kosten van de programma's waterkeringen, watersystemen en wegen gaan in zijn geheel naar watersysteembeheer, op de kosten van rioleringsplannen na, die naar zuiveringsbeheer gaan. De kosten van afvalwaterketen gaan volledig naar zuiveringsbeheer.
- De kosten van het programma Bestuur en organisatie gaan voor een groot deel naar watersysteembeheer. Met name de kosten van beheer keur, vergunningen & meldingen gaan voor het grootste gedeelte naar watersysteembeheer. De kosten van vergunningen & meldingen afvalwaterketen, Wabo adviezen, toezicht afvalwaterketen en een percentage van toezicht (25%)/handhaving algemeen (10%) gaan naar zuiveringsbeheer.
- De kosten van bestuur en communicatie gaan voor 50% naar watersysteembeheer en voor 50% naar zuiveringsbeheer. De opbrengsten van beheer niet reglementaire taken komen alleen ten goede van watersysteembeheer.
- De opbrengsten van de dekkingsmiddelen precario, leges en retributies komen ten goede aan het watersysteembeheer.
- De mutaties in het boekjaar in de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves (afhankelijk van het doel waartoe ze gevormd zijn) worden toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Welke kosten worden toegerekend aan de belastingcategorieën:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de belastingcategorieën. Het verschil met de begrote categoriekosten komt ten gunste/laste komt van de betreffende egaliseringsreserve. De categoriekosten bestaan uit:

- De kosten van belastingheffing en invordering. Deze worden direct aan de betreffende categorieën toegerekend.
- De kosten (kapitaallasten) van verkiezingen. Deze worden rechtstreeks aan de categorie ingezetenen toegerekend evenals de kosten van kwijtschelding en oninbaar.
- De belastingopbrengsten komen rechtstreeks ten gunste van de categorieën, de opbrengst verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.
- De mutaties in de tariefegaliseringsreserves worden aan de categorieën toegerekend.

Voor een toelichting op het verschil tussen de begroting inclusief wijzigingen en de jaarrekening wordt voor de programma's Waterkeringen, Watersystemen, Wegen, Afvalwaterketen en Bestuur en organisatie verwezen naar de toelichtingen op de programma's in hoofdstuk 2.

3.4 Bestemming van het resultaat

Hierna is het voorstel tot de bestemming van het positieve exploitatieresultaat van € 4,360 miljoen opgenomen. Om diverse toekomstige werkzaamheden in de komende periode uit te kunnen voeren zijn diverse bestemmingsreserves noodzakelijk van in totaal € 1,807 miljoen. De te vormen bestemmingsreserves worden in mindering gebracht op het resultaat van de betreffende algemene reserve. Het resterende saldo van € 2,553 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene - en egaliseringsreserves.

Taak / categorie	Bestemming resultaat 2021	
Algemene Reserves		
Watersysteembeheer	1.928	
Af: aandeel bestemmingsreserves € 1.807	-1.596	
Watersysteembeheer (toevoeging)		332
Zuiveringsbeheer	324	
Af: aandeel bestemmingsreserves € 1.807	-211	
Zuiveringsbeheer (toevoeging)		113
Egalisatiereserves		
Ingezetenen	185	
Gebouwd	634	
Ongebouwd	102	
Natuur	13	
Zuiveringsheffing	1.173	
Egalisatiereserves (toevoeging)		2.108
Totaal algemene- en egalisatiereserves		2.553
Bestemmingsreserves		
Uitgestelde werken 2021	1.807	
Totaal bestemmingsreserves (toevoeging)		1.807
Totaal resultaat 2021		4.360

Toelichting op te vormen bestemmingsreserve uitgestelde werken € 1.807.000,-:
Diverse beheer-/onderhoudswerkzaamheden, leveringen en diensten uit de begroting 2021 zijn niet (volledig) uitgevoerd in 2021. Gelijk aan voorgaande jaren wordt hiervoor een bestemmingsreserve "uitgestelde werken" gevormd. Vanuit deze bestemmingsreserve kan in 2022 de uitvoering plaatsvinden. Per programma betreft het de volgende posten:

- Waterkeringen € 31.000,-
 - Aanleg van een dijktrap
- Watersystemen € 422.000,-
 - Grondwateronderzoeken, onderhoudswerkzaamheden, levering pompen, baggerwerkzaamheden
- Wegen € 619.000,-
 - onderhoud wegenbeheer (verharding, beplanting, kunstwerken)
- Zuiveringsbeheer € 31.000,-
 - onderhoud, latere levering materiaal en langere doorlooptijd
- Bestuur & organisatie € 434.000,-
 - Inrichten documentenatelier en implementatie Omgevingswet lopen door in 2022 en diverse onderhoudswerkzaamheden gebouw
- Studiekosten € 270.000,-
 - Betreft deel van het budget van de studiekosten 2021, veel studies vinden op een later moment plaats ivm coronamaatregelen.

3.5 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

		bedragen x € 1.000			
		Rekening 2020	Begroting 2021		Rekening 2021
Omschrijving			primair	Incl wijziging	
<u>KOSTEN</u>					
A	Rente en afschrijvingen	25.023	25.577	25.577	26.039
B	Personeelslasten	39.900	43.313	43.583	42.488
C	Externe kosten (Goederen/diensten/bijdrage derden)	60.164	60.227	62.342	62.018
B/C	Toevoeging voorziening/onvoorzien	53	661	661	736
Totaal kosten		125.140	129.778	132.163	131.281
<u>OPBRENGSTEN</u>					
A	Financiële baten	4.254	2.350	3.500	3.457
B	Personeelsbaten	486	144	144	706
D	Externe opbrengsten Goederen/diensten/bijdrage derden	26.773	24.069	24.197	26.123
E	Waterschapsbelastingen	93.757	97.294	97.294	99.263
B	Interne verrekeningen Toerekening personeelslasten aan investeringen	3.248	4.439	4.439	3.725
Totaal opbrengsten		128.518	128.296	129.574	133.275
Saldo voor reserves		Voordeel 3.378	tekort 1.482	tekort 2.589	Voordeel 1.994
<u>RESERVES</u>					
	algemene reserves	1.884	1.071	3.971	3.792
	tariefegalisatiereserves	142	135	135	135
	overige bestemmingsreserves	294	276	-1.517	-1.561
Totaal reserves (onttrekking)		2.320	1.482	2.589	2.366
Resultaat		Voordeel 5.698	0	0	Voordeel 4.360

De kostensoorten zijn als volgt bij het betreffende programma (gesaldeerd) opgenomen:

- A: Rente en Afschrijving
- B: Personeelslasten
- C: Externe kosten
- D: Externe opbrengsten
- E: Waterschapsbelastingen

3.6 WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) van kracht geworden. De WNT is ook van toepassing op waterschap Scheldestromen. Het voor waterschap Scheldestromen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000,-. Dit betreft het algemene bezoldigingsmaximum.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting (publicatie) in het financieel verslaggevingsdocument van de organisatie en inzending aan de (vak)minister van de bezoldiging van:

1. Topfunctionarissen;
In de wet is opgenomen dat secretarissen van waterschappen als topfunctionaris worden aangemerkt, omdat bij deze functie sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. Het gaat om de bezoldiging en ontslaguitkeringen. Deze stijgen bij Scheldestromen niet uit boven de daarvoor gestelde maximum bedragen. Voor niet-topfunctionarissen in dienst van het waterschap die ten minste 12 kalendermaanden de functie van topfunctionaris hebben vervuld geldt eveneens een openbaarmakingsverplichting. Voor waterschap Scheldestromen is dit niet van toepassing.
2. overige functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het maximum;
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het bezoldigingsmaximum.
3. uitkeringen van topfunctionarissen wegens het beëindigen van het dienstverband.
Er is bij waterschap Scheldestromen sprake van een uitkering.

De volgende overzichten van de bezoldiging worden in het kader van de WNT gepubliceerd:

Bezoldiging leidinggevende topfunctionaris

<i>bedragen x € 1</i>	A.P.M.A. Vonck	H.C. Jongmans	J.I. Nieskens	J. Daane
Functiegegevens	Secretaris directeur	Secretaris directeur	Wnd Secr. directeur	Secretaris directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1-1/30-04	9-4/2-7	3-7/14-9	15-9/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,90	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging 2021				
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	46.522	31.343	25.327	38.331
Beloningen betaalbaar op termijn	7.272	0	4.261	6.313
Subtotaal	53.794	31.343	29.588	44.644
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum (herkend naar de omvang en de duur van het dienstverband)	68.712	43.632	42.373	61.841
-/- onverschuldigd betaald, nog niet terugontvangen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging 2021	53.794	31.343	29.588	44.644
Bedrag van de overschrijding	0	0	0	0
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020				
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1/31-12	-	-	-
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	-	-	-
Dienstbetrekking	Ja	-	-	-
Bezoldiging 2020				
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	141.464	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	20.341	-	-	-
Subtotaal	161.804	-	-	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	-	-	-
Totale bezoldiging 2020	161.804	-	-	-

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	A.P.M.A. Vonck
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Secretaris directeur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021
Bezoldiging 2021	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	69.400
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	69.400
Waarvan betaald in 2021	69.400
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

3.7 Balans met toelichting

Balans

Omschrijving activa en passiva	31-12-2021	31-12-2020
<u>Activa</u>		
<u>Vaste activa:</u>		
Immateriële vaste activa	8.135.769	7.474.034
Materiële vaste activa	292.293.612	285.084.802
Financiële vaste activa	3.049.378	3.213.274
Totaal vaste activa	303.478.759	295.772.110
<u>Vlottende activa:</u>		
Vorderingen	66.851.483	7.768.368
Vorraden	9.279.720	7.327.564
Overlopende activa	7.633.986	14.567.642
Liquide middelen	14.993	7.657
Totaal vlottende activa	83.780.182	29.671.231
Totaal activa	387.258.941	325.443.341
<u>Passiva</u>		
<u>Vaste passiva:</u>		
Algemene reserves	9.833.700	8.671.370
Tariefegalisatiereserves	3.797.239	4.458.413
Overige bestemmingsreserves	10.379.654	7.548.882
Resultaat	4.359.551	5.698.156
Totaal eigen vermogen	28.370.144	26.376.821
Voorzieningen	5.369.715	4.967.738
Langlopende schulden	309.701.676	261.403.352
Totaal vaste passiva	343.441.535	292.747.911
<u>Vlottende passiva:</u>		
Netto vlottende schulden < 1 jaar	18.160.548	12.100.728
Overlopende passiva	25.656.858	20.594.701
Totaal vlottende passiva	43.817.406	32.695.429
Totaal passiva	387.258.941	325.443.341

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

De algemene vergadering heeft op 6 oktober 2011 de nota waardering en afschrijving van activa 2011 vastgesteld. Deze vormt de basis voor de waarderingsgrondslagen en afschrijvingstermijnen voor vaste activa. Deze nota heeft als ingangsdatum 1 januari 2011 en is niet van toepassing op investeringen die voor 1 januari 2011 gestart of afgerond zijn met uitzondering voor de beide hoofdkantoren en de werkplaatsen/loodsen IJzendijke en Hulst. Voor deze uitzonderingen zijn nieuwe grondslagen (afschrijven, rekening houdend met een restwaarde) vastgesteld.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de onderscheiden posten en onderdelen zijn als volgt:

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele subsidies, bijdragen van derden en bijdragen uit voorzieningen. Daarnaast zijn de jaarlijkse afschrijvingen op basis van geschatte economische levensduur (bij materiële activa) in mindering gebracht. Afschrijving van de activa vindt plaats in het jaar volgend op het jaar van feitelijke ingebruikname of volgend op jaar als project voor minimaal 75% is afgerekend. Voor tractie geldt dat de afschrijving start op het moment van levering.

Voor de soorten immateriële activa “bijdragen aan activa in eigendom van derden” en “overige immateriële activa” geldt in principe een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij voor deze soorten gemotiveerd een andere periode passender is.

Voor afschrijvingen op nieuwe investeringen geldt dat deze ingaan in het eerste jaar na gereedkomen, met uitzondering op het materieel van beheer centrale tractie, waarop vanaf de maand na aanschaf wordt afgeschreven.

De waardering van de financiële activa vindt plaats tegen kostprijs dan wel duurzaam lagere waarde.

De waardering van de vorderingen, voorraden en liquide middelen vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs. De waardering van de kortlopende schulden vindt plaats tegen de nominale waarde. De arbeidsgelateerde voorzieningen per 31 december 2021 zijn gewaardeerd tegen contante waarde. De voorziening ‘toegezegde bijdragen’ tegen de werkelijk toegezegde bijdrage. Zowel de voorziening debiteuren als de voorziening belastingdebiteuren zijn in mindering gebracht op de vorderingen.

De langlopende schulden (leningen o/g) worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de aflossingen.

Ook voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten (exploitatie) is de nominale waarde als grondslag gehanteerd. De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, onverschillig of zij tot de ontvangsten en uitgaven in het desbetreffende boekjaar hebben geleid. De verliezen worden opgenomen zodra ze bekend zijn.

Activa**Vaste activa****Immateriële vaste activa**

Hierop zijn de bestedingen verantwoord in de projecten van onderzoek en ontwikkeling, bijdragen aan activa in eigendom van derden en overige immateriële vaste activa.

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 01-01-2021	In- / des- investe- ringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Onderzoek en ontwikkeling	687	27	226	488
Bijdragen aan activa in eigendom van:				
- Bedrijven				
- Openbare lichamen	6.020	1.613	389	7.244
- Het Rijk				
- Overigen				
Overige immateriële activa	767		363	404
Totaal immateriële activa	7.474	1.640	978	8.136

Voor de investeringen die vóór 2011 in exploitatie zijn genomen zijn de oude afschrijvingstermijnen gehanteerd. Voor de investeringen na 2011 vindt de afschrijving plaats op grond van de door de algemene vergadering op 6 oktober 2011 vastgestelde nota waardering en afschrijving van activa 2011.

Onderzoek en ontwikkeling bestaat uit de volgende posten:

x € 1.000,-

Onderzoek en ontwikkeling	Boekwaarde 01-01-2021	In- / desin- vesteringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Eigen plannen watersystemen	687	27	226	488
Wateropgave algemeen 2016	62		62	0
Wateropgave algemeen 2017	68		34	34
Wateropgave algemeen 2018	32		10	22
Wateropgave algemeen 2019	281		71	211
Wateropgave algemeen 2020	243		49	194
Wateropgave algemeen 2021		27		27

Verder wordt verwezen naar de betreffende paragrafen bij de toelichtingen op de programma's, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten en naar paragraaf 2.8 waarin een analyse op de investeringen is opgenomen.

Materiële vaste activa

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 31-12-2020	Mutaties in periode 0	Boekwaarde 01-01-2021	investeringen	Subsidies	Verkoop	Waarde correctie	Afschrijving / waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2021
Werken in exploitatie:									
Gronden en terreinen	720		720					44	676
Vervoermiddelen	2.323	1.248	3.571			89		814	2.668
Machines, apparaten, werktuigen	1.675		1.675			36		436	1.203
Bedrijfsgebouwen	27.822	201	28.023					780	27.243
Woonruimten	-		-						-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	186.238	8.651	194.889				14	15.180	179.695
Overige materiële vaste activa	246	598	844					246	598
Totaal werken in exploitatie	219.024	10.699	229.723	-	-	125	14	17.514	212.083
Onderhanden werken:									
Bedrijfsgebouwen	681	-200	481	4.326				4	4.802
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	61.337	-8.653	52.684	24.955	5.386	5		2.406	69.843
Vervoermiddelen	2.963	-1.248	1.715	2.712				261	4.167
Machines, apparaten, werktuigen	482		482	1.054				138	1.398
Overige materiële vaste activa	598	-598	-	-					-
Totaal onderhanden werken	66.061	-10.699	55.362	33.047	5.386	5	-	2.808	80.211
Totaal materiële vaste activa	285.085	-	285.085	33.047	5.386	130	14	20.308	292.294

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn voor de oude investeringen gelijk aan de termijnen die de voormalige waterschappen hanteerden. Voor investeringen die na de fusie zijn gedaan wordt uitgegaan van de termijnen die in de nota waardering en afschrijving van activa 2011 zijn vastgelegd.

De waarde correctie betreft de duurzame waardevermindering van de boekwaarde gronden vm. RWZI-Groede (Puijendijk).

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de eerder genoemde paragrafen, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten.

Financiële vaste activa

Deze activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs.

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 01-01-2021	Mutaties In 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekking aan bedrijven	3.213	-164	3.049
Leningen aan openbare lichamen	-	-	-
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	-	-	-
Totaal financiële activa	3.213	-164	3.049

Kapitaalverstrekking aan bedrijven

De kapitaalverstrekkingen betreffen de in ons bezit zijnde deelnemingen (aandelen) in de aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V., de aandelen en agio aandelen in SNB en verstrekte waarborgsommen.

In 2021 heeft een agio terugstorting plaatsgevonden van € 163.896,- (besluit algemene vergadering aandeelhouders van 22-12-2021), stand per 31-12-2021 van de agioreserve is € 1.824.325,-.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit de kortlopende vorderingen (debiteuren), voorraden, overlopende activa en liquide middelen.

	x € 1.000,-	
Kortlopende vorderingen	01-01-2021	31-12-2021
Uitzettingen bij 's Rijksschatkist	3.000	59.400
Vorderingen op belastingdebiteuren	3.045	3.735
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	149	1
Overige vorderingen	1.574	3.715
Totaal	7.768	66.851

Uitzettingen bij 's Rijksschatkist

Betreft de rekeningverhouding met het Rijk inzake het verplichte schatkistbankieren.

Vorderingen op belastingdebiteuren

De aanslagen 2021 zijn tijdig verstuurd (aangepaste planning ivm Covid) en het invorderingstraject is tijdig opgestart. In de vordering is nog € 512.000,- begrepen voor aanslagen precariobelasting welke door het waterschap zelf opgelegd en geïnd worden (2020 € 529.000,-).

Van de precariobelasting staan eind februari 2022 nog vorderingen open voor een totaalbedrag van € 503.000,-.

De vordering voor de door Sabewa Zeeland opgelegde belastingaanslagen bedraagt € 5.262.000,-. Hiervan is € 2.038.000,- als dubieus opgenomen (voorziening belasting debiteuren).

Voorziening belastingdebiteuren

Aan de voorzieningen belastingdebiteuren heeft in het boekjaar een toevoeging plaatsgevonden van € 358.000,- (2020 € 964.000,-) voor de opgelegde aanslagen. Ten laste van de voorziening werd € 286.000,- (2020 € 521.000,-) aan vorderingen oninbaar verklaard. In onderstaande tabel zijn naast de belastingdebiteuren bij Sabewa Zeeland van € 5,3 mln ook de openstaande posten bij het waterschap inzake de precariobelasting opgenomen tot een bedrag van € 0,5 mln.

De specificatie per 31-12-2021 van de belastingdebiteuren is als volgt:

	x € 1.000,-				
Jaar	Eigenaren	Gebruikers	Bedrijven	Overige	Totaal
t/m 2013	2	15	4	6	27
2014	31	56	9	1	97
2015	30	74	36		140
2016	36	102	58		196
2017	54	133	56		243
2018	59	179	303		541
2019	91	242	335		668
2020	186	446	157		789
2021	1.120	1.297	142	513	3.072
Voorzieningen	-397	-1.172	- 469		-2.038
Totaal	1.212	1.372	631	520	3.735

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

Betreft een Bijdrage van de gemeente Terneuzen ad € 726,-.

Overige vorderingen

De grootste posten in de overige vorderingen zijn de teruggaaf dividendbelasting 2009 en 2020 (€1.057.000,-), afrekening ATS gem. Terneuzen (€ 821.000,-), bodemsanering stadshaven Goes (€ 625.000,-), projectorganisatie waterveiligheid personeels en huisvestingskosten (€ 119.000,-), retributies (€ 156.000,-), afrekening BOB (€ 102.000,-), leges (€ 138.000,-), Evides inzake energiekosten MBR en slibverwerking(€ 80.000,-), en teruggave pro rata BTW 2016 (€ 44.000,-). Daarnaast nog meerdere kleinere posten tot een bedrag van € 1.028.000,-.

Van de kortlopende vorderingen (exclusief belastingdebiteuren Sabewa) was per balansdatum € 2.473.000,- direct opeisbaar en € 1.755.000,- niet direct opeisbaar.

Van het saldo staan eind februari 2022 nog vorderingen open voor een totaalbedrag van € 938.000,- (excl. belastingdebiteuren Sabewa). Hiervan heeft € 120.000,- betrekking op de retributie zoetwater Tholen. Het is op dit moment niet waarschijnlijk dat er vorderingen oninbaar zijn.

Voorraden

Op de balans wordt het saldo van de opgebouwde strategische grondvoorraad verantwoord onder de voorraden. In 2021 werd voor € 2.422.000,- gronden aangekocht en voor € 405.000,- gronden verkocht/geruild. Daarnaast werd voor € 65.000,- aan waarde overgebracht naar de projecten.

De (aanschaf)waarde van de in voorraad zijnde gronden bedraagt per 31 december 2021 € 9.280.000,- (31-12-2020 € 7.328.000,-).

Overlopende activa	01-01-2021	af	bij	31-12-2021
Nog te ontvangen uitkeringen van:				
Europese Unie	15	15	-	-
Rijk	2.719	2.066	1.144	1.797
Provincie	371	371	-	-
Overige openbare lichamen	1.368	1.307	534	595
Nog te ontvangen bedragen: overige	10.079	15.423	9.965	4.621
Vooruitbetaalde bedragen	16	32	636	620
Totaal	14.568	19.214	12.279	7.633

Nog te ontvangen uitkeringen

Het saldo betreft voornamelijk POP3-subsidies (landbouwroute Noord-Beveland/baggeren uitwateringskanaal Cadzand). Van de overige openbare lichamen betreft hoofdzakelijk van de gemeente Terneuzen inzake relining ATS (afvalwaterleiding).

Nog te ontvangen bedragen

In de overige te ontvangen bedragen zijn tevens begrepen de afrekening met Sabewa Zeeland met betrekking tot door te storten belastingontvangsten van € 2.974.000,- en door Sabewa nog op te leggen aanslagen over 2021 voor € 894.000,- en over voorgaande jaren voor € 424.000,-. Verder zijn hier nog te ontvangen bedragen opgenomen voor op te leggen retributies van € 205.000,- en de Project Organisatie Waterveiligheid (POW) personeelskosten ad € 47.000,-.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit zijn kosten die betrekking hebben op 2022 of later (voorschot T-tags, verzekeringen, huren en software licenties, studiekosten) en in 2021 zijn betaald.

Liquide middelen

x € 1.000,-

Liquide middelen	01-01-2021	31-12-2021
Kas	1	1
Bank	6	14
Totaal	7	15

De kas betreft het saldo van de kas in Middelburg. De bank betreft het saldo van de ING-rekening.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag schatkistbankieren tot en met juni bedraagt € 973.410,- (Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal). Vanaf juli is het drempelbedrag gewijzigd in 2% van het begrotingstotaal, bedraagt dan € 2.595.760,-.

Het bedrag dat in het kader van dit drempelbedrag buiten 's Rijks schatkist is gehouden:

1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
€ -	€ 392.000	€ 380.000	€ 197.000

Het drempelbedrag is niet overschreden in 2021.

Passiva

Eigen vermogen

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)							
	Saldo 31-12-2020	Onttrekking resultaat 2020	Toevoeging resultaat 2020	Saldo 31-12-2020 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves							
watersysteembeheer	9.812		4.485	14.296	3.923	1.150	11.523
zuiveringsbeheer	-1.140		470	-671	1.019	-	-1.690
Totaal algemene reserves	8.671	-	4.954	13.626	4.942	1.150	9.834

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 is € 4.484.517,- toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer en € 469.813,- aan de algemene reserve zuiveringsbeheer. De toevoeging aan de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn conform de begroting resp. de 2^e en 3^e begrotingswijziging.

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)							
	Saldo 31-12-2020	Onttrekking resultaat 2020	Toevoeging resultaat 2020	Saldo 31-12-2020 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Saldo 31-12-2021
Bestemmingsreserves							
Tariefegalisatiereserves							
Watersysteemheffing ingezetenen	277	33		243	-	-	243
Watersysteemheffing ongebouwd	-105	143		-248	-	145	-103
Watersysteemheffing gebouwd	2.460		229	2.690	145	-	2.545
Watersysteemheffing natuurterreinen	46		1	47	-	-	47
zuiveringsheffing	1.780	580		1.200	135		1.065
Totaal tariefegalisatiereserves	4.458	757	230	3.932	280	145	3.797

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2020 is € 230.361,- aan de tariefegalisatie-reserves toegevoegd en € 756.535,- onttrokken. Verder is in 2021 € 145.000,- aan de tariefegalisatie-reserves ongebouwd toegevoegd, € 145.000,- onttrokken aan de tariefegalisatie-reserve gebouwd en € 135.000,- aan de tariefegalisatie-reserve zuiveringsheffing onttrokken.

	Saldo 31-12-2020	Onttrekking resultaat 2020	Toevoeging resultaat 2020	Saldo 31-12-2020 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2021	Toevoeging 2021	Saldo 31-12-2021
Overige bestemmingsreserves							
Kapitaallasten fietspaden Zeeuws-Vlaanderen	4.530			4.530	134	-	4.396
Kapitaallasten extra afslag A-58 Goes	498			498	24	-	474
Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal	167			167	-	-	167
Peilbesluiten Veerse Meer, steigers	169			169	-	-	169
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417	-	-	417
Groot onderhoud waterkeringen	165			165	-	-	165
Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat	204			204	-	-	204
Uitgestelde werken en diensten	862		1.020	1.882	1.882	-	-
Cultuurhistorische duikers en sluizen	-			-	-	500	500
Erfemissies	-			-	-	-	-
Zichtbaarheid	16			16	-	-	16
Innovatie	65			65	10	-	55
Veerse Meer (convenant)	204			204	175	-	29
Leader	-			-	-	250	250
Kader Richtlijn Water (KRW)	-			-	-	300	300
GGA Wegen	-			-	-	50	50
onderzoek industrieel afvalwater - effluent	-			-	-	90	90
informatieveiligheid	-			-	-	1.400	1.400
Verstreckte subsidies	-		250	250	250	-	-
Assetmanagement	252			252	14	1.460	1.698
Totaal overige bestemmingsreserves	7.549	-	1.270	8.819	2.489	4.050	10.380

Afkoopsum overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, kapitaallasten fietspaden

Deze reserve is gevormd om de toekomstige kapitaallasten van het fietspadenplan 2009-2013 Zeeuws-Vlaanderen te dekken. Bij de jaarrekening 2012 is daartoe uit de reserve afkoopsum overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen een bestemmingsreserve van € 5.500.000,- gevormd. Om de kapitaallasten in 2021 te dekken van de inmiddels aangelegde fietspaden, is een bedrag van € 134.000,- aan de reserve onttrokken.

Kapitaallasten aansluiting A58 bij Goes

In de 2^e wijziging van de programmabegroting 2014 is voor de toekomstige kapitaallasten voor de bijdrage van het waterschap in de aanleg van een extra aansluiting op de A58 bij Goes een bestemmingsreserve gevormd. Het hiermee gemoeide bedrag van € 583.000,- is onttrokken uit de bestemmingsreserve Afkoopsum overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, algemeen. De

aanleg van de aansluiting is in 2017 afgerond. Een eerste termijn van de bijdrage is betaald in 2016, een voorschot op de tweede termijn is eind 2017 overgemaakt. De afrekening van de bijdrage heeft in 2018 plaatsgevonden. Omdat de projectkosten lager uitvielen, daalde ook de waterschapsbijdrage. De kapitaallasten van € 24.000,- zijn onttrokken uit deze reserve.

Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal door Zuid-Beveland

Deze bestemmingsreserve betreft de verkregen afkoopsommen in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de waterkeringen van het Kanaal door Zuid-Beveland met omliggende wegen, waterlopen en bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6171 / 31011336 (€ 966.196,-) en in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de damaanzetten van de Oosterscheldekering met bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6541 / 31011335 (€ 251.919,-). Beide overeenkomsten zijn afgesloten tussen Rijkswaterstaat Zeeland en voormalig waterschap Zeeuwse Eilanden. In 2010 werd hieraan voor achterstallig onderhoud € 82.000,- en voor regulier onderhoud € 11.250,- onttrokken.

Vanaf 2011 resteert dan nog voor achterstallig onderhoud € 167.284,- en voor regulier onderhoud (gewenningsbijdrage) € 757.967,-. De gewenningsbijdrage bedraagt jaarlijks € 42.000,-. Conform de Nota weerstandsvermogen, reserves en voorzieningen is het restant (€ 715.967,-) van de gewenningsbijdrage toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer.

Het deel voor het achterstallig onderhoud wordt extra bij de programmabegroting of via een apart voorstel beschikbaar gesteld. Dit was in 2021 niet aan de orde.

Peilbesluit Veerse Meer: steigers

Op 24 februari 2010 is de samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat (RWS) ondertekend. Rijkswaterstaat financiert maatregelen die voortvloeien uit het peilbesluit Veerse Meer 2008 - 2012 waaronder de aanpassing van aanlegsteigers tot een bedrag van € 168.550,-. In 2021 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Zandsuppletie Sophiastrand

Van Rijkswaterstaat is op basis van een aanvullingsovereenkomst een bedrag van € 417.000,- ontvangen voor de uitvoering van een tweede zandsuppletie op het Sophiastrand Noord-Beveland. De eerste zandsuppletie is door en op kosten van het Rijk uitgevoerd. Voor de toekomstige uitvoering van de suppletie is van het in 2013 ontvangen bedrag een bestemmingsreserve gevormd.

Groot onderhoud waterkeringen

In 2014 is voor groot onderhoud aan de bekleding van waterkeringen een bestemmingsreserve gevormd. In 2021 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat

In 2014 is van een verkregen afkoop som een reserve gevormd voor toekomstig onderhoud aan de overgenomen waterkeringen. In 2021 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Uitgestelde werken en diensten 2020

Deze reserve is gevormd bij de 3^e begrotingswijziging 2020. Dit betreft het onderhoud aan enkele wegen in Zeeuws-Vlaanderen, die opgenomen waren in het deklagenbestek 2020. De uitvoering kon niet plaatsvinden in 2020 omdat eerst kabels en leidingen vervangen en gelegd moesten worden. Ook het vervangen van de duiker Axelsestraat wordt doorgeschoven naar 2021. De reden daarvoor was dat het uitvoeren van de werkzaamheden in het najaar tot problemen kon leiden met betrekking tot de afwatering van het gebied. In 2021 zijn deze werken uitgevoerd.

Cultuurhistorische duikers en sluizen

In 2017 is een start gemaakt met de voorbereiding van het herstellen van cultuurhistorische duikers in Meliskerke en in Poortvliet. In 2018 is gewerkt aan Oosthavensluis, Sluis Kloosterzande/Biervliet en de Beaufortsluis. De werkzaamheden aan de Beaufortsluis zijn in 2019 afgerond, de subsidie is vastgesteld. Daarnaast is Cadzand afgerond. Door vertraging in de subsidie vaststelling Beaufortsluis is het laatste werk (duiker Nieuw- en St. Joosland) in 2020 uitgevoerd.

Bij de 2^e begrotingswijziging 2021 is besloten € 500.000,- toe te voegen om het beleid inzake cultuur historische duikers te kunnen continueren.

Zichtbaarheid

Naar aanleiding van het communicatieplan 2015-2019 is de wens uitgesproken om via bebording bij goed zichtbare waterschapslocaties de zichtbaarheid van het waterschap in het Zeeuwse landschap te vergroten. Hiertoe is bij de bestemming van het resultaat 2015 een bestemmingsreserve gevormd van € 60.000,-. In 2016 is € 20.000,- aan deze reserve onttrokken, in 2017 is € 24.000,- uitgegeven. In 2020/2021 is niet over (een gedeelte van) de bestemmingsreserve beschikt.

Innovatie

In 2015 is voor de uitvoering van innovatie een bestemmingsreserve gevormd van € 370.000,-. In 2016 is € 124.000,- uit de reserve onttrokken, in 2017 is er € 66.000,- uitgegeven aan innovatie, in 2018 € 71.000,- in 2019 € 24.000,-, in 2020 € 21.000,- plaatsgevonden. In 2021 is vervolgens € 10.391,- aan deze reserve onttrokken. Voor verdere informatie over innovatie wordt verwezen naar de toelichting bij het programma Bestuur en organisatie.

Veerse meer (convenant)

Reserve is gevormd vanuit de voormalige algemene reserve Veerse Meer. Hieraan worden de baltige saldi vanuit het samenwerkingsconvenant toegevoegd en de nadelige saldi onttrokken. Op basis van de begroting Veerse Meer 2021 is het geraamde tekort 2021 ad € 175.044,- hieraan onttrokken.

Kaderrichtlijn water

2^e begrotingswijziging 2021. Gevormd voor de periode 2022-2023. Betreft een bedrag per jaar voor externe kosten van € 150.000,-.

Leader

In 2014 is Waterschap Scheldestromen betrokken geweest bij de totstandkoming van de Lokale Ontwikkel Strategieën (LOS) voor Midden Noord Zeeland en Zeeuws Vlaanderen voor het LEADER programma. LEADER is een onderdeel vanuit het Plattelands Ontwikkelings Programma (POP3). Het programma biedt kansen voor het financieren van initiatieven in Midden Noord Zeeland op het gebied van: Levende landbouw, Samenwerking in de vrijetijdseconomie en Burgerinitiatief. Door het leveren van een bijdrage aan de cofinanciering van het LEADER programma wordt voldaan aan de inspanningsverplichting die is aangegaan in 2015. Doordat de verstrekking van cofinanciering enkel plaats vindt als een initiatief bijdraagt aan één of meerdere doelen van het Waterschap, is er rechtstreeks profijt van deze inzet. Tevens kan er door middel van deze inzet invulling worden gegeven aan één van de prestaties welke is geformuleerd onder het thema klimaatadaptatie; 'We ontwikkelen stimuleringsbeleid om kleine betaalbare initiatieven breder bij bewoners en bedrijven onder de aandacht te brengen.

In de 1e begrotingswijziging 2021 is er een bestemmingsreserve van € 250.000,- gevormd voor de cofinanciering hiervan.

In 2021 is er vanuit de bestemmingsreserve 'te verstrekken subsidies Leader' € 125.000,- beschikbaar gesteld voor de cofinanciering. Momenteel zijn er nog geen toegewezen subsidie aanvragen, waardoor er geen onttrekking uit de bestemmingsreserve plaatsvindt.

GGA Wegen

2^e begrotingswijziging 2021. Gebiedsgerichte aanpak wegen, € 25.000,- per jaar voor de periode 2022-2023.

Onderzoek industrieel afvalwater - effluent

2^e begrotingswijziging 2021. Gevormd voor de periode 2022-2027 ad € 15.000,- per jaar.

Informatieveiligheid

2^e begrotingswijziging 2021. Voor de implementatie van het beleid informatievoorziening en informatieveiligheid is een bedrag aan eenmalige kosten benodigd van € 1,4 miljoen. Besteding zal in 2022 en 2023 plaatsvinden.

Verstreckte subsidies

Betreft de in 2020 toegezegde bijdrage aan de aanpak erfemissies in het kader van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Bij de bestemming van het batig slot 2020 is deze reserve gevormd. De besteding heeft in 2021 plaatsgevonden.

Assetmanagement

In de Strategienota 2015-2019 is opgenomen dat assetmanagement voor zuiveringstechnische werken wordt doorontwikkeld tot op certificeerbaar niveau (ISO55000) in 2020. De andere programma's maken een start met de implementatie hiervan. Om hier invulling aan te geven is in 2016 een GAP-analyse gemaakt voor de hele organisatie, waarin duidelijk wordt op welke onderdelen het waterschap moet ontwikkelen bij het implementeren van assetmanagement. Vanuit het resultaat 2016 is een bestemmingsreserve gevormd van € 375.000,-. In 2017 is € 4.000,- aan deze reserve onttrokken en in 2018 € 29.000,-. In 2019 is er € 53.000,- en in 2020 € 36.000,- uitgegeven. Per 1 januari 2019 zijn er 4 assetmanagers aangesteld waardoor het assetmanagement daadwerkelijk vormgegeven kan worden. In de 2^e begrotingswijziging is € 1.460.000,- toegevoegd aan deze reserve. Dit is voor de periode 2022-2024 en bestemd voor € 75.000,- externe kosten en 3 formatieplaatsen (incl. overhead) voor deze periode.

Vreemd vermogenVoorzienen

Voorzienen	x € 1.000,-					
	Saldo 01-01- 2021	Interne Verminde- ringen	Externe verminde- ringen	Interne vermeer- deringen	Externe vermeer- deringen	Saldo 31-12- 2021
Arbeidsgerelateerd						
Voormalig personeel	43		90	215	8	176
Ingegane pensioenen personeel	239	6	21			212
Pensioenen bestuurders	4.633		191	47		4.489
Wachtgeld bestuur	53	1	39			13
PBB-vitaliteit				480		480
Totaal voorzieningen	4.968	7	341	742	8	5.370

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen

In totaal bedraagt de voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen op basis van een actuariële waarde berekening per 31-12-2021 € 4.488.508,-. De stand van de voorziening is in 2021 afgenomen met € 0,19 miljoen. Voor de toevoegingen moet uitgegaan worden van de uitgangspunten in de circulaire 'aanpassingen pensioenen en inhoudingen APPA' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze circulaire geeft informatie betreffende de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2022. De rekenrente voor toekomstige pensioenen is dit jaar 0,528% (2020 0,082%). De benodigde omvang wordt grotendeels berekend door een gespecialiseerd extern bureau.

Voorzienen voormalig personeel

De werkelijke uitkeringen en het risico daarop in verband met tijdelijk aangesteld personeel zijn in deze voorziening opgenomen.

In 2021 zijn de uitkeringen ten laste van deze voorziening gebracht. Het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening resulteerde in een interne verhoging met € 214.939,-. De externe vermeerdering betreft uitkeringen van het UWV.

Voorziening ingegane pensioenen personeel

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van voormalig personeel waarvan de diensttijd in het verleden niet in aanmerking kwam voor (ABP-)pensioenen. Dit betreft die oud-personeelsleden welke in het verleden alleen (veelal) in de zomermaanden werkzaam waren voor de diverse polderbesturen of waterschappen.

De provincie heeft voor deze categorie oud-personeelsleden een regeling vastgesteld, waardoor deze ook recht kregen op een ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Aan uitkering is dit jaar € 21.000,- betaald. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verlaging met € 6.000,-.

Voorziening pensioenen bestuurders

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en voormalige bestuurders. De uitkeringen en eventuele overdracht komen ten laste van deze voorziening. In 2021 is ten laste van deze voorziening € 191.000,- uitgekeerd. Het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening resulteerde in een verhoging met € 47.000,-.

Voorziening wachtgelden bestuur

Deze voorziening is gevormd voor de wachtgeldrechten van huidige en voormalige bestuurders. Aan wachtgeld is in 2021 € 39.000,- uitgekeerd. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verlaging van € 1.000,-.

Voorziening PBB-vitaliteit

Vanaf 2021 is in de CAO opgenomen dat iedere medewerker voor € 6.000,- (deeltijders naar rato) aan uren kan inzetten voor vitaliteit. De aanvraag kan t/m 2025 worden ingediend.

Op basis van de aanvragen en verwachte aanvragen is de totale opname vanaf 2022 geschat op € 1,6 miljoen. Dit bedrag is voor 45% gebaseerd op ontvangen aanvragen voor vitaliteitsverlof van 142 personeelsleden. Het overige betreft een inschatting van de nog te verwachten aanvragen waarbij voor 58+ personeel gerekend is met 90-95% en voor 58- personeel met 25% van € 6.000,- per medewerker.

In 2021 is een bedrag van € 480.000,- aan deze voorziening worden toegevoegd. In 2022 is de inschatting dat eveneens € 480.000,- zal worden toegevoegd. In de periode 2023-2026 is dit geraamd op een gemiddelde van € 170.000,- per jaar.

In 2022 is de inschatting dat ca. 28% opname zal plaatsvinden van de totaal te vormen voorziening (€ 1,6 miljoen).

Langlopende schulden

	x € 1.000	
Schulden > 1 jaar	01-01-2021	31-12-2021
a. Obligatieleningen van:		
1. andere openbare lichamen	0	0
2. overigen	0	0
b. Onderhandse leningen van:		
1. openbare lichamen	20.000	20.000
2. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
3. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	241.403	289.702
4. binnenlandse bedrijven	0	0
5. overige binnenlandse sectoren	0	0
6. buitenlandse instel., fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
c. door derden belegde gelden	0	0
d. derivaten op vaste schulden	0	0
e. langlopende financiële lease verplichtingen	0	0
f. waarborgsommen	0	0
Totaal	261.403	309.702

In 2021 werd voor een totaal bedrag van € 21.702.000,- afgelost. De aflossingen betreffen, naast een drietal jaarlijkse aflossingen (totaal € 1.702.000,-), de aflossing van 1 fixe geldlening van

€ 20.000.000,- met een looptijd van 3 jaar tegen een rentepercentage van 0 %. Daarnaast zijn 3 nieuwe leningen afgesloten van 2x € 25 miljoen en 1x € 20 miljoen met een looptijd van 50 jaar, 47 jaar en 46 jaar tegen een rentepercentage van 0,607%.

Het gemiddelde rentepercentage van de ten laste van het boekjaar komende rente is 1,66%.

In de vermogensbehoefte 2021 - 2024 is voorzien door het afsluiten van vaste geldleningen tot een totaal bedrag van € 70,- miljoen. In verband met de verwachte oplopende rente voor de jaren 2022-2024 is er voor gekozen om nu (2021) in de vermogensbehoefte voor die jaren te voorzien.

Per saldo te financieren in 2021:

+ investeringen (netto)	€ 27 miljoen
- afname financiële vaste activa	€ - miljoen
- ontvangen aan afschrijvingen	€ - 20 miljoen
+ vlottende activa (voornamelijk stijging uitzetting 's Rijkschatkist)	€ 54 miljoen
- mutatie (toename) reserves/voorzieningen & resultaat 2021	€ -2 miljoen
+ aflossingen vaste geldleningen	€ 22 miljoen
- toename kortlopende schulden	€ 6 miljoen
- toename voorschotten (ontvangen 2020/2021, uitgave 2022 ev)	€ 5 miljoen
Totaal per saldo te financieren	€ 70 miljoen

In 2021 is € 4,7 miljoen als rentelast voor vaste geldleningen in de exploitatie verantwoord.

De leningenportefeuille bestaat op 31 december 2021 uit 16 leningen.

In 1999 zijn bij de Waterschapsbank 4 lineaire roll-over leningen afgesloten, storting in 2000-2003, met een looptijd van 20 jaar. De rente van deze leningen is gebaseerd op 6-maands euribor. Het restantbedrag van deze leningen bedraagt op 31 december 2021 € 1,7 miljoen.

Om het risico van een te hoge korte rente af te dekken is destijds een cap gekocht op 5%.

De koopsom van de cap (€ 3,6 miljoen) is destijds niet direct betaald maar wordt verrekend met een opslag op de te betalen rente. Per balansdatum is de contante waarde (nog 2 openstaande leningen) van de in de toekomst te betalen opslagen € 27.200,-.

De premies worden gedurende de restant looptijd van de leningen met de rente betaald waarbij bij de laatste aflossing er geen verplichtingen meer bestaan en de rentecap ook is afgewikkeld. Hierbij wordt kostprijs-hedge-accounting gehanteerd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

	x € 1.000,-	
Netto vlottende schulden < 1 jaar	01-01-2021	31-12-2021
a. Overige kasgeldleningen	-	-
b. Derivaten op kortlopende geldleningen	-	-
c. Negatieve bank- en girosaldi	3.154	9.078
d. Schulden aan leveranciers	5.926	6.277
e. Schulden i.v.m. te betalen belastingen, sociale- en pensioenpremies	3.012	2.799
f. Overige	9	7
Totaal	12.101	18.161

De toename van de kortlopende schuld is het resultaat van een per saldo hoger rekening-courant schuld per 31-12 en de lagere schulden in verband met te betalen belastingen, sociale- en pensioenpremies.

x € 1.000,-

Overlopende passiva	01-01-2021	Af	bij	31-12-2021
a. Voorschotten van:				
Europese Unie	-			-
Rijk	12.033	3.467	4.235	12.801
Provincie	168	418	580	330
Overige openbare lichamen	-	-	422	422
b. Vooruit ontvangen bedragen	15	17	348	346
c. Nog te betalen bedragen: overige	8.379	5.179	8.558	11.758
Totaal	20.595	9.081	14.143	25.657

- a. De voorschotten per 31 december 2021 betreffen subsidies van Rijkswaterstaat in werken in het kader van het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) en de “restopgave” vooroeverbestedingen en subsidie van de provincie inzake het project “Muur van Altena”.
- b. De vooruit ontvangen bedragen zijn diverse posten ontvangen in 2021 waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2022 (huren en dienstverlening aan huurders kantoor Terneuzen).
- c. De grootste posten in de nog te betalen kosten betreffen de rente over langlopende geldleningen (€ 3.230.000,-), werken/diensten waarvoor nog geen factuur ontvangen is (€ 4.587.000,-) en verstrekte subsidies (€ 306.000,-) voor o.a. POP3 Waterhouderij Walcheren en fysieke investeringen water agrarische ondernemingen Zeeland 2019. Daarnaast zijn hier de rechten van personeel bestaande uit vakantiegeld en eindejaarsuitkering/IKB (€ 24.000,-) en vakantierechten (€ 3.331.000,-) verantwoord.

3.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Van de meerjarige inkoopcontracten zijn de contractverplichtingen boven de Europese drempelwaarde in onderstaande overzicht opgenomen. Voor deze contractwaarden zijn de Europese aanbestedingsregels van toepassing. Het betreft de verplichting voor de contracten die doorlopen na 2021, hiervan is het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten opgenomen. De hele contractwaarde is in de oordeelsvorming van de accountant betrokken. In de contractwaarde zijn de vaste kosten (verplichting) opgenomen, voor de raamcontracten is de waarde niet meegenomen omdat dit afhankelijk is van de afname. Bij de inkooppakketten flexibele arbeid, advies & onderzoek en transport is om voornoemde reden dan ook geen waarde opgenomen in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000,-

Hoofdcategorie inkooppakket	Totaal (excl. BTW)
Facilitair	7.017
Automatisering en telecommunicatie	2.351
Flexibele arbeid	-
Advies en onderzoek	-
Transport	2.502
Gebouwen en gebouw gerelateerde installaties	388
Niet gebouw gerelateerde installaties en openbare ruimten	11.942
Totale contractwaarde (volledige looptijd)	24.200

Gronden die deel uitmaken van inlagen of direct gelegen zijn achter de zeeweringen en overige gronden die niet nodig zijn voor de taakuitoefening, zijn in de balans niet gewaardeerd.

Het waterschap staat garant voor geldleningen (rekening-courant van de Unie van Waterschappen maximaal € 2.000.000,- en ten behoeve van kantoor oorspronkelijk € 6.013.268,13) tot het bedrag van het procentuele contributie aandeel (AV 23 maart 2017). Voor de Slibverwerking Noord-Brabant staat het waterschap garant voor geldleningen tot maximaal € 55.000.000,- naar rato van het aandelenbezit (7,97% maximaal € 4.383.500,-). In 2020 is hiervan € 27.000.000,- afgesloten.

garantstelling	AV-besluit	ingangsdatum	einddatum	oorspr. Bedrag	percentage	restant 1-1	restant 31-12
geldlening NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	2-5-2042	€ 6.013.268,13	2,750%	€ 5.532.207,00	€ 5.051.145,12
rekeningcourant NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	n.v.t.	€ 2.000.000,- max.			
Geldlening NWB / Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	21-12-2020	21-12-2026	€ 27.000.000,00	0,000%	-	€ 22.500.000,00

Verplichtingen (gesloten overeenkomsten) ten aanzien van grond aan- en verkopen waarvan de akte passeert in 2021 (of later) blijken niet uit de balans. Het betreft een te ontvangen bedrag van € 694.647,-.

Momenteel zijn er geen schadeclaims bij het waterschap in behandeling.

3.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Na de uitbraak van het COVID-19 (corona)virus in december 2019 in China volgde een wereldwijde verspreiding van het virus. Vanaf begin 2020 zijn ook in Nederland maatregelen getroffen om het virus te bestrijden. Begin 2022 zijn de maatregelen grotendeels opgeheven.

De gevolgen van het COVID-19 (Corona) virus zijn in deze jaarrekening 2021 beperkt, maar kan mogelijk op diverse beleidsterreinen van invloed zijn in 2022. Hetzelfde geldt voor de gevolgen van oorlog in Oekraïne. De hoge inflatiecijfers begin 2022 zullen een impact hebben op de uitgaven in 2022. Het risico van de prijsstijgingen is opgenomen in de risicoparagraaf in hoofdstuk 2.13.

Over de financiële impact van de gederfde belastinginkomsten zal naar verwachting in 2022 meer duidelijkheid komen, over een compensatie hiervoor vindt momenteel door de Unie van Waterschappen overleg plaats met het ministerie. Een te ontvangen vergoeding hiervoor zal in 2022 worden verantwoord.

3.10 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Accountants

Aan de Algemene Vergadering van
Waterschap Scheldestromen

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4460 AB Goes

T: +31 (0)113 24 20 00

goes@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Waterschap Scheldestromen te Middelburg gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van Waterschap Scheldestromen op 31 december 2021 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 11 november 2020 is vastgesteld door de algemene vergadering.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstesoorten over 2021;
- 2 de balans per 31 december 2021;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 14 november 2013 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Accountants

Wij zijn onafhankelijk van waterschap Scheldestromen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.366.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met de algemene vergadering overeengekomen dat wij aan de algemene vergadering tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen andere informatie

De jaarverslaggeving omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Accountants

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en de algemene vergadering voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 11 november 2020 is vastgesteld door de algemene vergadering.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing, die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De algemene vergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door de algemene vergadering op 14 november 2013, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

Accountants

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de algemene vergadering onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Goes, 10 mei 2022

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. A.R.M. Peelen RA

4 Besluiten jaarverslaggeving 2021

DE ALGEMENE VERGADERING VAN WATERSCHAP SCHELDESTROMEN;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 3 mei 2022, nr. 2022010504;

Gelet op artikel 104 van de Waterschapswet;

B e s l u i t :

1. Het jaarverslag en de jaarrekening 2021 vast te stellen;
2. Het jaarrekeningresultaat van € 4.359.551,- als volgt te bestemmen:

- Vorming van de volgende bestemmingsreserves:		
Uitgestelde werken, leveringen en diensten 2021		€ 1.807.000,-
- tariefegalisatiereserves:		
- toevoeging watersysteemheffing ingezetenen	€ 185.086,-	
- toevoeging watersysteemheffing gebouwd	€ 634.080,-	
- toevoeging watersysteemheffing ongebouwd	€ -102.232,-	
- toevoeging watersysteemheffing natuurterreinen	€ 13.238,-	
- toevoeging zuiveringsheffing	€ 1.173.142,-	
- algemene reserves		
- toevoeging algemene reserve watersysteembeheer	€ 331.958,-	
- toevoeging algemene reserve zuiveringsbeheer	€ <u>112.815,-</u>	
Totaal toe te voegen aan algemene- en egalisatiereserves		€ <u>2.552.551,-</u>
Totaal		€ <u>4.359.551,-</u>

Aldus besloten in de vergadering van de algemene vergadering van waterschap Scheldestromen van 2 juni 2022.

, dijkgraaf

, secretaris directeur

5 Bijlage 1: Kerngegevens

Algemene kengetallen	
Oppervlakte beheergebied	190.273 ha
Aantal gemeenten in beheergebied	13
Aantal inwoners	385.400
Aantal leden algemene vergadering	30
-Ingezetenen	23
-Natuur	1
-Ongebouwd	3
-Gebouwd	3
Aantal leden dagelijks bestuur inclusief Dijkgraaf	6

Waterkeringen		Wegen	
Aantal normtrajecten	25	Lengte wegen	3.578 km
Lengte primaire waterkeringen	424 km	80 km wegen	125 km
Lengte regionale waterkeringen	560 km	60 km wegen	3.453 km
Kunstwerken	340	Lengte fietspaden	362 km
Strandhoofden/dammen	233	Aantal kunstwerken	4.950
Havendammen	9	Lengte singelbeplanting	413
		Aantal bomen	125.000

Watersystemen		Zuiveringstechnische werken	
Lengte waterlopen	12.513 km	Lengte rioolpersleiding	
-primaire waterlopen	2.823 km	(incl. vrijverval)	563 km
-secundaire waterlopen	7.850 km	Rioolgemalen	156
-tertiaire waterlopen	1.112 km	Zuiveringsinstallaties	15
-geen legger water	726 km	Verwerkingscapaciteit	
Poldergemalen op buitenwater	51	zuiveringsinstallaties	799.050 v.e.
Onderbemalingen op binnenwater	49	Slibontwateringsinstallaties	3
Stuwen handbediend/vast	1.137		
Stuwen geautomatiseerd	174		
Duikers (indicatief)	61.816		

bron: kerngegevens website waterschap Scheldestromen februari 2022

Algemeen	x € 1.000	
	Begroting 2021	Rekening 2021
Exploitatiebudget (kosten)	€ 132.163	€ 131.281
Afschrijvingen	€ 20.780	€ 21.287
Personeelslasten	€ 43.583	€ 42.488
Aflossingen op geldleningen	€ 21.702	€ 21.702
Boekwaarde vaste activa per 1-1-2021b/31-12-2021r	€ 301.233	€ 303.479
Saldo algemene en bestemmingsreserves per 1-1-2021b/31-12-2021r	€ 19.005	€ 24.011
Saldo voorzieningen per 1-1-2021b/31-12-2021r	€ 5.529	€ 5.370
Restant schuld langlopende leningen per 1-1-2021b/31-12-2021r	€ 266.403	€ 309.702
Opbrengst waterschapsbelastingen	€ 97.294	€ 99.263
Overige opbrengsten inclusief inzet reserves	€ 32.280	€ 36.378
Aantal formatie-eenheden (fte's) 2021	481,7	452,4

6 Bijlage 2: Lijst met afkortingen

AOW	: Algemene Ouderdomswet
AVA	: Algemene vergadering van Aandeelhouders
AV	: Algemene Vergadering
BBP	: Bruto Binnenlands Product
BIO	: Baseline Informatieveiligheid Overheid
BOB	: Beheer en Onderhoud Bebouwd Gebied
BRZO	: Besluit Risico's Zware Ongevallen
cao	: collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	: Centraal Bureau voor de Statistiek
CPI index	: Consumentenprijs index
CROW	: Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DWO	: Digitale werkomgeving
ECB	: Europese Centrale Bank
EHK	: Essentiële Herkenbaarheids Kenmerken
EMU	: Economische Monetaire Unie
fte	: fulltime equivalent
GGOR	: Gewenst Grond- en Oppervlakte waterregime
GWW	: Grond- weg- en waterbouw
HWBP	: Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	: Het Waterschaps Huis
iba	: Een individuele behandeling van afvalwater
ICT	: informatie- en communicatie technologie
ILT	: Inspectie voor Leefomgeving en Transport
IPM	: Integraal Projectmanagement Model
IPO	: InterProvinciaal Overleg
IPPC	: Integrated Pollution Prevention en Control
KRW	: Kader Richtlijn Water
MJOP	: Meerjarig Onderhoudsplan
MMM	: Stichting Minas en Middelen Meester
MURA	: Muskusrattenbestrijding
NOVI	: Nationale Omgevingsvisie
NWB	: Nederlandse Waterschaps Bank
OAS	: Optimalisatie Afvalwater Systemen
PDCA	: Plan Do Check Act
POP 3	: Plattelands Ontwikkelings Programma 2014-2020
PWO	: Planvorming Wateropgave
RUD	: Regionale Uitvoerings Dienst
rwzi	: rioolwaterzuiveringsinstallatie
SaBeWa Zeeland	: Samenwerking Belastingheffing en Waardebepaling
SAZ+	: Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland
SIKB	: Stichting infrastructuur kwaliteitsborging bodembeheer
SNB	: N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
SVI	: Slibverwerkingsinstallatie
SWO	: Stedelijke Wateropgave
UvW	: Unie van Waterschappen
ve	: vervuilingseenheid
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	: Vergunningverlening, toezicht en handhaving
WABO	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WB21	: Waterbeheer 21 ^e eeuw
WBI	: Wettelijk Beoordelings Instrumentarium
WBP	: Waterschapsbeheerprogramma

Wet FIDO	:	Wet financiering decentrale overheid
WOZ	:	Wet Waardering Onroerende Zaken
ZAJK	:	Zeeuws Agrarisch Jongeren Kontakt
ZLTO	:	Zuidelijke Land- en Tuinbouw organisatie
ZMF	:	Zeeuwse Milieu Federatie